

**Uchwała Nr XII/74/24
Rady Miejskiej Oleśnica
z dnia 27 grudnia 2024 roku**

w sprawie uchwalenia Gminnego Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2024 poz.1465 z późn.zm.) w związku z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023 poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz.1939 z późn. zm.) Rada Miejska Oleśnica uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały, załącznik Nr 2, który stanowi Preliminarz Wydatków oraz załącznik Nr 3, którym jest diagnoza stanu lokalnych zagrożeń społecznych w tym alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych.

§ 2.

Dokonać zabezpieczenia w budżecie gminy środków, które pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Oleśnica.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**
Krystyna Bator
Krystyna Bator

**Uzasadnienie do Uchwały Nr XII/74/24 Rady Miejskiej Oleśnica
z dnia 27 grudnia 2024 roku**

Podstawą prawną działań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii: jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 poz. 2151 z późn. zm.), oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz.1939 z późn. zm.). Obowiązkiem organu gminy jest konieczność uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na każdy rok budżetowy w celu prawidłowej realizacji zadań wynikających z ww. ustaw.

Przyjęcie przez Radę Miejską Oleśnica ww. programu przyczyni się do efektywnego prowadzenia działań mających na celu ograniczenie spożycia napojów alkoholowych, a tym samym niesienia pomocy osobom z różnymi uzależnieniami w tym z uwzględnieniem kwestii uzależnień behawioralnych.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

Krystyna Bator

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2025

WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023 poz. 2151) oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939 ze zm.), Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025, każda gmina zobowiązana jest do podejmowania działań mających na celu zwalczanie zjawisk patologii społecznej, a w szczególności alkoholizmu i narkomanii. Realizacja zadań, o których jest mowa prowadzona jest w postaci **gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii**, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki określone w NPZ. W tym celu ustawy przewidują przeznaczenie dochodów pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyłącznie *"na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii"*. Ww. program jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych oraz naprawczych, zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy Oleśnica. Sposoby realizacji zadań ujętych w programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji w oparciu o posiadane zasoby i diagnozę. Zadania, które będą realizowane w ramach gminnego programu można podzielić na trzy grupy:

- **Pomoc** osobom, które w jakikolwiek sposób ucierpiały w związku z ww. zjawiskami (chodzi tu zarówno o same osoby uzależnione, jak i ich rodziny, a także najbliższe otoczenie).
- **Profilaktyka** bardzo szeroko rozumiana, w tym również podejmowanie działań związanych z promocją zdrowia w ramach poszerzenia i udoskonalenia oferty realizacji programów profilaktycznych z zakresu uzależnień także behawioralnych, o których mowa w NPZ.
- **Monitoring, badania, diagnoza** problematyki w tym zdiagnozowanie skali zjawiska, które jest warunkiem niezbędnym do właściwej jego oceny, a co za tym idzie, zaplanowania metod jego zwalczania, o których mowa w NPZ.

PODSTAWA PRAWNA:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oleśnicy działa w oparciu:

- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r.
- Ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych.

PROGRAMY KRAJOWE:

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2025-2030

PROGRAM WOJEWÓDZKI:

- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Regionie Świętokrzyskim.

PROGRAMY GMINNE:

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznającej Przemocy Domowej dla Gminy Oleśnica na lata 2024-2030.
- Strategia Rozwoju Gminy Oleśnica na lata 2021-2030.
- Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny.

Niniejszy program uwzględnia założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2025-2030, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia, dotyczący zadań samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych oraz zmiana struktury ich spożywania poprzez:

- Promowanie trzeźwości oraz wspieranie środowisk i postaw abstynenckich.
- Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych oraz innych uzależnień w tym behawioralnych.
- Racjonalne ograniczenia dostępności alkoholu.
- Kontrolowanie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy.

Ochrona dzieci i młodzieży przed alkoholem i narkotykami oraz uzależnieniami behawioralnymi poprzez:

- Konsekwentne egzekwowanie zakazu podawania i sprzedaży alkoholu nieletnim oraz zakazu reklamy napojów alkoholowych.
- Tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych i profilaktycznych, promujących wartościowy i zdrowy styl życia oraz uczących umiejętności potrzebnych do życia bez alkoholu i narkotyków w tym programów rekomendowanych przez KCPU z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej).
- Rozwijanie profilaktyki rodzinnej – uczenie rodziców umiejętności wspierania abstynencji dzieci oraz udzielanie profesjonalnej pomocy rodzicom, których dzieci się upijają lub narkotyzują, poprzez spotkania, rozmowy i pogadanki z nauczycielami i pedagogami.
- Zapewnienie pomocy wychowawczej i terapeutycznej młodzieży z problemami alkoholowymi i narkotykowymi oraz uzależnień behawioralnych.
- Zwiększenie dostępności pomocy socjalnej, psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.
- Pomoc dla organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich dostarczających opieki dzieciom i wspierających proces zdrowienia rodzin z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.
- Pomoc osobom niepełnosprawnym -cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz z potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom poprzez:

- Leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz pomoc dla dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.
- Stwarzanie dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi alternatywnych miejsc spędzania czasu wolnego, prowadzenie zajęć w czasie ferii zimowych i wakacji letnich w tym programów rekomendowanych przez KCPU z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o których mowa w NPZ.

- Zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej terapii osób uzależnionych i współuzależnionych członków ich rodzin w tym osób niepełnosprawnych.
- Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych poprzez: organizację szkoleń przedstawicieli wybranych zawodów w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w NPZ.

Realizator programu

- Burmistrz Miasta i Gminy Oleśnica,
- Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oleśnicy działająca przy UM i G Oleśnica.

Podmioty współpracujące w realizacji Programu

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Placówki oświatowe znajdujące się na terenie gminy, szkoła, przedszkole, policja, parafia.
- Instytucje i stowarzyszenia pozarządowe działające w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy oraz osób działających na rzecz osób i dzieci dotkniętych z uzależnieniami behawioralnymi.

PROFILAKTYKA jest systemową odpowiedzią na zjawiska uznawane za zagrożenie dla zdrowia publicznego. W tym sensie dotyczy również tzw. nałogów behawioralnych, które wiążą się z licznymi szkodami zdrowia somatycznego, psychicznego oraz negatywnymi skutkami funkcjonowania społecznego. Profilaktyka to zapobieganie problemom, zanim one wystąpią lub minimalizowanie szkód związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych. Z tego względu adresatami oddziaływań profilaktycznych są najczęściej ludzie młodzi, ale nie można też zapomnieć o osobach dorosłych. Skuteczna profilaktyka prowadzona wśród młodzieży może zmniejszyć koszty związane z leczeniem nałogów behawioralnych u osób dorosłych, a także zmniejszyć wydatki publiczne związane z naprawianiem szkód społecznych powstałych w wyniku tych problemów.

DIAGNOZA STANU LOKALNYCH ZAGROŻEŃ społecznych w tym alkoholizmu, narkomanii i innych uzależnień behawioralnych w gminie Oleśnica /z komentarzem/ stanowi załącznik do programu i jest jego spójną częścią. Ocena stanu zagrożenia problemami alkoholowymi oraz narkomanią występującym w gminie Oleśnica powstała w oparciu o dane pozyskane od jednostek działających w obszarze pomocy rodzinie oraz o profesjonalną diagnozę. Badania obejmowały mieszkańców **Gminy Oleśnica**, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Zastosowana metoda badawcza to **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE). Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek

Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw, a tym samym jest pomocny do prawidłowej realizacji Gminnego Programu Profilaktyki.

ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

ZADANIE 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu i osób zagrożonych narkomanią oraz uzależnień behawioralnych.

Planowane działania realizowane będą w ramach poszerzania i podnoszenia, jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia w tym finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień dla mieszkańców Gminy Oleśnica, poprzez świadczenie pomocy psychologa i terapeuty. Oferta działalności Punktu skierowana jest w szczególności do osób:

- Uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych w tym uzależnień behawioralnych;
- Członków rodzin osób uzależnionych;
- Będących w kryzysie emocjonalnym;
- Osób doznających przemocy (ofiar);
- Osób stosujących przemoc (sprawców).

Zadania Punktu Konsultacyjnego:

- Działania informacyjne dotyczące problemów związanych z chorobą alkoholową, uzależnieniem od środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych z możliwościami pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom;
- Motywowanie do podjęcia terapii zarówno osób uzależnionych jak i osób współuzależnionych;
- Udostępnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych, udzielanie porad i wsparcia dla członków rodzin, gdzie występują problemy; udzielanie wsparcia osobom po zakończeniu leczenia w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, o których mowa w NPZ.
- Organizowanie pomocy terapeutycznej w formie programu psychoterapii, edukacji indywidualnej prowadzonej przez kompetentne organizacje i osoby fizyczne zajmujące się problemem przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy, a także uzależnień behawioralnych w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w NPZ.

- Prowadzenie działań wobec osób uzależnionych od alkoholu w ramach procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Finansowanie kosztów sporządzania opinii przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- Wspieranie stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych.
- Współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką uzależnień i pomocą osobom uzależnionym w ramach upowszechniania standardów i procedur profilaktyki, o których mowa w NPZ.
- Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia osób uzależnionych w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w NP.

ZAKRES DZIAŁANIA POSZCZEGÓLNYCH PODMIOTÓW

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu narkomanii oraz uzależnień behawioralnych			
Sposób realizacji	Realizator	Wskaźniki realizacji	Źródła finansowania
1.1. Prowadzenie terapii motywującej do zmiany oraz motywowanie do leczenia osób uzależnionych.	Psycholog, terapeuta koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień	Liczba osób objętych działaniami.	Środki własne gminy
1.2. Działania skierowane do osób utrzymujących abstynencję po leczeniu.	Koordinacja- Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Psycholog, terapeuta inne podmioty	Liczba osób objętych działaniami.	J. w.
1.3. Doposażenie podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w zakresie leczenia uzależnień.	Podmiot leczniczy	Liczba przebadanych osób.	J. w.

ZADANIE 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Planowane działania w ramach zwiększenia dostępności specjalistycznej, dla osób doznających przemocy w rodzinie, o której mowa w NPR:

- Objęcie członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz ofiar przemocy w rodzinie -bezpłatną pomocą terapeutyczną i psychologiczną.
- Prowadzenie działań interwencyjnych, informacyjnych i doradczych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w tym osób z uzależnieniami behawioralnymi w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w NPZ.
- Prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych, a także dla ofiar przemocy w rodzinie w ramach zwiększenia dostępności specjalistycznej pomocy, o której mowa w NPZ.
- Stała współpraca z Policją w zakresie procedury "Niebieskiej Karty "i innych działań prewencyjnych dotyczących problemów przemocy.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposób realizacji	Realizator	Wskaźniki realizacji	Źródła finansowania
2.1. Działalność placówek wsparcia dziennego (np. świetlica).	Koordynacja pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Inne podmioty MGOPS	Liczba placówek wsparcia dziennego. Liczba osób uczęszczających do placówek.	Środki własne gminy
2.2. Działalność Punktu Konsultacyjnego	Koordynacja pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Psycholog, terapeuta, inne podmioty MGOPS	Rodzaj prowadzonych działań. Liczba osób korzystających z porad.	J. w.
2.3. Poradnictwo oraz działania interwencyjne skierowane do dzieci i młodzieży eksperymentującej lub używającej środki psychoaktywne oraz zagrożonej innymi uzależnieniami w tym behawioralnymi.	Koordynacja pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Psycholog, terapeuta inne podmioty	Liczba osób korzystających z porad.	J. w.

2.4. Poradnictwo oraz działania warsztatowe dla rodziców dzieci i młodzieży eksperymentujących lub używających środki psychoaktywne oraz zagrożonych innymi uzależnieniami w tym behawioralnymi.	Koordynacja pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Psycholog, terapeuta inne podmioty placówki oświatowe	Liczba osób korzystających z porad.	J. w.
2.5. Wspieranie rodzin w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej (w tym związanej z występowaniem przemocy w rodzinie) oraz realizowanie projektów socjalnych i edukacyjnych, - w tym praca zespołu ds. interwencji kryzysowej.		Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę "NK". Liczba spotkań grup roboczych Liczba rodzin, w których prowadzono procedurę "NK".	
2.6. Prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.	Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Policja Realizatorzy projektów socjalnych. Psycholog, terapeuta Inne podmioty	Liczba projektów. Liczba uczestników. Liczba sprawców przemocy korzystających z działań.	

ZADANIE 3.

PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM PROWADZENIE POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH, A TAKŻE DZIAŁAŃ NA RZECZ DOŻYWIANIA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W POZALEKCYJNYCH PROGRAMACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I SOCJOTERAPEUTYCZNYCH.

1. Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie zintegrowanego systemu uniwersalnej, selektywnej i wskazującej profilaktyki obejmującej dzieci i młodzież, nauczycieli, rodziców oraz inne podmioty realizujące działania z zakresu pomocy dziecku i rodzinie na terenie gminy.
2. Realizacja cyklicznych programów i warsztatów profilaktycznych skierowanych do uczniów szkoły i przedszkola w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o których mowa w NPZ inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.
3. Organizacja, realizacja programów i warsztatów nastawionych na wczesną profilaktykę m.in.: *Szkoły dla rodziców, Cukierki, Debata* i innych, które mają w sobie elementy zapobiegania zgubnym skutkom uzależnień. Planowane działania w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w NPZ, w tym programów rekomendowanych przez KCPU

z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnienia) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w NPZ.

4. Organizacja i finansowanie spotkań, szkoleń podnoszących kompetencje dla osób pracujących w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym w ramach edukacji kadr, o której mowa w NPZ.

5. Organizowanie i finansowanie programów z elementami wczesnej profilaktyki, które w swoim działaniu nastawione są na mądrą i twórczą formę spędzania wolnego czasu bez używek ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Współdział w działaniach promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu przez realizację **projektu profilaktyczno-edukacyjnego** adresowanego dla dzieci i młodzieży ze szkół, świetlic środowiskowych, stowarzyszeń działających na terenie gminy, które w swojej działalności statutowej mają przede wszystkim na celu wspieranie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z pogranicza patologii w tym alkoholizmu. Realizacja ww. projektu przewidziana jest w okresie całego roku kalendarzowego. Osoba (przeszkolona z zakresu profilaktyki uzależnień) prowadząca ww. projekt ma go realizować przy odpowiednio opracowanym scenariuszu, konspekcie, ćwiczeniu praktycznym. Celem tego zadania jest aktywizacja dzieci i młodzieży, nauka efektywnego i twórczego spędzenia czasu wolnego i umiejętności korzystania z niego w sposób właściwy. Zadania te mają być realizowane w różnego typu przedsięwzięciach tj.: konkursach, kółkach zainteresowań warsztatach muzycznych, plastycznych, teatralnych, grupie informatyczno-medialnej, sekcji turystyczno-krajoznawczo regionalnej, klubach i sekcjach sportowych. Projekt ma kończyć się ewaluacją dokonanych wytworów lub występem. Wynagrodzenie dla osoby prowadzącej zajęcia w ramach ww. projektu ustala się w zapisie umowy –zalecenia, (w której należy określić wynagrodzenie osobowe oraz pochodne). Powyższe działania mają na celu kształtowanie pozytywnych postaw; tj. zdrowego trybu życia, samodyscypliny, odpowiedzialności i umiejętności pracy w zespole oraz aktywnego i twórczego wykorzystania czasu wolnego bez używek w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o których mowa w NPZ, inicjonowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych. Realizacja projektów daje możliwość doposażenia placówek świetlic w niezbędny sprzęt, który ułatwi pracę z dziećmi i uatrakcyjni zajęcia w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w NPZ.

6. Udział w lokalnych i ogólnopolskich akcjach i kampaniach edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień m.in.: *Zachowaj Trzeźwy Umysł, Postaw na Rodzinę, Odpowiedzialny Kierowca, Reaguj na Przemoc* itp., w tym współpraca z lokalnymi mediami w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych z zakresu problematyki alkoholowej narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w tym programów rekomendowanych przez KCPU z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w NPZ.

7. Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień behawioralnych w środowisku lokalnym i szkolnym – dystrybuowanie materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym (ulotki, plakaty, filmy), organizowanie wydarzeń (lokalne imprezy powiązane

z przedmiotową tematyką, spotkania dla rodziców, warsztaty dla dzieci i młodzieży szkolnej, pogadanki i otwarte spotkania ze specjalistami) i prowadzenie kampanii społecznych.

8. Szeroko pojęte edukowanie – szkolenia dla nauczycieli i pedagogów, terapeutów uzależnień, pracowników socjalnych i służb pomocy społecznej, policji, lekarzy, osób zaangażowanych w prace Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
9. Pedagogizację rodziców – spotkania ze specjalistami z zakresu uzależnień w tym behawioralnych. Współpracę między instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy celem możliwie szybkiego podjęcia działań profilaktycznych i interwencyjnych.
10. Promowanie zdrowego stylu życia i postaw poprzez dofinansowanie integracyjnych festynów rodzinnych, konkursów, zawodów sportowych, obozów, szkolnych dni profilaktyki itp. Współfinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, zawierających programy profilaktyczno-edukacyjne ukierunkowane na problemy alkoholowe, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w ramach poszerzania i podnoszenia, jakości oferty opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym, o którym mowa w NPZ.
11. Dofinansowanie zakupu nagród, materiałów edukacyjno-informacyjnych, gadżetów profilaktycznych, artykułów biurowych, przemysłowych niezbędnych do realizacji działań związanych z problemem uzależnień, profilaktyką oraz promocją zdrowia np. podczas organizowania konkursów, turniejów, szkoleń, zajęć opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych, w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w NPZ. Zakup materiałów edukacyjnych o prowadzenia zajęć profilaktycznych w szkołach (książki, broszury, ulotki, plakaty, płyty CD).
12. Upowszechnianie materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej.
13. Realizacja i dofinansowanie działań z zakresu profilaktyki rówieśniczej koncerty, spektakle itp., w tym programów rekomendowanych przez KCPU z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e- uzależnień) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w NPZ.
14. Dofinansowanie świetlic środowiskowych – socjoterapeutycznej (zajęcia socjoterapeutyczne, terapia korekcyjno-kompensacyjna, rozwój zainteresowań, pomoc w nauce).
15. Działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych oraz socjoterapeutycznych.
16. Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
17. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach m.in. akcje profilaktyczne Policji – *Trzeźwy poranek*, szkolenia dla przyszłych kierowców w szkołach nauki jazdy itp.
18. Przeprowadzenie diagnozy społecznej w ramach monitorowania i badania problematyki, o której mowa w NPZ.

ZAKRES DZIAŁANIA POSZCZEGÓLNYCH PODMIOTÓW

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych

Sposób realizacji	Realizator	Wskaźniki realizacji	Źródła finansowania
3.1. Realizacja programów, warsztatów oraz akcji profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Psycholog, terapeuta placówki oświatowe inne podmioty	Rodzaj prowadzonych działań. Liczba osób objętych działaniami.	J. w.
3.2. Profilaktyka rówieśnicza.	Placówki oświatowe	Rodzaj prowadzonych działań.	J. w.
3.3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci, jako element całorocznej profilaktycznej pracy z dziećmi.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień MGOPS, szkoła	Rodzaj prowadzonych działań. Liczba osób objętych działaniami.	J. w.
3.4. Prowadzenie lokalnych akcji profilaktycznych oraz włączanie się w realizację kampanii ogólnopolskich.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Policja placówki oświatowe Inne podmioty	Rodzaj prowadzonych działań.	J. w.
3.5. Działania o charakterze edukacyjnym przeznaczone dla rodziców.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Psycholog, terapeuta inne podmioty placówki oświatowe	Rodzaj prowadzonych działań. Liczba osób uczestniczących w działaniach.	J. w.

3.6. Działania o charakterze edukacyjnym przeznaczone dla sprzedawców napojów alkoholowych.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Policja	Liczba osób uczestniczących w działaniach.	J. w.
3.7. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Policja	Rodzaj i liczba prowadzonych działań.	J. w.
3.8. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji zajmujących się udzielaniem pomocy dziecku, rodzinie, osobom uzależnionym.	Instytucje zajmujące się udzielaniem pomocy dziecku, rodzinie, osobom uzależnionym psycholog, terapeuta	Formy edukacyjne Liczba uczestników.	J. w.
3.9. Stwarzanie alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jako kontynuacja działań profilaktycznych w szkołach.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Inne podmioty Placówki oświatowe	Liczba godzin przeprowadzonych zajęć. Liczba uczniów objętych działaniami.	J. w.
3.10. Działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych.	MGOPS Placówki oświatowe i inne podmioty	Liczba dzieci dożywionych.	J. w.
3.11. Podejmowanie działań kontrolnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych dla osób poniżej 18 roku życia.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Policja Inne podmioty	Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych Liczba ujawnionych nieprawidłowości.	J. w.
3.12. Diagnozowanie i monitorowanie stanu problemów alkoholowych i narkomanii na terenie miasta.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Policja MGOPS Placówki oświatowe	Rodzaj prowadzonych działań.	J. w.

ZADANIE 4.

WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ, OSÓB FIZYCZNYCH SŁUŻĄCEJ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII.

Planowane działania:

- Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- Wsparcie merytoryczne oraz finansowe instytucji i stowarzyszeń działających w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w ramach upowszechniania standardów i procedur profilaktyki, o których mowa w NPZ.

Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Sposób realizacji	Realizator	Wskaźniki realizacji	Źródła finansowania
4.1 Prowadzenie przez niepubliczne podmioty zadań z obszaru przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Inne podmioty	Liczba placówek wsparcia dziennego. Liczba osób uczęszczających do placówek.	Środki własne gminy
4.2 Wspieranie różnorodnych form samopomocy np. grup AA.	Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień Inne podmioty	Rodzaj prowadzonych działań Liczba osób objętych działaniami.	J. w.

ZADANIE 5.

PODEJMOWANIE INTERWENCJI W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH ZAKAZU REKLAMY I PROMOCJI NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH, ZAKAZU SPRZEDAŻY I PODAWANIA NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH OSOBOM W STANIE NIETRZEŻWYM, OSOBOM NIELETNIM (DO LAT 18), NA KREDYT LUB POD ZASTAW ORAZ WYSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM W CHARAKTERZE OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO.

Planowane działania:

- Organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, w tym przeprowadzenie kontrolowanego zakupu alkoholu zwiększenie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z założeniami NPZ.
- Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w szczególności podejmowanie działań kontrolnych mających na celu ograniczenie

dostępności napojów alkoholowych dla osób powyżej 18 roku życia. Kontrola przeprowadzana przez członków GKRPA w razie wynikających potrzeb jednak nie rzadziej niż raz na dwa lata. Zakres przedmiotowy *kontroli* określony będzie odrębnymi przepisami zawartymi w Zarządzeniu Burmistrza Miasta i Gminy Oleśnica w sprawie wprowadzenia procedur przeprowadzenia kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy z uwzględnieniem przepisów ustawy art. 18 ust. 8 oraz 18³ z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r., poz. 2151 ze zmianami) oraz art. 40 i art. 43 ust. 7. ustawy *Ograniczenia kontroli działalności gospodarczej* (art. 45-65) ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców* (Dz.U. z 2024 r., poz. 236 ze zmianami).

- Opiniowanie przez GKRPA złożonych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
- Występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w stosunku do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych nieprzestrzegających ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dotyczących reklamy alkoholu oraz sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim lub nietrzeźwym, także sprzedaży na kredyt lub pod zastaw.

ZADANIE 6.

WSPIERANIE ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO POPRZEZ ORGANIZOWANIE I FINANSOWANIE CENTRÓW INTEGRACJI SPOŁECZNEJ.

Dofinansowanie różnego rodzaju działań i przedsięwzięć w ramach edukacji kadr, o których mowa w NPZ.

ZADANIE 7.

ZASADY WYNAGRADZANIA ORAZ ZWROT KOSZTÓW PODRÓŻY SŁUŻBOWYCH CZŁONKOM GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

- Ustala się wynagrodzenie dla wszystkich członków komisji za pracę i udział w posiedzeniach komisji w wysokości– 200,00 PLN brutto (wynagrodzenie osobowe, wraz z pochodnymi) na podstawie odpowiednich przepisów ustawy.
- Członkom komisji, będącymi etatowymi pracownikami Urzędu Miasta i Gminy Oleśnica wynagrodzenie, o którym mowa przysługuje, jeśli posiedzenia i prace komisji będą odbywały się poza godzinami pracy Urzędu.
- Przyjmuje się zasady zwrotu kosztów podróży służbowych tj. podróży związanych z wykonywaniem funkcji członka komisji według przyjętych zasad. Polecenie każdego wyjazdu służbowego podpisuje i zatwierdza Burmistrz.
- Członkowie GKRPA wykonują prace będące elementem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Miejską.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym Programie są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Części opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, tj. za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, tzw. "małpki" i przeznaczone są na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Dokumenty opracowała i sporządziła:

/-/ B. Brykowska Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Krystyna Bator
Krystyna Bator

PRELIMINARZ WYDATKÓW GMINNEGO PROGRAMU ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII NA ROK 2025						
Lp	Zadania cele. Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne za zadania	Termin realizacji	Oczekiwane efekty	Paragraf	Środki zabezpieczone na realizację zadań
I.	Zwiększenie dostępności terapeutycznej i specjalistycznej. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności pomocy przed przemocą w rodzinie. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, wspomagających rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.					
1.	<p><u>USŁUGI</u> Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Wspieranie programów w zakresie profilaktyki alkoholowej, narkomanii i przemocy, skierowanych na działalność profilaktyczno-edukacyjną. Przeprowadzanie programów z zakresu profilaktyki uzależnień poprzez organizację: szkoleń, warsztatów, spektakli, programów. Finansowanie zajęć sportowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży. Dofinansowanie imprez rekreacyjno- sportowych, festynów, koncertów w tym Międzypokoleniowego Koncertu Niepodległościowego oraz innych działań, które swoim szerokim lokalnym oddziaływaniem ukierunkowane są na mądrą i twórczą formę zagospodarowania czasu wolnego bez używek, a propagują tryżwy i zdrowy styl życia. Przewoż dzieci i młodzieży na różnego rodzaju zawody, turnieje, kina, basen m.in. w ramach programu Umieć Pływać oraz innych. Realizacja ogólnokrajowych kampanii z udziałem dzieci ze szkół i świetlic środowiskowych oraz organizowanie lokalnych działań profilaktycznych. Organizacja kolonii profilaktycznych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w tym obozu Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych.</p> <p>Kierowanie osób na badanie przez biegłych sądowych psychiatrę i psychologa. Opłaty sądowe od wniosków o wszczęcie postępowania o zobowiązaniu do leczenia odwykowego. Przeprowadzenie diagnozy lokalnych zagrożeń zjawiska uzależnień.</p> <p>SZKOLENIA dla pracowników GKRPA, MGOPS, zespołu interdyscyplinarnego pracowników służby zdrowia, pedagogów, nauczycieli,</p>	Burmistrz, Koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień	Cały rok	Podjęmowanie działań mających na celu minimalizowanie skutków powstawania różnego rodzaju patologii w tym alkoholizmu i narkomanii poprzez mądrą i twórczą formę organizacji czasu. Zwiększenie świadomości choroby.	8515484300	24 000,00 PLN
					8515484700	1 000,00 PLN

	pracowników policji osób i instytucji niosących pomoc osobom i rodzinom zmagającym się z różnego typu uzależnieniami.						
II.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.						
1.	<p>UMOWY (zlecenia, o dzieło w tym pochodne) z osobami prowadzącymi: projekty, warsztaty, spotkania, wykłady, ćwiczenia, seminaria w ramach edukacji profilaktycznej skierowanej dla dzieci i młodzieży oraz rodzin, gdzie występują problemy alkoholowe, narkomanii oraz inne różnego rodzaju zaburzenia w tym behawioralne.</p> <p>FINANSOWANIE pomocy psychologiczno-terapeutycznej dla uzależnionych i współuzależnionych.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Pomoc terapeutyczna o Pomoc psychologiczna <p>Wynagrodzenie członków GKRP</p>	Burmistrz, koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień,	Cały rok	Podjęmowanie działań mających na celu minimalizowanie skutków powstawania różnego rodzaju patologii w tym alkoholizmu i narkomanii poprzez mądrą i twórczą formę organizacji czasu.	85154 §4170	19 200,00 PLN 13 200,00 PLN 5 600,00 PLN	
3.	<p>SKŁADKI ZUS, FP</p>	Burmistrz, koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds.	Cały rok	Zwiększenie świadomości choroby i jej zgubnych skutków wpływających na życie i zdrowie.	85154 §4110 §4130	400,00 PLN 150,00 PLN	

	<p>Profilaktyki i Uzależnień</p>	<p>Cały rok</p>	<p>85154 §4310</p>	<p>2 450,00 PLN</p>	
<p>3. <u>ZAKUP</u> Artykułów i materiałów przemysłowych, sportowych, edukacyjnych na różnego rodzaju nagrody, wyróżnienia, konkursy: plastyczne, literackie, ortograficzne, muzyczne, teatralne, harcerskie, sportowe podczas organizowanych imprez - w tym: <i>Turnieje Sportowe, Szkolna Liga Halowa Piłka Nożnej, Wiosenny Turniej Koszykówki, Czwartki Lekkoatletyczne, Dzień Dziecka, Mikołajki, zabawa choinkowa, Wigilia, Karaokle, Mam Talent, Wspólną wakacyjną zabawę, konkursy: Bezpieczna droga do szkoły, Szanuj zdrowie - ratuj życie</i>. Istotnym elementem dofinansowania ww. działań jest promowanie zdrowego stylu życia bez używek.</p>	<p>Burmistrz, koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień. Współpraca szkoła, przedszkole, parafia.</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Podjęmowanie działań mających na celu minimalizowanie skutków powstawania różnego rodzaju patologii w tym alkoholizmu i narkomani poprzez mądrą i twórczą formę organizacji czasu.</p>	<p>85154 §4310</p>	<p>2 450,00 PLN</p>
<p>III PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII</p>					
<p>1. <u>ZAKUP</u> Ulotek, plakatów, broszur oraz innych różnych materiałów przemysłowych i edukacyjnych.</p>	<p>Burmistrz, koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień. Współpraca szkoła, przedszkole</p>	<p>Cały rok</p>	<p>85153 §4310</p>	<p>500,00 PLN</p>	
<p>3. <u>USŁUGI</u> Pomoc specjalistyczna, organizacja warsztatów, szkoleń i prelekcji dla różnych grup osób, których działania skierowane są na profilaktykę i mają na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania różnego rodzaju używek.</p>	<p>Burmistrz, koordynacja Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień. Współpraca szkoła,</p>	<p>Cały rok</p>	<p>85153 §4300</p>	<p>500,00 PLN</p>	

	przedszkole, parafia.			
85154 ALKOHOLE				
o USŁUGI:	24 000,00	PLN		
o SZKOLENIA:	1 000,00	PLN		
o UMOWY:	38 000,00	PLN		
o SKŁADKI:	550,00	PLN		
o ZAKUPY :	2 450,00	PLN		
85153 NARKOMANIA				
o ZAKUPY:	500,00	PLN		
o USŁUGI :	500,00	PLN		
PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI:	66 000,00	PLN		
PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII:	1 000,00	PLN		
RAZEM:		67 000,00	PLN	

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Krzysztof Bator
Krzysztof Bator

**Diagnoza lokalnych zagrożeń
alkoholizmu, narkomanii
oraz uzależnień behawioralnych
w gminie Oleśnica**

**Gmina Oleśnica
2025**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
INFORMACJE O GMINIE.....	5
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	7
GRUPA BADANA.....	7
CEL BADANIA.....	8
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW W KONTEKŚCIE UZALEŻNIEŃ	9
PRZEMOC DOMOWA	11
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE	14
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA.....	18
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	19
UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH.....	21
UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE – ZABURZENIA ODŻYWIANIA	23
POTRZEBA REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY OLEŚNICA.....	25
BADANIA WŚRÓD PRACOWNIKÓW INSTYTUCJONALNYCH.....	27
WYNIKI BADANIA	28
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY	33
METODOLOGIA.....	33
CEL BADANIA.....	33
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ	34
WYNIKI	35
RELACJE Z RODZICAMI, NAUCZYCIELAMI ORAZ RÓWIEŚNIKAMI	35
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL.....	38
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	43
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE	45
SPOŻYWANIE NAPOJÓW ENERGETYZUJĄCYCH PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ.....	47
UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE: INTERNET, SMARTFON, HAZARD.....	49
PRZEMOC ORAZ CYBERPRZEMOC	56
CZAS WOLNY	61
PODSUMOWANIE.....	63

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W GMINIE OLEŚNICA W LATACH 2023

ORAZ 2024	71
DOROŚLI MIESZKAŃCY	71
UCZNIOWIE.....	74
WNIOSKI	76

WSTĘP

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych jest kluczowym narzędziem planowania działań społecznych i podejmowania decyzji na poziomie lokalnym. Pozwala samorządom lokalnym i innym instytucjom na skierowanie zasobów i działań w obszary, gdzie są one najbardziej potrzebne, mając na celu poprawę jakości życia mieszkańców.

Dokument ten ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w drugim półroczu 2024 roku. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Oleśnica wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) dzieci i młodzież szkolna,
- c) pracowników instytucjonalnych: członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

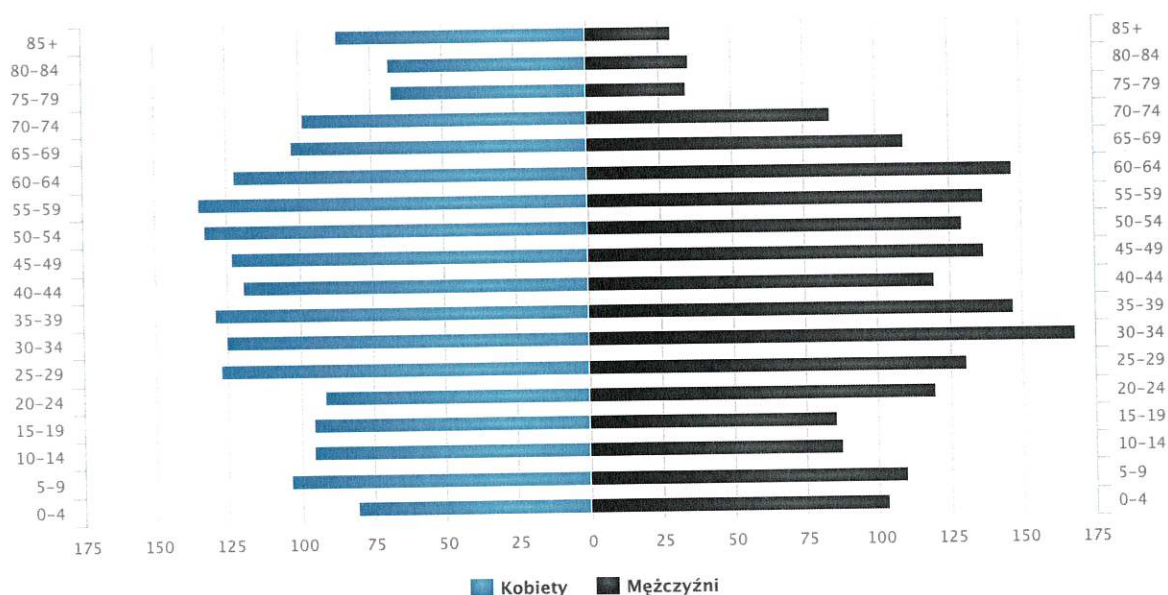
INFORMACJE O GMINIE¹

Gmina Oleśnica to gmina miejsko-wiejska. Należy do województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego. Gmina Oleśnica liczy 3 765 mieszkańców (z czego 50,4% stanowią kobiety, a 49,6% mężczyźni), czyli zamieszkuje ją 5,2% ludności powiatu. Gmina stanowi 5,8% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Oleśnica.

W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 8,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,1 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Piramida wieku mieszkańców gminy Oleśnica, 2021

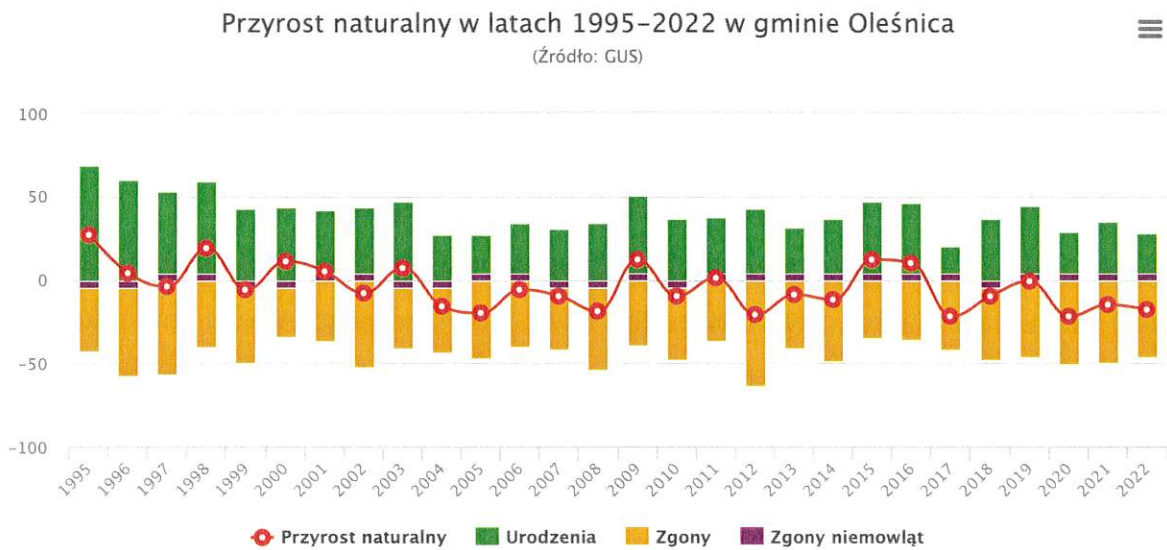
(Źródło: GUS)

Mieszkańcy gminy Oleśnica zawarli w 2022 roku 28 małżeństw, co odpowiada 7,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,2%

¹ Dane za www.polskawliczbach.pl (dostęp: 12.12.2024 r.)

mieszkańców gminy Oleśnica jest stanu wolnego, 58,1% żyje w małżeństwie, 4,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,1% to wdowy/wdowcy.

Gmina Oleśnica ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -18. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,76 na 1000 mieszkańców gminy Oleśnica. W 2022 roku urodziło się 28 dzieci, w tym 32,1% dziewczynek i 67,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 350 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,58 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

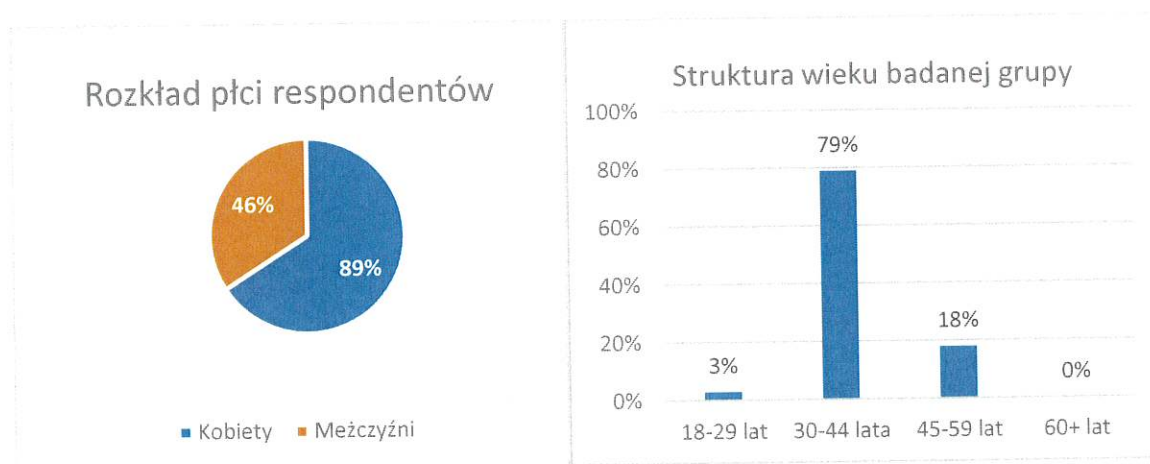
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców **Gminy Oleśnica**, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Zastosowana metoda badawcza to **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Respondenci byli dokładnie informowani o anonimowym charakterze ankiety, co miało na celu zwiększenie ich komfortu i szczerości odpowiedzi. Dodatkowo, każdy respondent miał możliwość rezygnacji z udziału w badaniu w dowolnym momencie, co podkreślało dobrowolność udziału i mogło wpłynąć na zwiększenie jakości uzyskanych danych.

W badaniu wzięło udział **100** mieszkańców Gminy Oleśnica, co stanowiło reprezentatywną próbę dla populacji tej gminy. Analiza wyników pozwoliła na uzyskanie cennych informacji na temat preferencji, potrzeb i problemów społeczności lokalnej, co może stanowić podstawę do podejmowania decyzji przez lokalne władze oraz inne zainteresowane strony.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy domowej;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi:
 - uzależnieniem od hazardu.

**PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW
W KONTEKŚCIE UZALEŻNIEŃ**

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców Gminy Oleśnica o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców Gminy Oleśnica.

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	32%	40%	24%	4%
Uzależnienia behawioralne (hazard, uzależnienie od Internetu, nowoczesne technologie)	44%	37%	16%	3%
Uzależnienie od alkoholu	57%	21%	15%	7%
Bezrobocie	45%	39%	13%	3%
Bieda, ubóstwo	37%	31%	24%	8%
Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się)	17%	31%	37%	15%
Przestępczość	39%	23%	25%	13%
Cyberprzemoc	43%	33%	17%	7%
Przemoc domowa	47%	21%	23%	9%
Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy	52%	23%	15%	10%
Uzależnienie od papierosów	44%	37%	16%	3%

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców Gminy Oleśnica najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **bezrobocie (84%), uzależnienia behawioralne (81%), uzależnienie od papierosów (81%), oraz uzależnienie od alkoholu (81%).**

Poprosiliśmy również mieszkańców Gminy Oleśnica o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Dość rzadkie	Bardzo rzadkie	Nie występuje
Alkoholizm	27%	49%	16%	5%	3%
Narkomania	5%	30%	25%	24%	16%
Nikotynizm	43%	36%	13%	5%	3%
Zakupoholizm (uzależnienie od zakupów)	11%	43%	27%	7%	12%
Pracoholizm (uzależnienie od pracy)	7%	33%	36%	12%	12%
Siecioholizm (uzależnienie od Internetu)	51%	32%	9%	3%	5%
Uzależnienie od hazardu	3%	21%	43%	17%	16%
Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, jedzenioholizm)	4%	9%	39%	28%	20%

Ankietowani mieszkańcy Gminy Oleśnica uznali, że z zaproponowanych w tabeli zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi ² w ich środowisku są: **siecioholizm (83%), nikotynizm (79%) oraz alkoholizm (76%).**

² Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

PRZEMOC DOMOWA

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw weszła w życie w zasadniczej swojej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: „jednokrotowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”;

Natomiast w myśl nowej definicji **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to:

- małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o doznawanie przemocy lub stosowanie przemocy domowej.

Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Oleśnica 13% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 32% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy domowej?

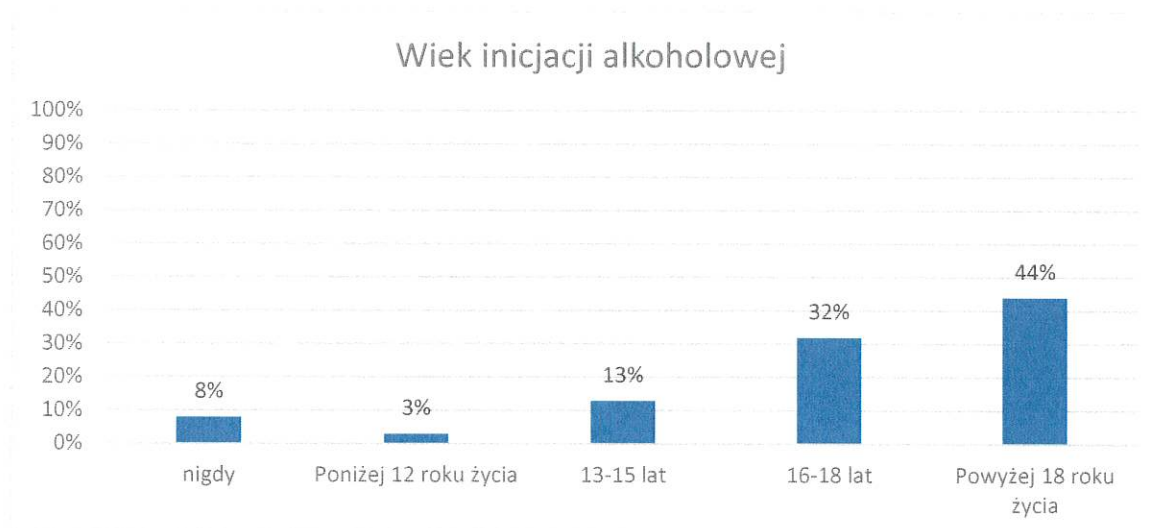

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.³ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie⁴.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Oleśnica na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części badania był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **44% z dorosłych mieszkańców Gminy Oleśnica deklaruje, że alkoholu spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 32% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. a 16% na wiek poniżej 15 lat. 8% nigdy nie spożywało alkoholu.

³ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

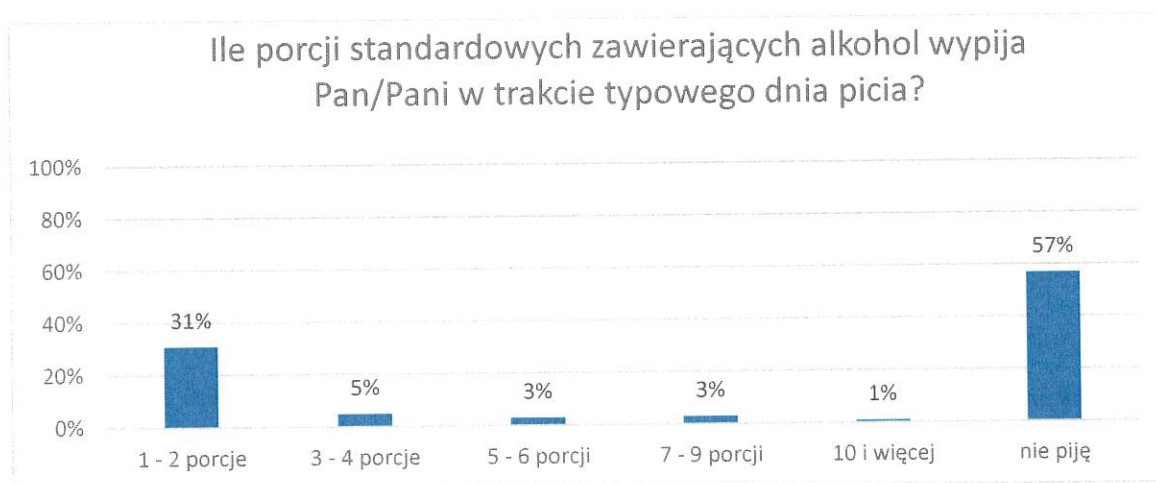
⁴ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

Kolejną badaną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w roku (52%)**. Kolejno 7% osób przyznało się do spożywania alkoholu kilka razy w miesiącu a 4% raz w tygodniu. 37% z respondentów deklaruje abstynencję.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 - 2 (31%) porcje alkoholu. W tym pytaniu 57% zadeklarowało abstynencję.

3% badanych mieszkańców Gminy Oleśnica uważa, że w okolicy znajduje się mała liczba punktów, w których można kupić alkohol, a dla 50% ankietowanych takich miejsc jest odpowiednia ilość. 45% uważa, że takich miejsc jest za dużo.

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

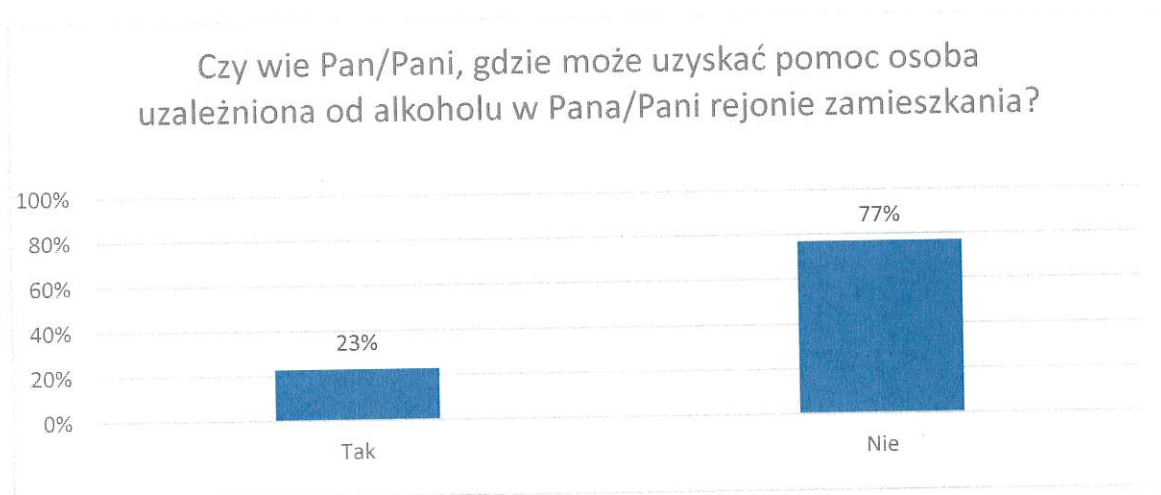
Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Gminy Oleśnica, ponieważ **łącznie 86% mieszkańców nie zgodziło się z tym twierdzeniem.**

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 96% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **92% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 46% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

96% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 92% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 96% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

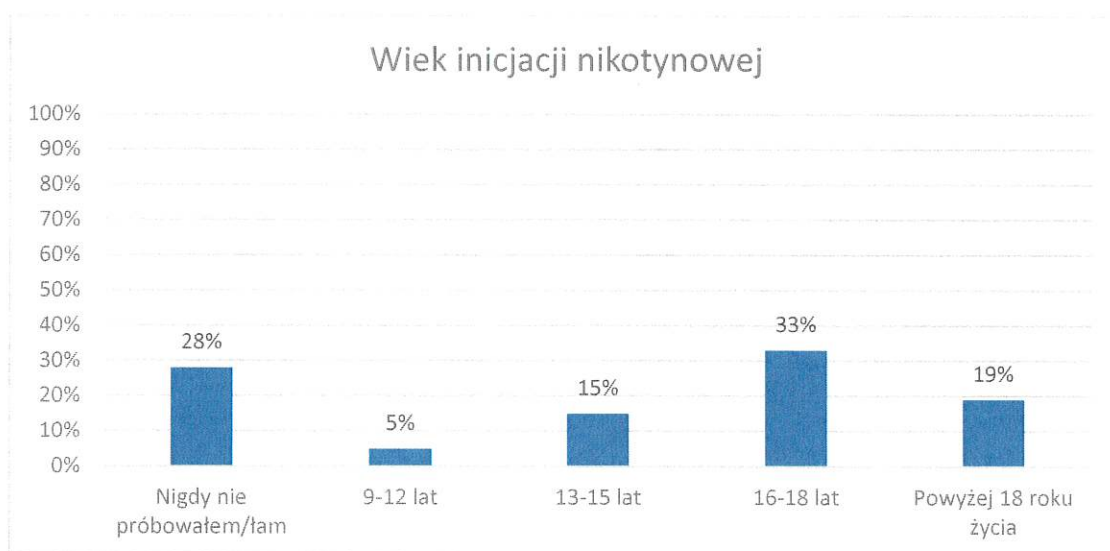
Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	1%	13%	27%	59%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	69%	27%	3%	1%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	57%	35%	5%	3%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	21%	25%	35%	19%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	4%	4%	9%	83%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	4%	0%	4%	92%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	4%	0%	5%	91%

Zapytaliśmy również mieszkańców Gminy Oleśnica, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **77% badanych odpowiedziało, że nie posiada takiej wiedzy** – świadczy to o konieczności rozpowszechnienia wśród mieszkańców gminy wiedzy na temat takich miejsc.

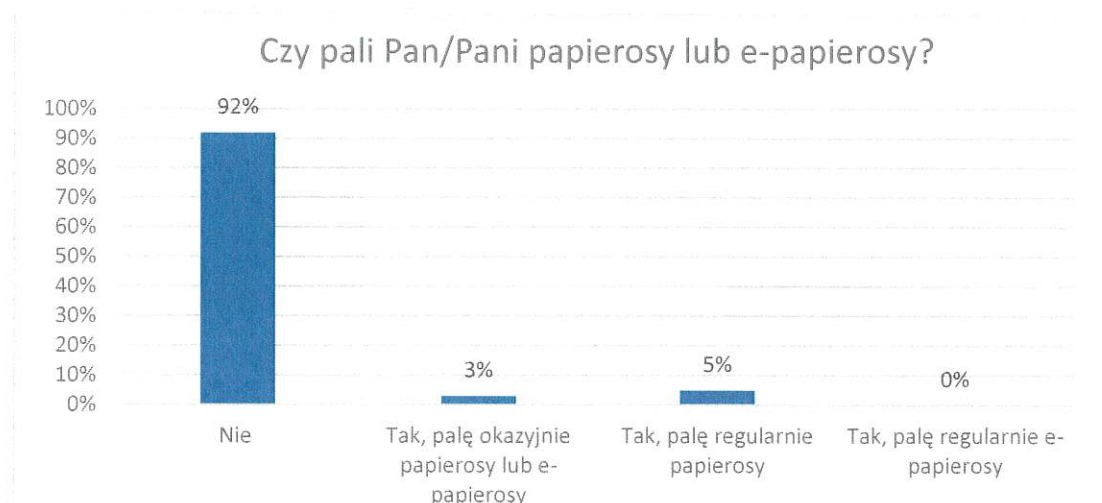

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **tylko 19% z respondentów zadeklarowało, że zapalili pierwszego papierosa jako osoba pełnoletnia**. 33% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 20% poniżej 15 roku życia. 28% nigdy nie paliło wyrobów tytoniowych.

92% z ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów i e-papierosów zadeklarowało łącznie 5% respondentów. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 3% badanych.

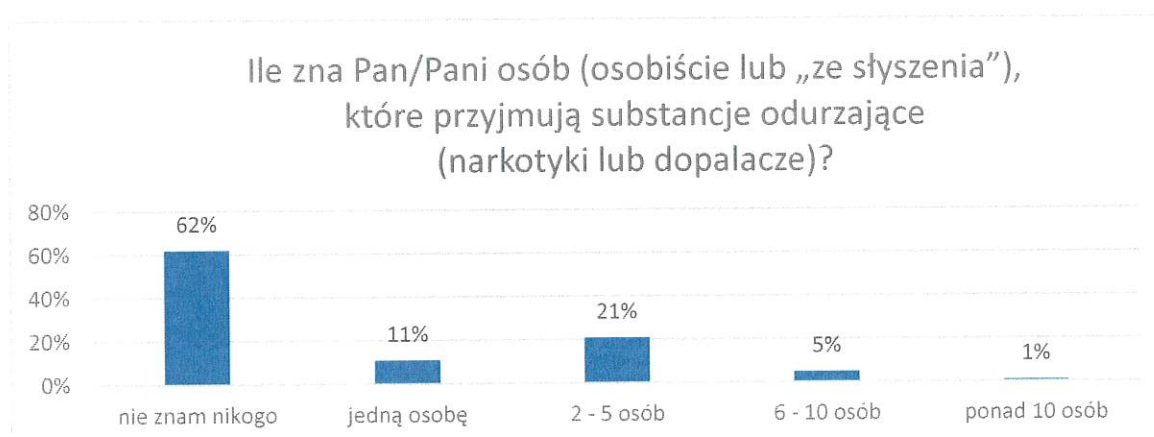

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

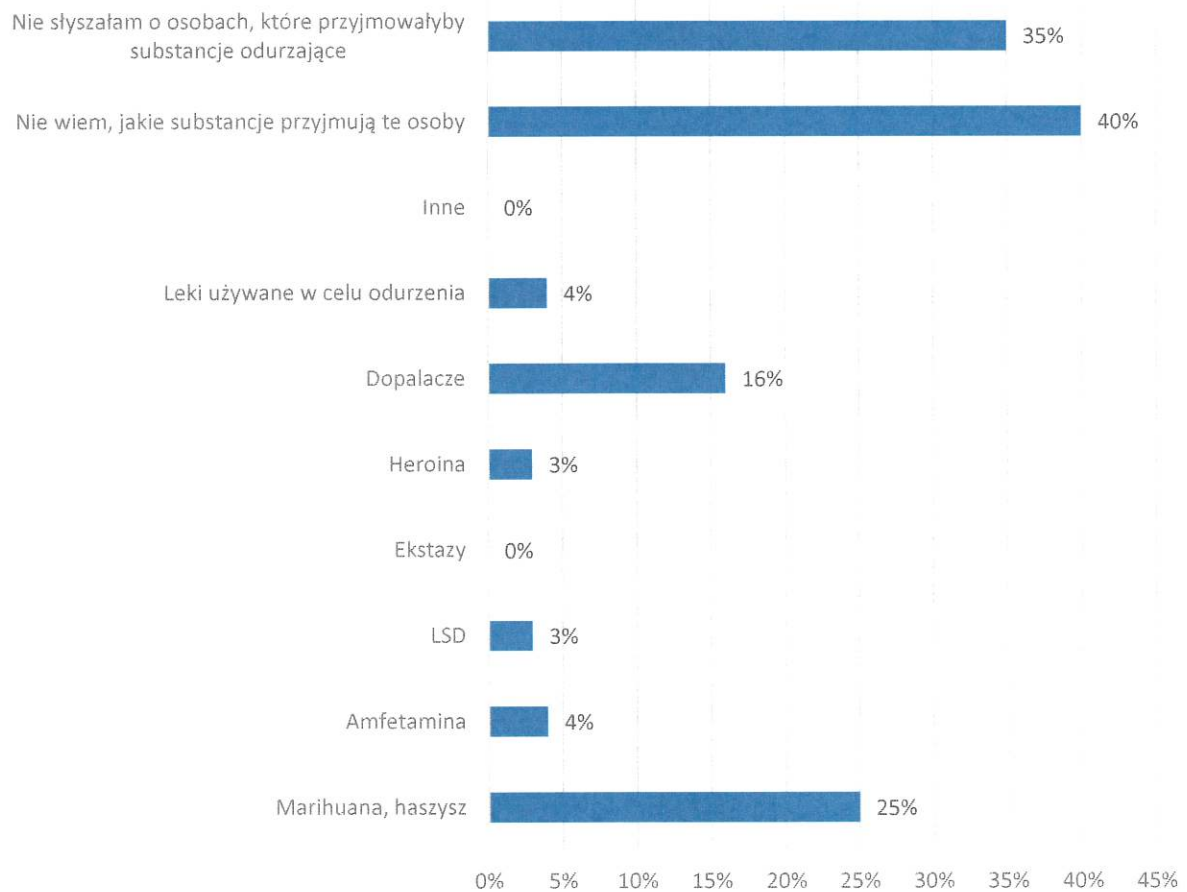
Kolejną część badania postaw mieszkańców Gminy Oleśnica rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

38% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 62% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: **marihuana i haszysz oraz dopalacze.**

92% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

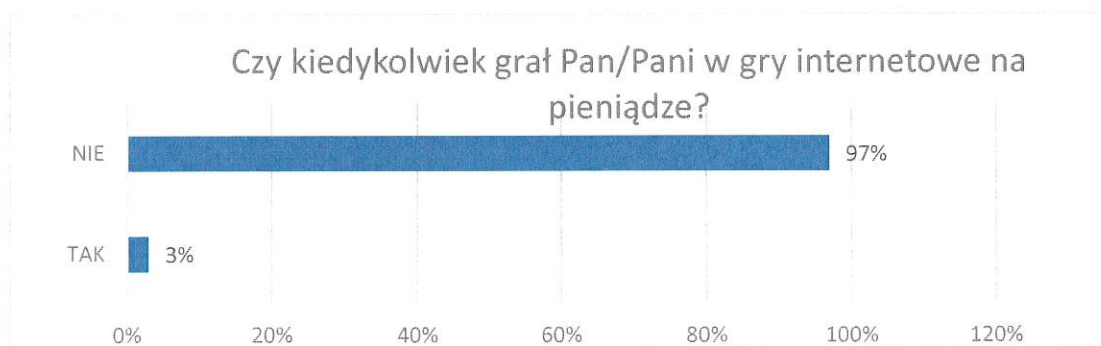
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.⁵

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

⁵ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców Gminy Oleśnica o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki.

Respondenci zostali zapytani o ich osobiste doświadczenia związane z graniem w gry hazardowe. Jak wynika z przeprowadzonych badań, **97% dorosłych mieszkańców Gminy Oleśnica deklaruje, że nigdy nie grało w gry internetowe, gdzie można wygrać pieniądze.**

99% ankietowanych mieszkańców Gminy Oleśnica jest zdania, że od grania w gry hazardowe na pieniądze można się uzależnić.

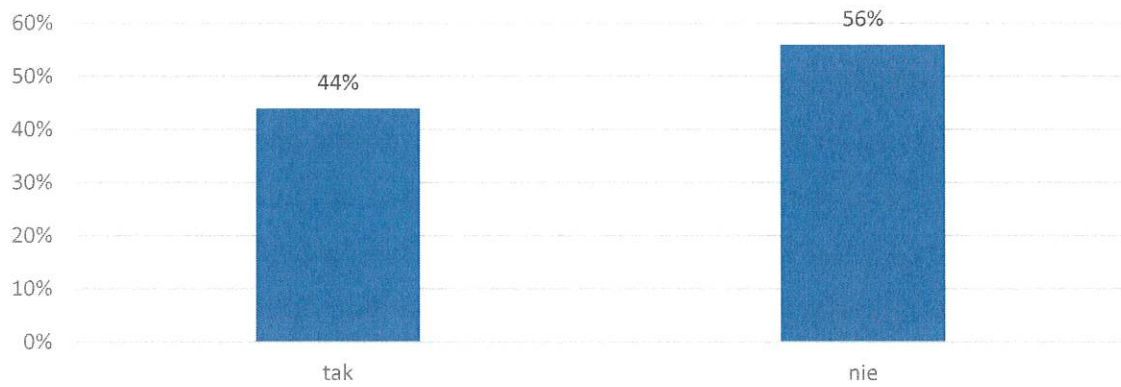

Na rozwój jedzenioloizmu, podobnie jak na rozwój innych uzależnień behawioralnych, wpływa wiele różnorodnych czynników. Wymienia się wśród nich czynniki genetyczne, środowiskowe i psychologiczne. Wśród tych pierwszych sytuują się predyspozycje, na które nie mamy świadomego wpływu, to czynniki biologiczne. Należą do nich na przykład zaburzenia mechanizmów odpowiadających za brak apetytu czy uszkodzenie ośrodku sytości i głodu – wówczas organizm nie wysyła do mózgu człowieka informacji, że jedzenia już dość. Przyczyną kłopotów bywa też zaburzona gospodarka hormonalna organizmu. Jednym z jej objawów jest nadmiar insuliny (hormonu odpowiedzialnego za metabolizm węglowodanów), kolejnym zwiększający łaknienie niedobór serotoniny, zwanej potocznie hormonem szczęścia. Obniżenie jej poziomu wywołuje trudności w zapanowaniu nad przymusem jedzenia ponad miarę. A czy istnieje coś takiego, jak hormon obżarstwa? Zakłada się, że tak. Hormon nazywa się grelina i działa na układ nagrody w mózgu, wzmacniając uczucie przyjemności związane z jedzeniem. Można się zatem doszukać podobieństwa w działaniu mechanizmów uzależnienia od jedzenia i uzależnienia od substancji psychoaktywnych⁶.

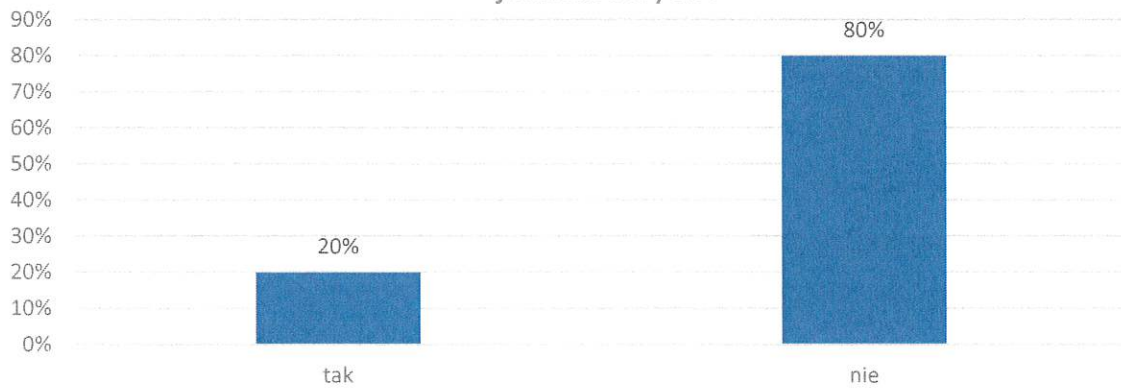
44% badanych dorosłych mieszkańców Gminy Oleśnica w sytuacjach stresowych reaguje objadaniem się. Co więcej, 20% badanych przyznaje się, że ma problemy z kontrolowaniem zachowań jedzeniowych, co jest typowe dla zachowań kompulsywnych – czyli takich, które w wielu przypadkach wymyka się spod kontroli.

⁶ N. Ogińska – Bulik, Uzależnienie od czynności. Mit czy rzeczywistość? Difin, Warszawa 2010;
K. Gąsior, Gdy jedzenie staje się problemem. Czy jesteś uzależniony? Fundacja ETOH, Warszawa 2013.

Czy zdarza się Pani/Panu "zajadać" stresy, trudne emocje?

Czy miewa Pani/Pan trudności w kontrolowaniu zachowań jedzeniowych?

POTRZEBA REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY OLEŚNICA

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należą do zadań własnych gminy. Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Podstawą tych działań jest zaś Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym⁷.

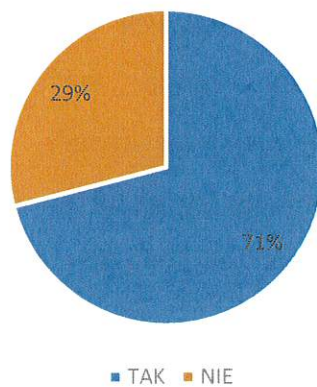
Mieszkańcy Gminy Oleśnica zostali zapytani o to czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne.

Jak wynika z przeprowadzonych badań **71% mieszkańców Gminy Oleśnica dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień**. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

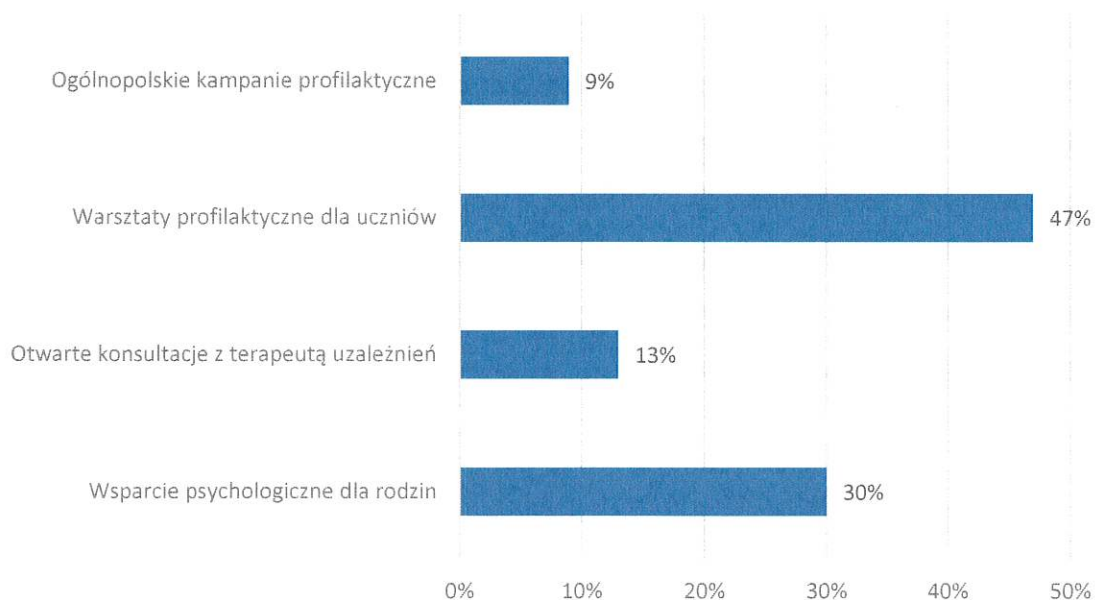
⁷ Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469)

Respondenci, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazali na potrzebę organizacji **warsztatów profilaktycznych dla uczniów (47%)**, **wsparcia psychologicznego dla rodzin (30%)**, **otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (13%)** oraz **udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (9%)**.

Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom?

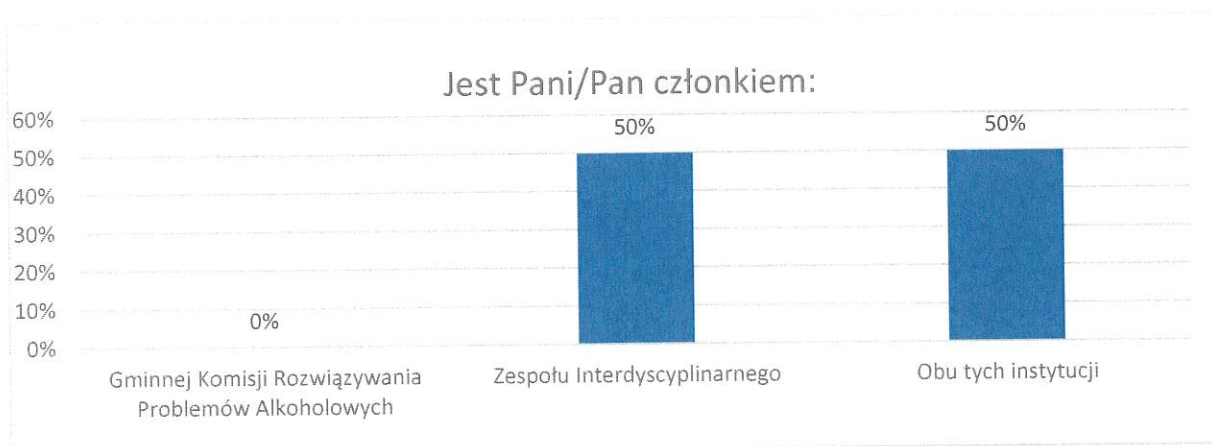
Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?

BADANIA WŚRÓD PRACOWNIKÓW INSTYTUCJONALNYCH

Pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych jest instytucją polityki społecznej państwa, w tym organów samorządowych, które zadania z tym związane realizują za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej. Wykonując zadania pomocy społecznej i dyspozycje wynikające z przepisu art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej podmioty te współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, tj. podmiotami, które mogą posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej. W celu prawidłowego wypełniania zadań z zakresu pomocy społecznej konieczna jest rzetelna identyfikacja osób wymagających objęcia pomocą, jak też należyte wykonywanie obowiązków przez pracowników socjalnych, mające na celu monitorowanie sytuacji społecznej. Niekorzystanie bądź korzystanie w niewielkim stopniu z możliwości współpracy nie zapewnia pełnej i skutecznej identyfikacji i następnie oceny sytuacji osób potrzebujących. Niewątpliwie, ważną grupą, której badanie jest pomocne w identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie Gminy są właśnie członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

W badaniu wzięło udział 4 członków wymienionych wyżej instytucji w Gminie Oleśnica. 50% badanej grupy jest członkiem zespołu Interdyscyplinarnego a kolejne 50% jest członkiem obydwu instytucji.

WYNIKI BADANIA

W pierwszej części badania poprosiliśmy członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Oleśnica o ocenę ważności różnych problemów społecznych związanych z uzależnieniami w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo istotny i istotny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi.

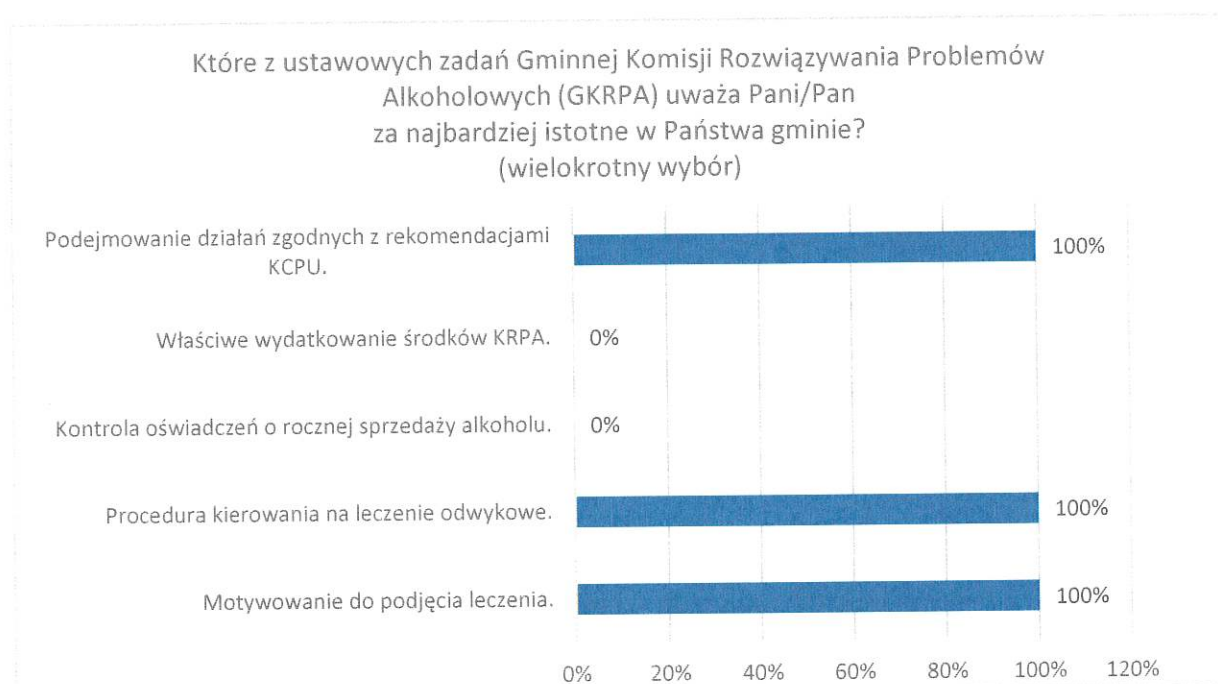
Ocena istotności problemów związanych z uzależnieniami				
Problem	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Istotny</i>	<i>Średnio istotny</i>	<i>Mało istotny</i>
Nadużywanie alkoholu przez dorosłych	100%	0%	0%	0%
Spożywanie alkoholu przez młodzież	100%	0%	0%	0%
Nadużywanie alkoholu przez seniorów	0%	100%	0%	0%
Zażywanie narkotyków i dopalaczy przez dorosłych	50%	50%	0%	0%
Zażywanie narkotyków i dopalaczy przez młodzież	100%	0%	0%	0%
Uzależnienia behawioralne (np. hazard) u dorosłych	0%	100%	0%	0%
Uzależnienia behawioralne (np. Internet) u młodzieży	50%	50%	0%	0%
Palenie papierosów przez dorosłych	0%	100%	0%	0%
Palenie papierosów przez młodzież	50%	50%	0%	0%
Używanie e-papierosów przez dorosłych	0%	50%	50%	0%
Używanie e-papierosów przez młodzież	50%	50%	0%	0%
Zażywanie leków na receptę w celach niemedycznych	0%	50%	50%	0%
Uzależnienia od leków (np. uspokajających, nasennych) u seniorów	50%	0%	50%	0%
Przemoc domowa związana z zażywaniem substancji	100%	0%	0%	0%
Brak dostępu do terapii uzależnień	100%	0%	0%	0%
Brak świadomości zagrożeń związanych z uzależnieniami	100%	0%	0%	0%

Badani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i GKRPA w Gminie Oleśnica za najbardziej istotne problemy uznali **spożywanie alkoholu przez młodzież** oraz **nadużywanie alkoholu przez dorosłych** – oba problemy uzyskały 100% wskazań jako „bardzo istotne”. Podobnie oceniono **zażywanie narkotyków i dopalaczy przez młodzież** oraz **przemoc domową związaną z zażywaniem substancji**, które również uzyskały 100% w tej kategorii.

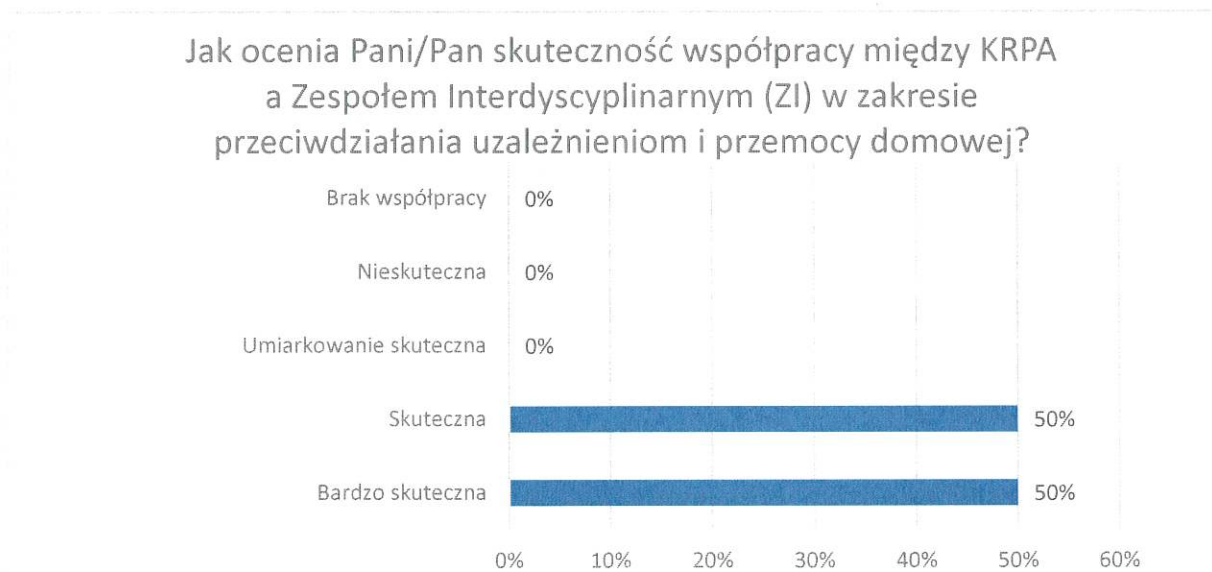
Istotnym problemem uznano **nadużywanie alkoholu przez seniorów, uzależnienia behawioralne u dorosłych, palenie papierosów przez dorosłych** oraz **brak dostępu do terapii uzależnień**. W każdym z tych przypadków 100% respondentów zaznaczyło kategorię „istotny”.

Na uwagę zasługują również problemy takie jak **używanie e-papierosów i palenie papierosów przez młodzież** oraz **uzależnienia od leków przez seniorów**, które uzyskały bardziej zróżnicowane oceny, choć nadal pozostają widocznymi zagrożeniami. Warto zauważyć, że **brak świadomości zagrożeń związanych z uzależnieniami** również został oceniony jako bardzo istotny problem (100%).

Kolejnym najważniejszym zadaniem GKRPA w opinii respondentów jest motywowanie do podjęcia leczenia, które wskazało 100% badanych, a także procedura kierowania na leczenie odwykowe (100%) oraz działania zgodne z rekomendacjami KCPU (100%).

Współpraca między KRPA a Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej została oceniona przez badanych jako skuteczna (50%) oraz bardzo skuteczna (50%).

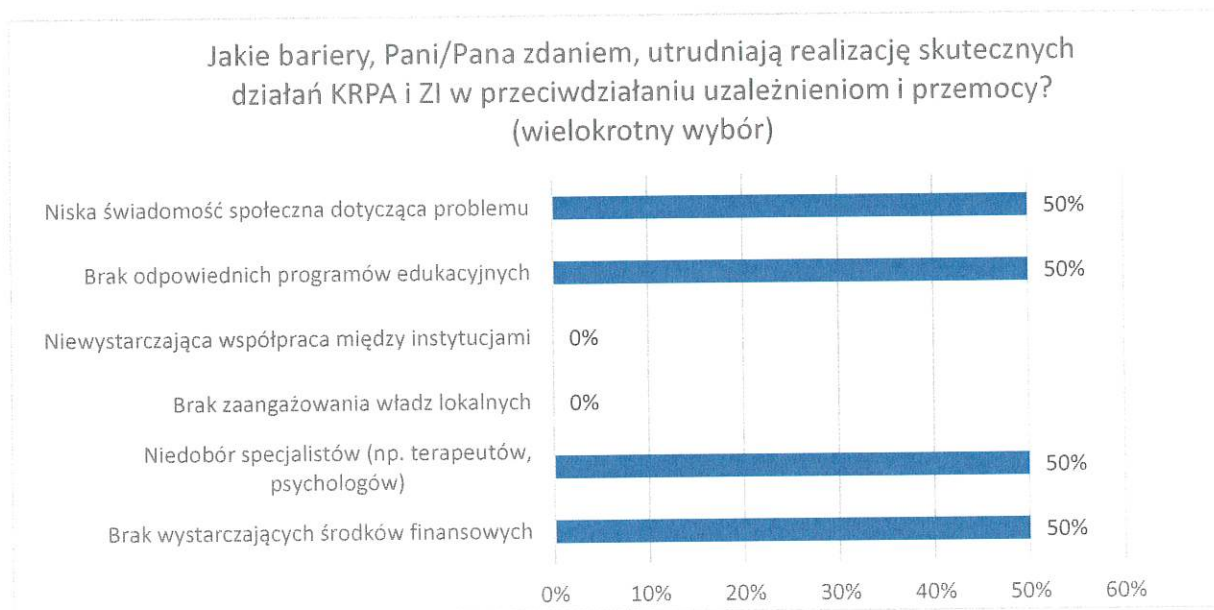

Najbardziej efektywne sposoby zwiększenia skuteczności współpracy pomiędzy Zespołem Interdyscyplinarnym a KRPA w opinii badanych to wspólne szkolenia dla członków obu instytucji oraz ustalanie wspólnych celów i strategii działania (po 100% wskazań). Kolejno 50% respondentów wskazało na regularne spotkania i wymianę informacji oraz wspólne projekty i programy profilaktyczne (50%).

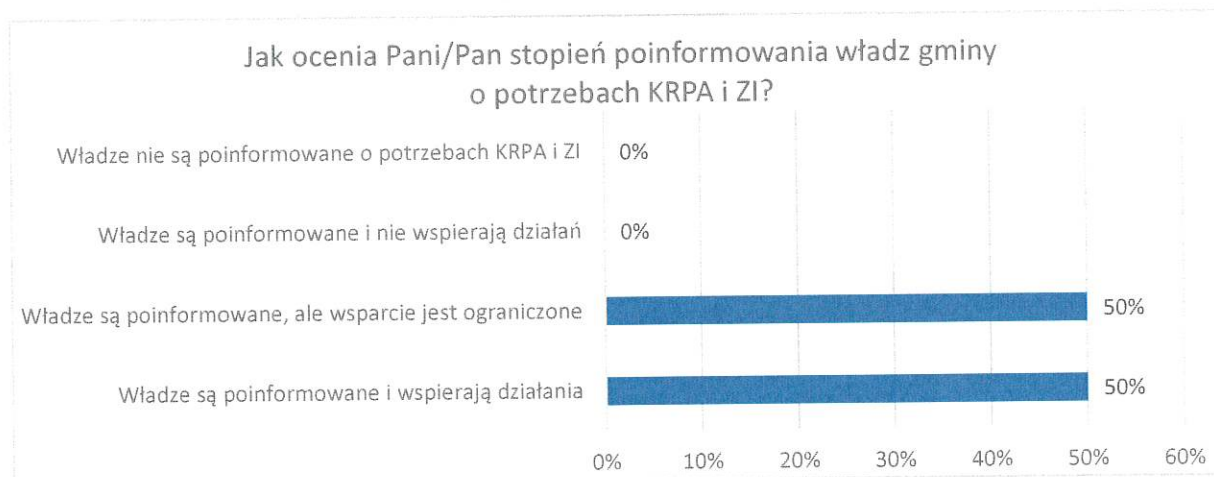

Największymi barierami utrudniającymi realizację skutecznych działań KRPA i ZI w przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy są niska świadomość społeczna dotycząca problemu, niedobór specjalistów (np. terapeutów, psychologów), brak wystarczających

środków finansowych oraz brak odpowiednich programów edukacyjnych które wskazało po 650% respondentów.

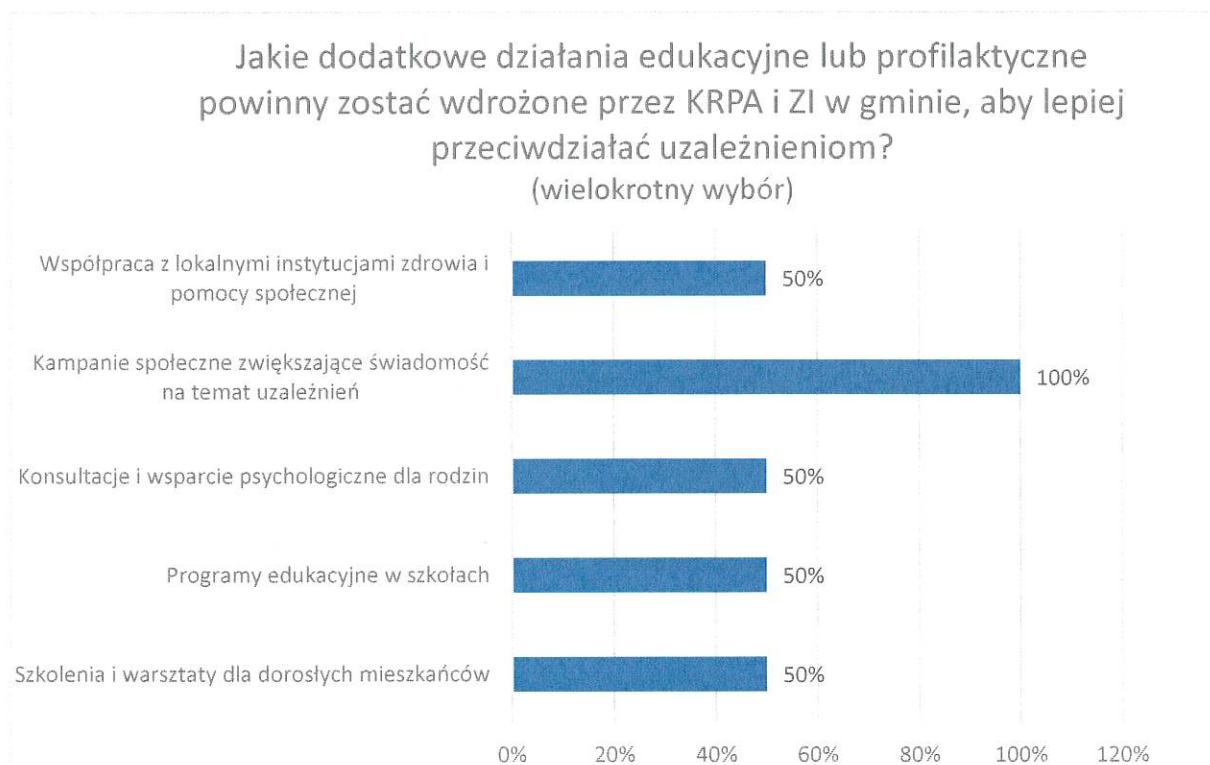

Połowa z respondentów (50%) ocenia, że władze gminy są poinformowane o potrzebach KRPA i ZI oraz wspierają ich działania, a 50% uważa, że choć władze są poinformowane, to ich wsparcie jest ograniczone. Żaden z respondentów nie wskazał na brak poinformowania władz lub brak wsparcia, co sugeruje ogólnie pozytywną ocenę współpracy z lokalnymi władzami.

Analiza wskazań respondentów pokazuje, że pracownicy instytucjonalni Gminy Oleśnica za kluczowe działanie w przeciwdziałaniu uzależnieniom uznali **kampanie społeczne zwiększające świadomość na temat uzależnień**, które uzyskały 100% wskazań. Świadczy to o dużym zapotrzebowaniu na edukację i informowanie mieszkańców o zagrożeniach związanych z uzależnieniami. Pozostałe działania, takie jak **współpraca z**

lokalnymi instytucjami zdrowia i pomocy społecznej, konsultacje i wsparcie psychologiczne dla rodzin, programy edukacyjne w szkołach oraz szkolenia i warsztaty dla dorosłych mieszkańców, zostały wskazane przez 50% badanych. Wyniki te pokazują potrzebę działań wieloaspektowych, które obejmują zarówno edukację młodzieży, wsparcie rodzin, jak i zaangażowanie dorosłych w proces profilaktyki. Wdrażanie tych inicjatyw pozwoli na skuteczniejsze przeciwdziałanie problemom uzależnień w gminie.

METODOLOGIA

Badanie w **Szkołach Podstawowych Gminy Oleśnica** przeprowadzono metodą **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

- alkoholu,
- papierosów,
- narkotyków i dopalaczy,

oraz zagadnienia związane z uzależnieniami od czynności, napojami energetyzującymi i czasem wolnym badanych uczniów.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli udział uczniowie Szkoły Podstawowej w Gminie Oleśnica w przedziale wiekowym: klasy 4-6 oraz 7-8.

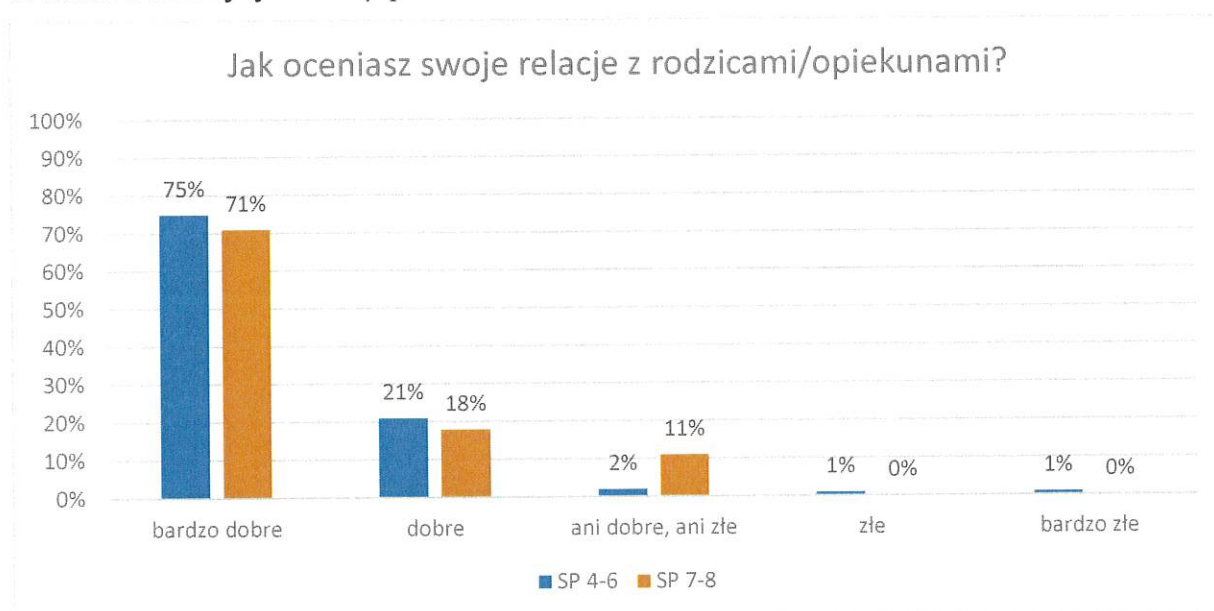
<i>Liczebność grup badanych</i>	
Szkoła Podstawowa - uczniowie klas 4-6 (SP 4-6)	78
Szkoła Podstawowa - uczniowie klas 7-8 (SP 7-8)	20
ŁĄCZNIE	98

WYNIKI

RELACJE Z RODZICAMI, NAUCZYCIELAMI ORAZ RÓWIEŚNIKAMI

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy.

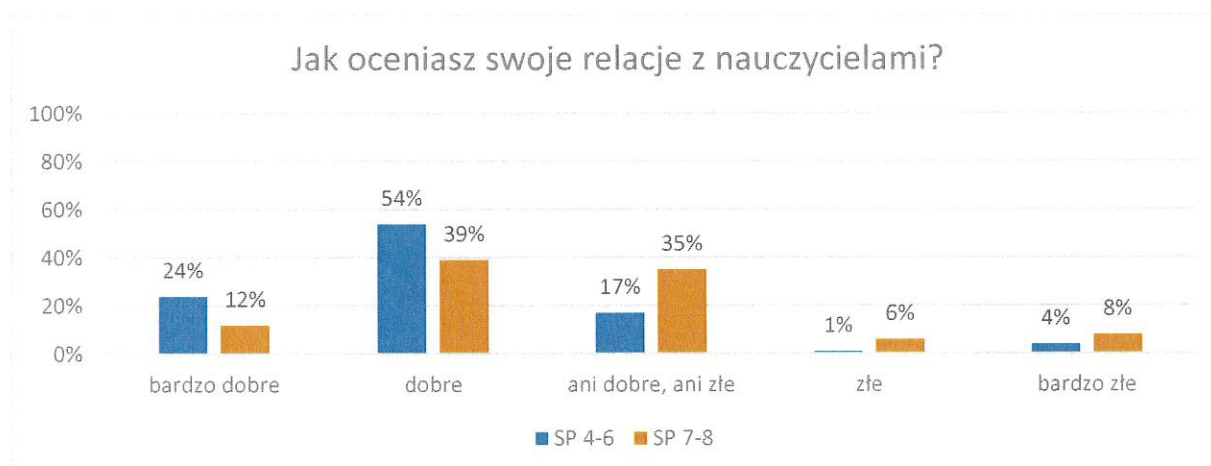
Uczniowie Szkoły Podstawowej w Gminie Oleśnica deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 96%; SP 7-8: łącznie 89%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/ problemowe.

Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań

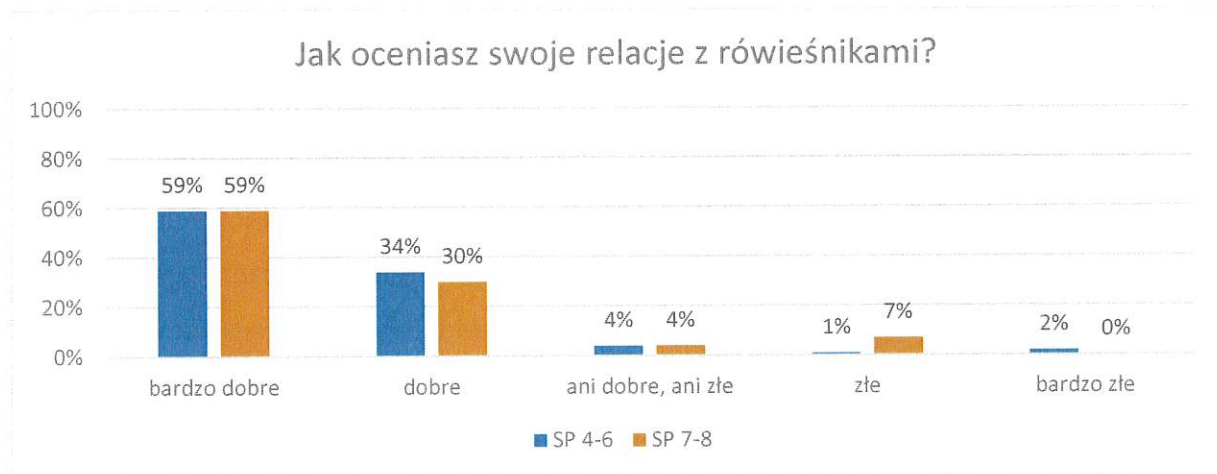
i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania⁸.

Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie mają w większości **bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6: łącznie 78%; SP 7-8: łącznie 51%**.

Kolejnym istotnym elementem są relacje z **rówieśnikami** – uczniowie z **Gminy Oleśnica** relacje z rówieśnikami oceniają w większości **bardzo dobrze lub dobrze** - **SP 4-6: łącznie 93%; SP 7-8: łącznie 89%**.

⁸ K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

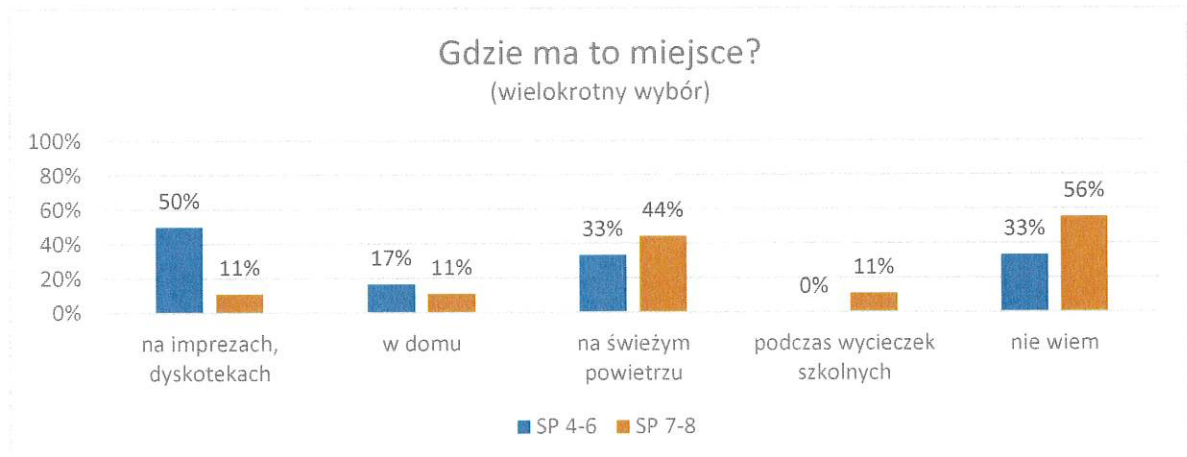
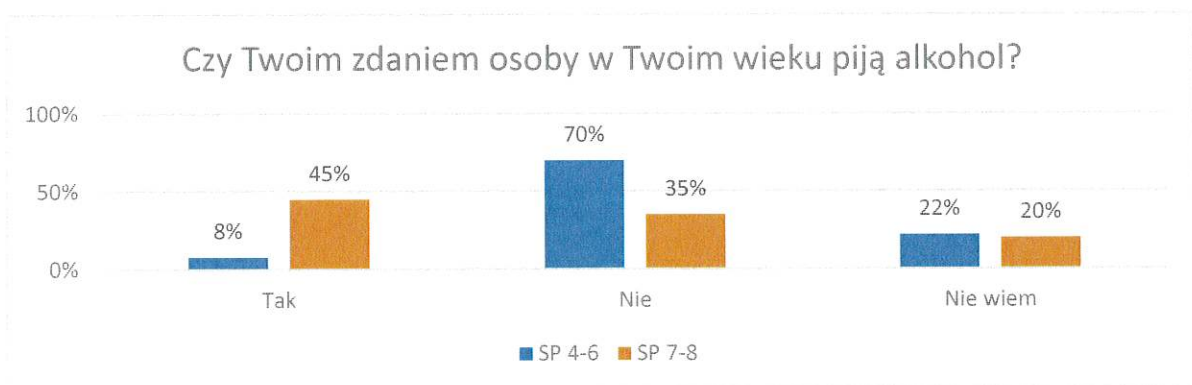

Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w Gminie Oleśnica, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

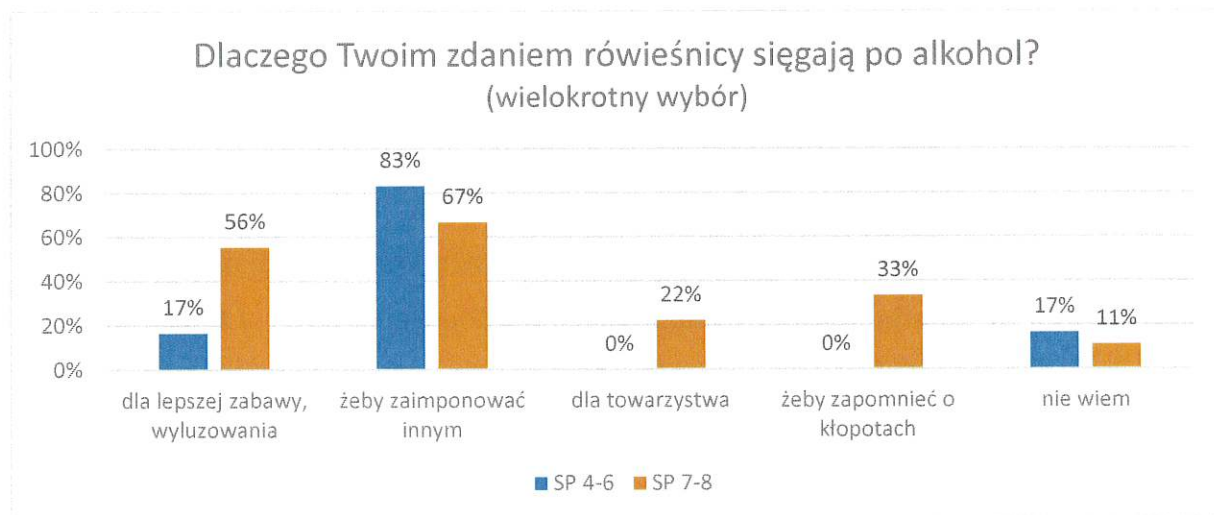
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

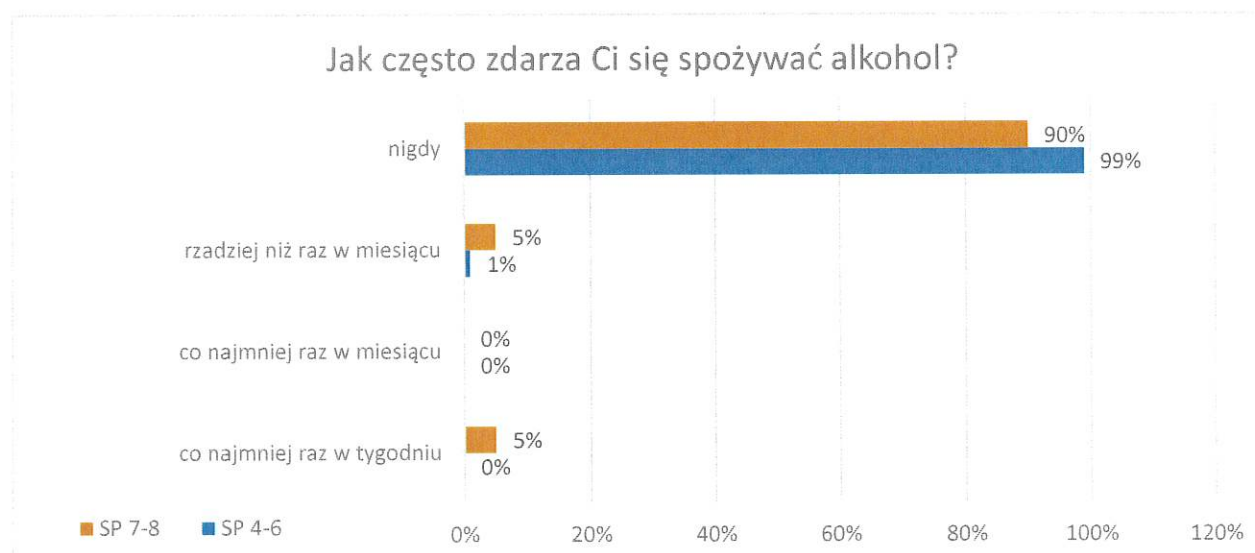
W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. **8% uczniów klas 4-6 oraz 45% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.** Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/koleżanki spożywają alkohol. Uczniowie wskazywali najczęściej podczas spędzania czasu na świeżym powietrzu (SP 4-6: 33%; SP 7-8: 44%), podczas imprez/dyskotek (SP 4-6: 50%; SP 7-8: 11%), w domu (SP 4-6: 17%; SP 7-8: 11%) oraz podczas wycieczek szkolnych (SP 7-8: 11%).

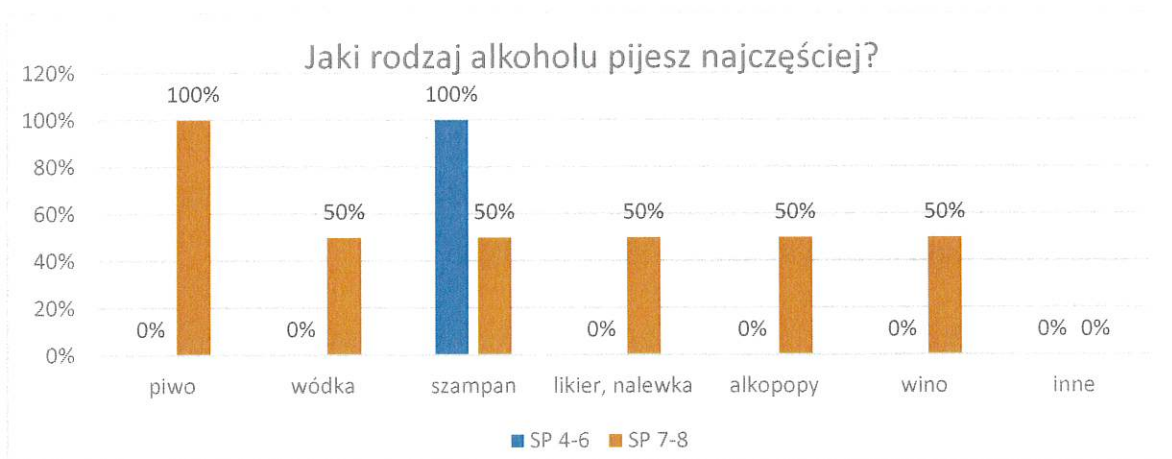
Jeżeli chodzi o przyczyny z jakich młodzi ludzie sięgają po alkohol, respondenci wskazywali najczęściej na chęć zaimponowania innym (SP 4-6: 83%; SP 7-8: 67%), dla lepszej zabawy (SP 4-6: 17%; SP 7-8: 56%), dla towarzystwa (SP 7-8: 22%) oraz, co niepokojące, aby zapomnieć o kłopotach (SP 7-8: 33%).

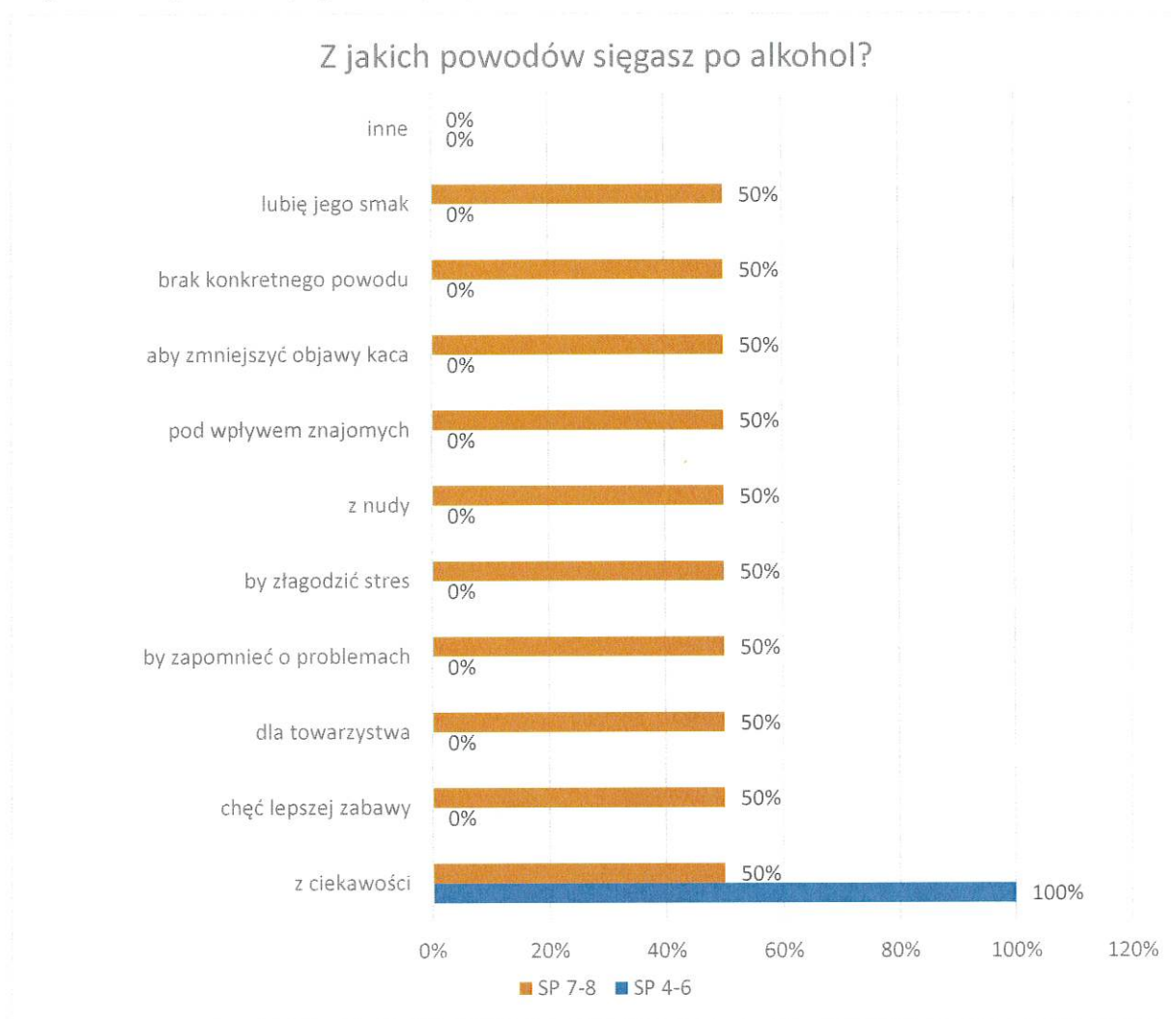
W celu zbadania ilu uczniów ma za sobą inicjację alkoholową – zapytano o to jak często zdarza się im pić alkohol. Inicjację alkoholową ma za sobą 1% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8.

Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. **Uczniowie Szkoły Podstawowej w Gminie Oleśnica deklarujący spożywanie alkoholu najczęściej sięgają po piwo, szampana oraz wódkę.**

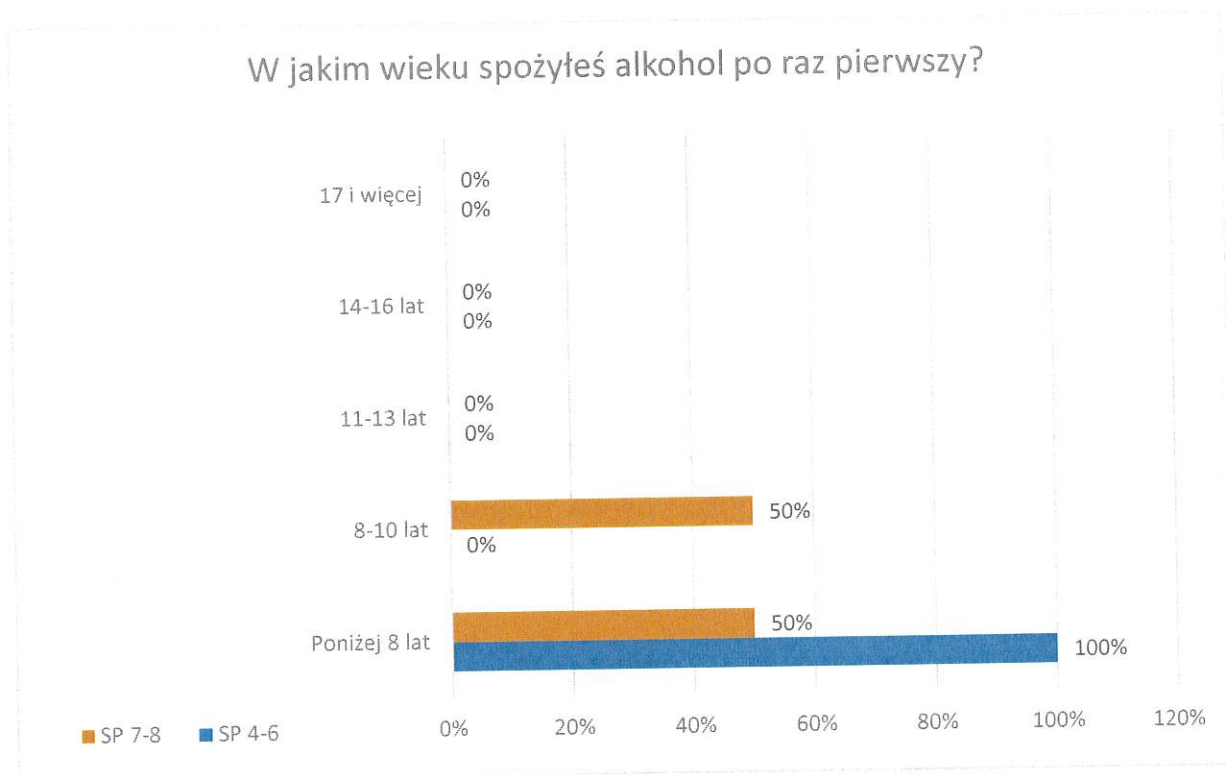

Wśród powodów z jakich sięgają po alkohol uczniowie, wskazywali na różnorodne przyczyny: na to, że piją alkohol z ciekawości, dla lepszej zabawy a także, dlatego aby zapomnieć o problemach i w celu złagodzenia stresu. Szczegółowy rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

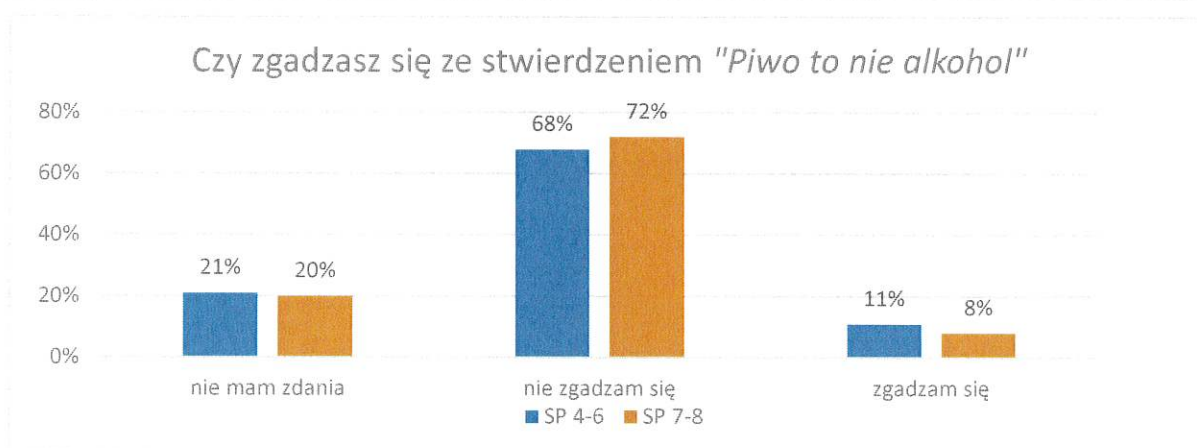
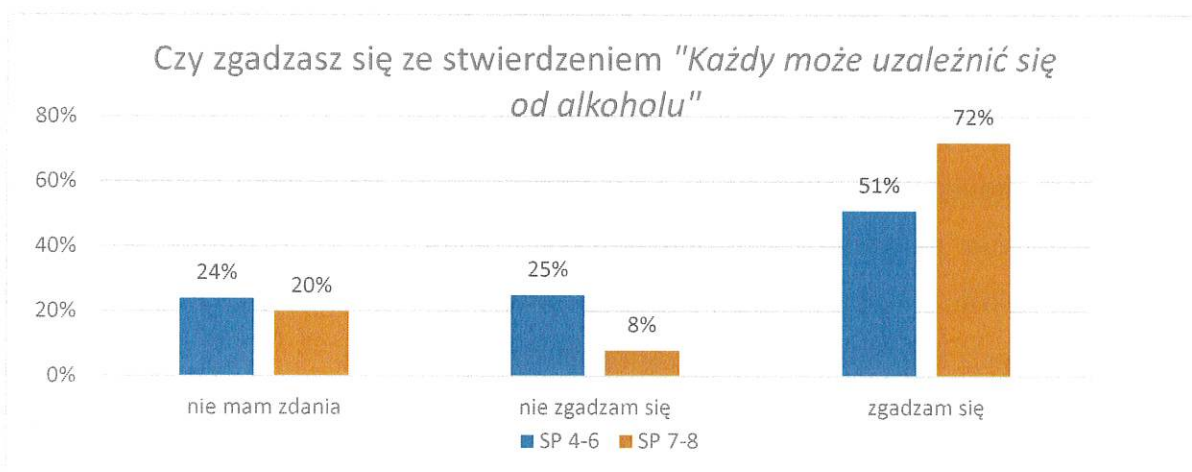
Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, takie przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta. Dodajmy, że Polska uważana jest za kraj, w którym dominuje duże przyzwolenie dla intoksykacji alkoholowej, a sama konsumpcja alkoholu jest na porządku dziennym⁹.

Zapytaliśmy uczniów deklarujących spożycie alkoholu, w jakim wieku pili go po raz pierwszy. Szczegółowy rozkład odpowiedzi badanych uczniów przedstawia poniższy wykres.

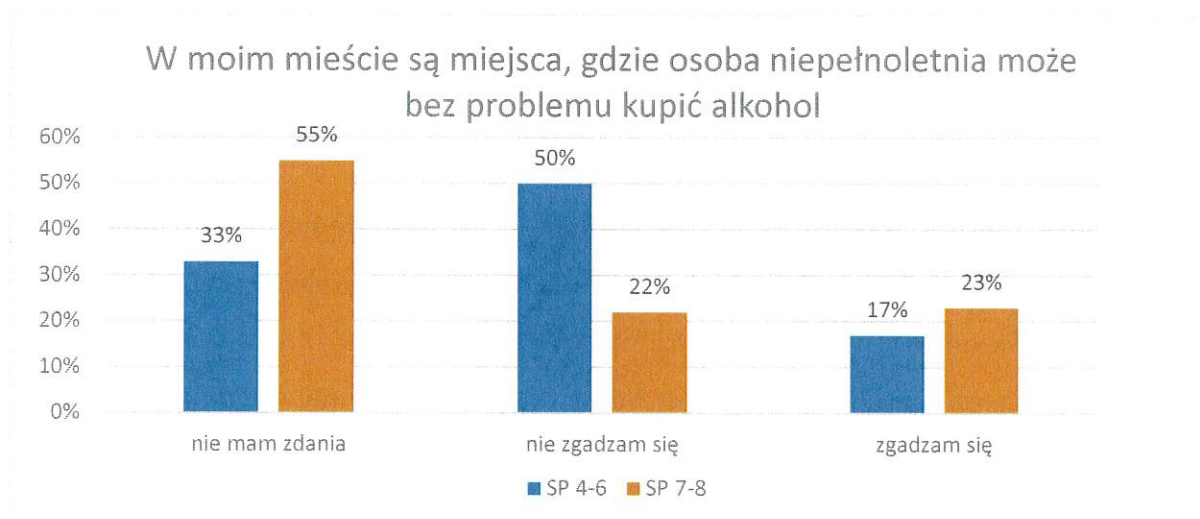

Większa część (SP 4-6: 51%; SP 7-8: 72%) ankietowanych uczniów ma świadomość, iż każdy może uzależnić się od alkoholu. Jednakże, nie można bagatelizować faktu, iż część uczniów zgodziła się ze stwierdzeniem, iż piwo nie jest alkoholem (SP 4-6: 11%; SP 7-8: 8%). Co oznacza, że ta część badanych uczniów nie jest świadoma wpływu alkoholu na zdrowie i samopoczucie człowieka.

⁹ D. Dolata, *Picie kontrolowane – propozycja strategii pomocowych dla młodych dorosłych*, „Kultura-Społeczeństwo- Edukacja Nr 2 (6) 2014, Poznań 2004.

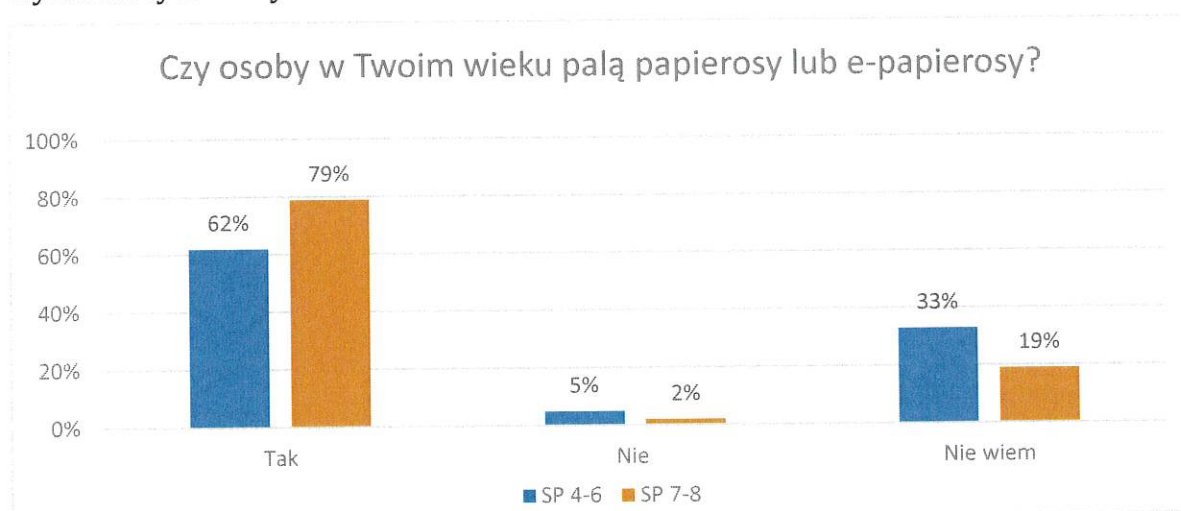
Wydaje się, że alkohol w Gminie Oleśnica jest stosunkowo łatwo dostępny dla uczniów, ponieważ **17% uczniów SP 4-6 oraz 23% uczniów SP 7-8 – odpowiedziało, iż zna takie miejsca w swojej okolicy, gdzie osoba niepełnoletnia może bez problemu kupić alkohol.**

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

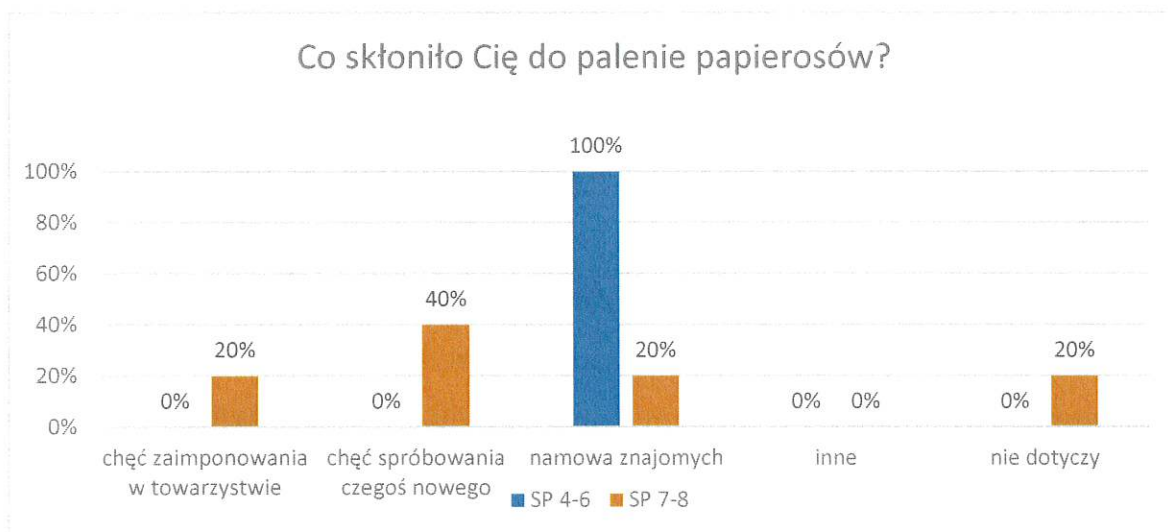
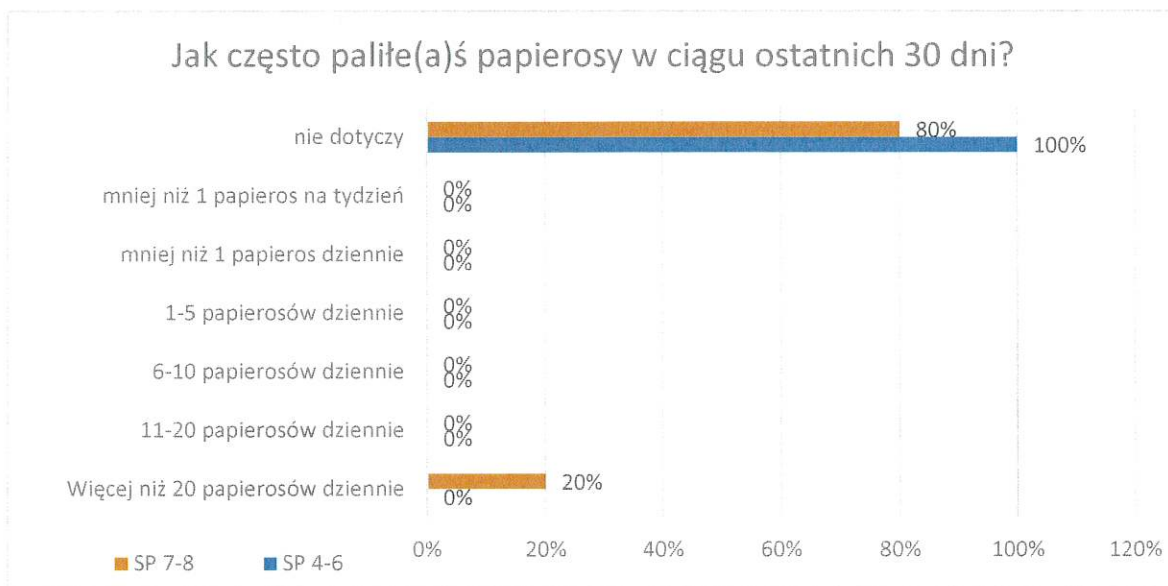
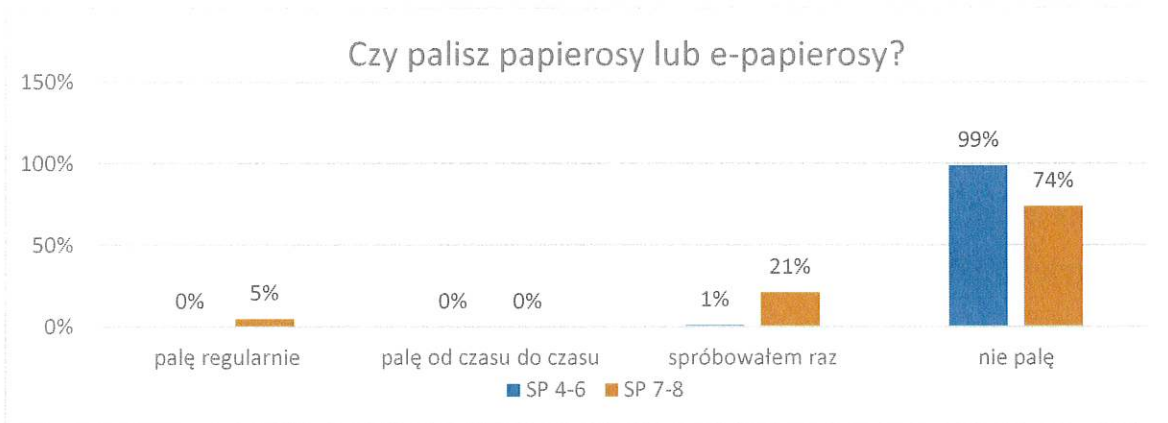
Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami kiedykolwiek próbowali papierosa.

Jak wynika z przeprowadzonych badań 62% młodszych i 79% starszych uczniów wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy lub e-papierosy. Zaledwie 5% uczniów klas 4-6 oraz 2% uczniów klas 7-8 odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą wyrobów tytoniowych.

Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. **Inicjację nikotynową ma za sobą 1% uczniów klas 4-6 oraz 26% uczniów klas 7-8, z czego 1% z badanych z młodszej grupy i 21% ze starszej deklaruje, że spróbowali palenia tylko raz.**

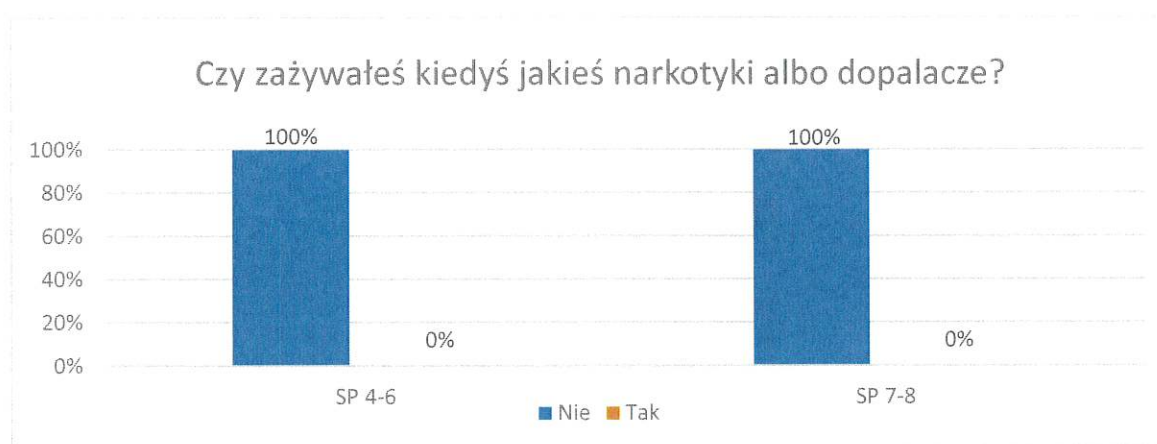
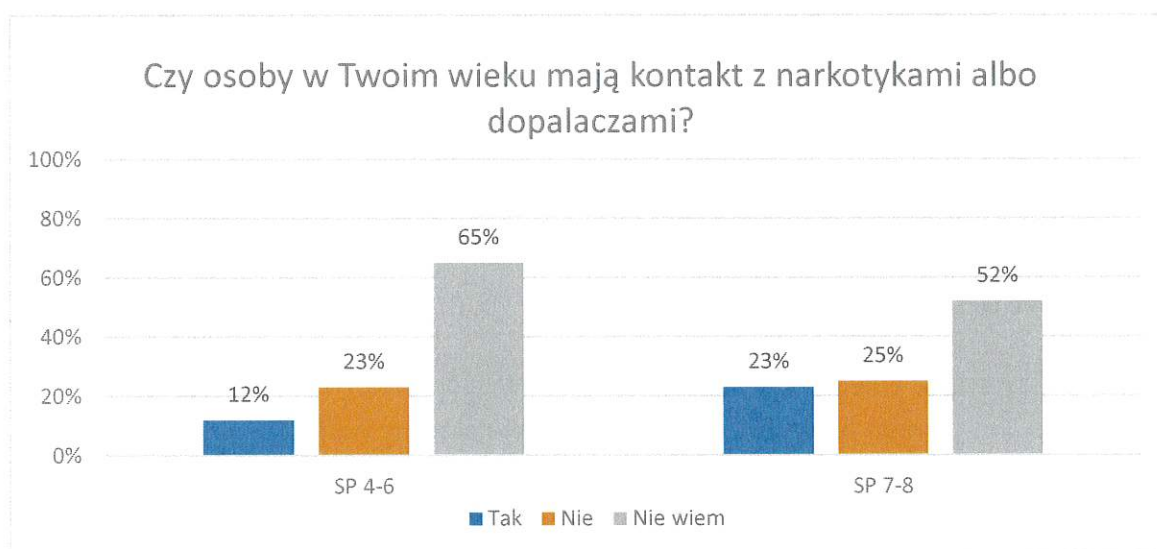
Należy zwrócić uwagę, iż najczęściej wskazywanymi powodami **palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego oraz zaimponowania w towarzystwie, namowa znajomych.**

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

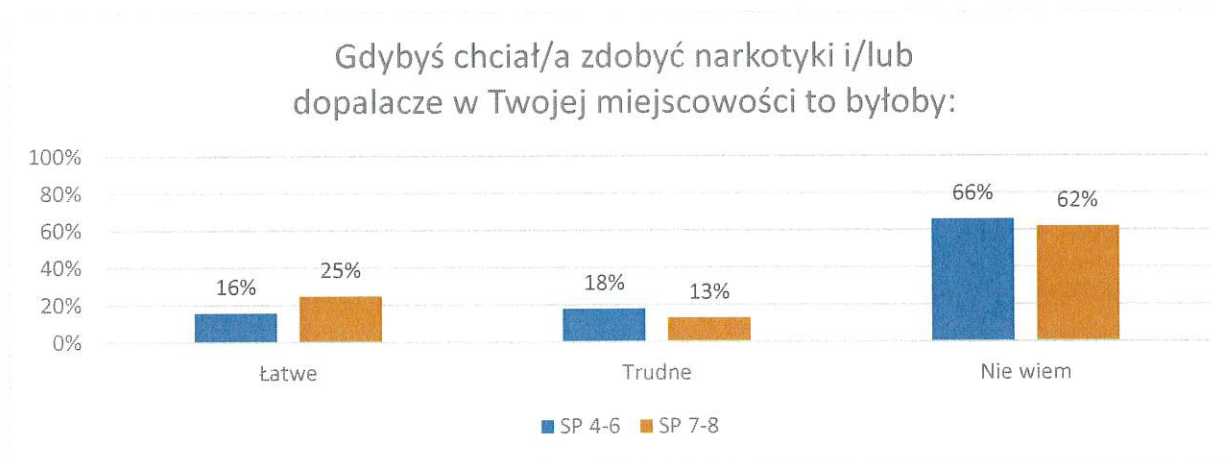
Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 12% uczniów klas 4-6 oraz 23% klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami.

Dodatkowo żaden z ankietowanych uczniów klas SP 4-6 oraz klas SP 7-8 nie zadeklarował, aby przyjmował kiedykolwiek substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze.

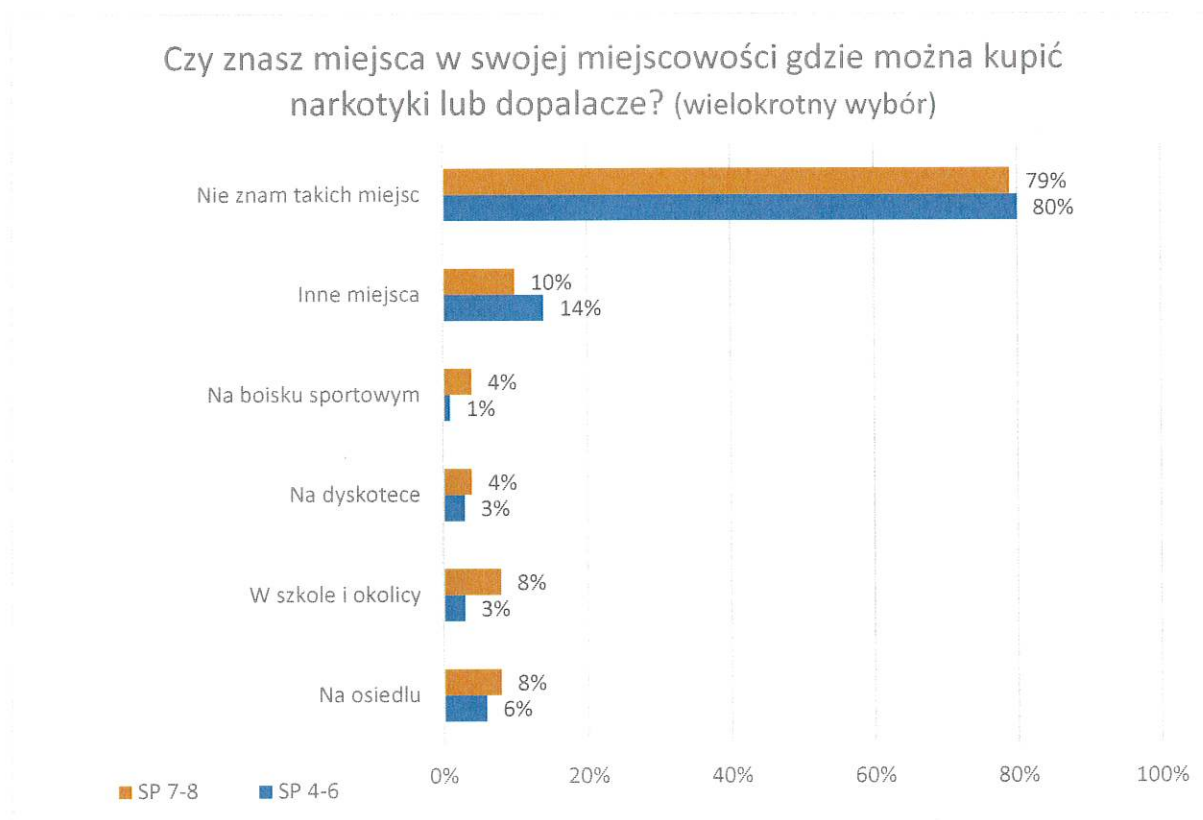

Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby łatwe/trudne (SP 4-6: 66%; SP 7-8: 62%). Jednakże 16% młodszych oraz 25%

starszych uczniów twierdzi, że byłoby to łatwe. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

Kolejno, zapytano uczniów, czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Większość badanych nie posiada takiej wiedzy (SP 4-6: 80%, SP 7-8: 79%), **aczkolwiek pojawiły się deklaracje uczniów wskazujące, gdzie można nabyć te substancje.**

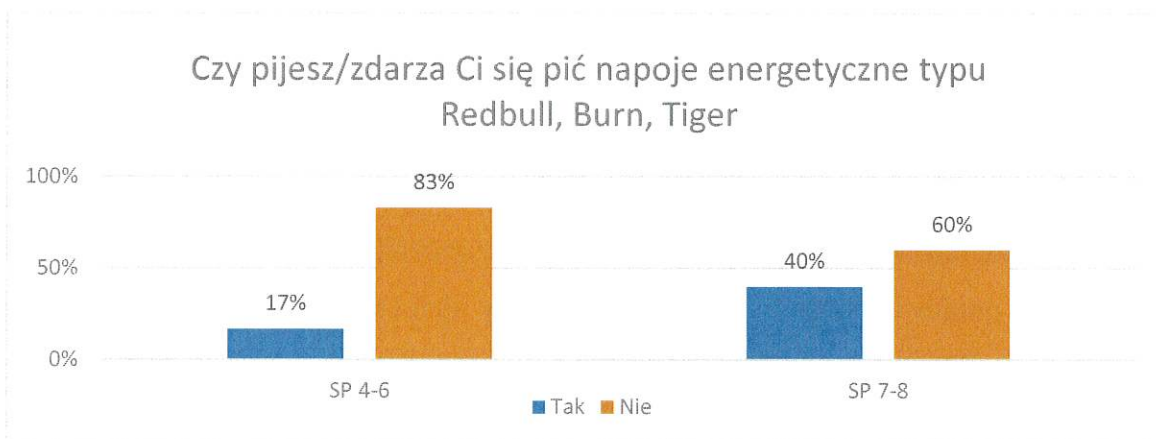
SPOŻYWANIE NAPOJÓW ENERGETYZUJĄCYCH PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ

Napoje energetyzujące są bardzo popularną używką wśród dorosłych, młodzieży oraz dzieci. W Polsce napoje energetyzujące nazywane są „energetykami”, a przecież są one słabym źródłem energii. W języku angielskim na napoje energetyzujące używa się określeń „stimulant drink” czy „energy drink”. Skierowane są do osób dorosłych i mają na celu zmniejszenie uczucia zmęczenia, poprawę samopoczucia i wydolności organizmu.

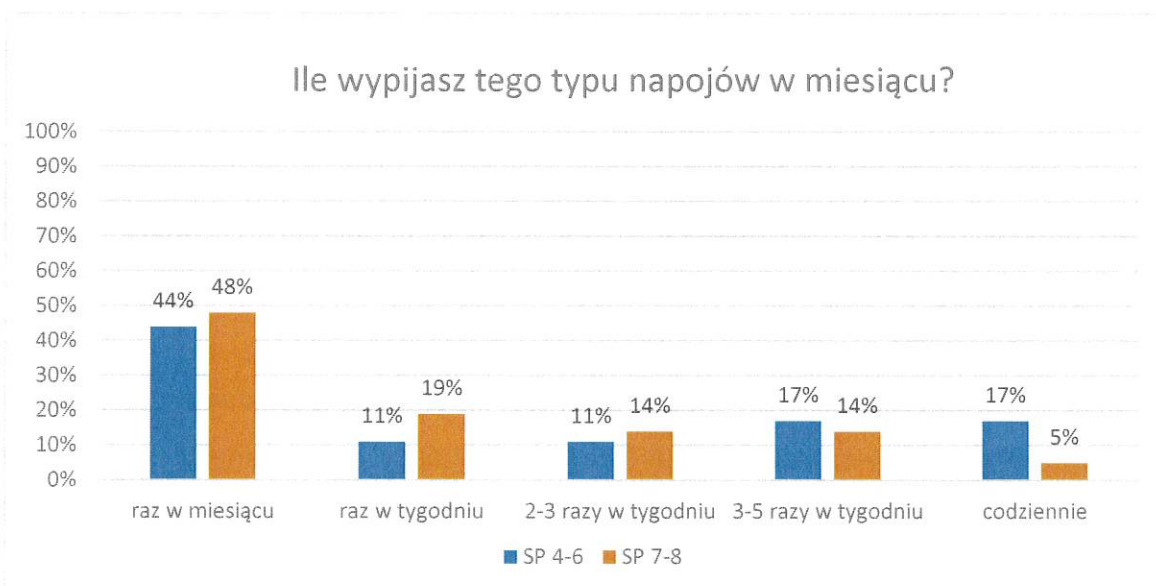
Często napoje energetyzujące mylone są z napojami izotonicznymi, które również są bardzo popularne wśród młodzieży. Napoje izotoniczne zostały zaprojektowane głównie z myślą o osobach aktywnych fizycznie oraz w stanach zwiększonej potliwości. Ich głównym zadaniem jest chronić organizm przed odwodnieniem oraz uzupełnić niedobory elektrolitów utraconych w trakcie wzmożonej aktywności fizycznej. Są łatwo przyswajalne, ponieważ stężenie rozpuszczalnych w nich cząstek jest takie samo jak we krwi człowieka. Różnice w składzie produktów: (energetyzujące – duża zawartość cukru, kofeiny, tauryny; izotoniczne – zawartość mikroelementów i makroelementów, witamin). Występują także różnice w oddziaływaniu na organizm (energetyzujące – funkcja pobudzająca; izotoniczne – zapobiegają odwodnieniu organizmu, uzupełniają elektrolity).

Napoje energetyzujące (tzw. energy drinki, napoje wysokooktanowe) to gazowane napoje bezalkoholowe, które mają działanie pobudzające. Napoje te, wzbogacane są o substancje, które mają za zadanie poprawiać sprawność fizyczną (w krótkim przedziale czasowym), psychofizyczną oraz zdolność koncentracji. Najczęściej w swoim składzie zawierają kofeinę, znaczną ilość cukru i taurynę. Spożywanie napojów energetyzujących u coraz młodszych osób zdecydowanie rośnie, co jest niepokojące z punktu widzenia zdrowia publicznego.

Zbadaliśmy przekonania uczniów Gminy Oleśnica, na temat napojów energetyzujących. 28% uczniów klas SP 4-6 oraz 40% SP 7-8 jest zdania, że napoje energetyczne nie są szkodliwe dla zdrowia. Co więcej 17% uczniów z młodszej oraz 40% starszej grupy deklaruje, że pije napoje energetyczne.

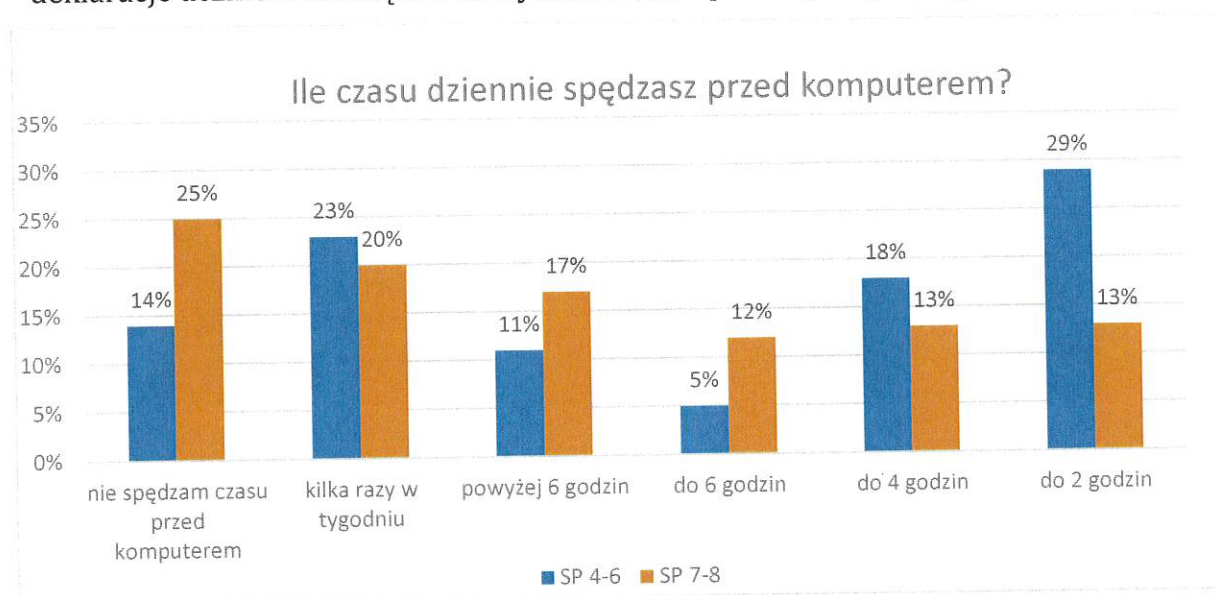

Uczniowie deklarujący spożywanie napojów energetycznych, najczęściej wskazywali, że piją je raz w miesiącu (SP 4-6: 44%; SP 7-8: 48%). Pojawiały się również odpowiedzi uczniów mówiące o przyjmowaniu tych napojów codziennie (SP 4-6: 7%; SP 7-8: 5%).

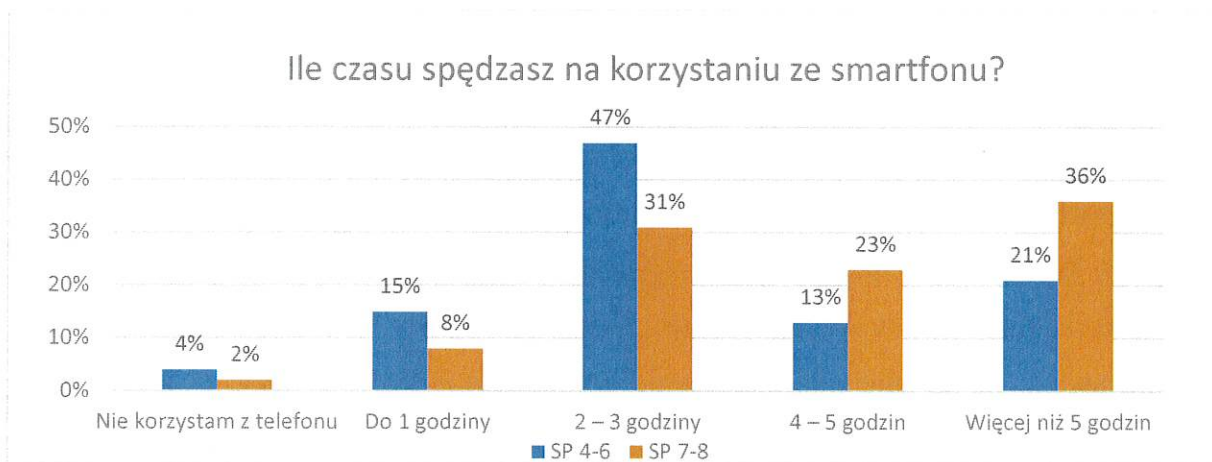
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.¹⁰

Uczniowie młodszych klas Szkoły Podstawowej w Gminie Oleśnica najczęściej spędzają przed komputerem do 2 godzin dziennie – 29%, a uczniowie starsi wskazują, że poświęcają na to powyżej 6 godzin dziennie (17%). Niepokojące są deklaracje uczniów mówiące o korzystaniu z komputera powyżej 6 godzin dziennie.

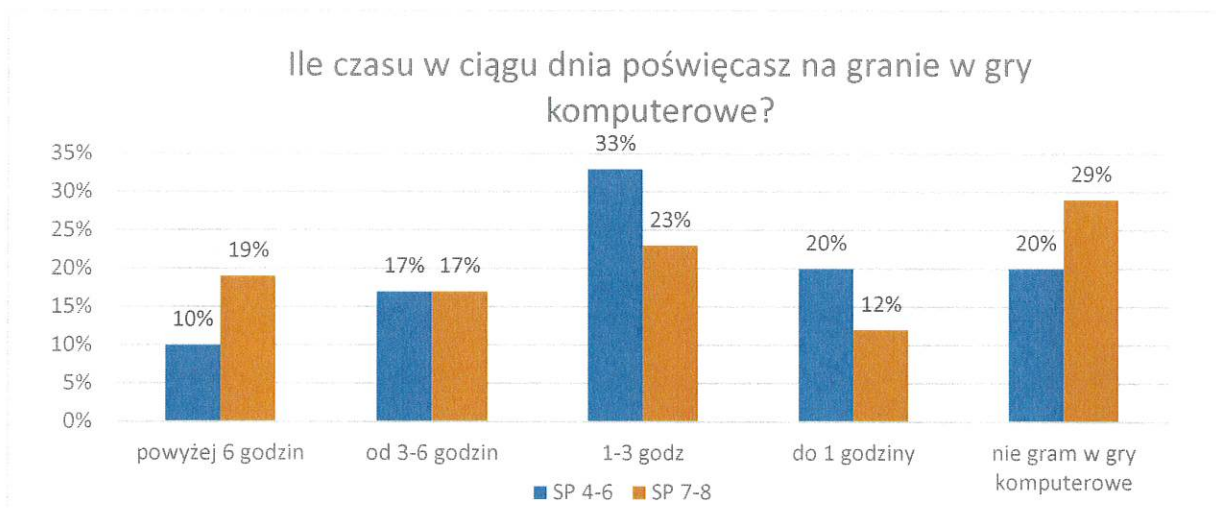
¹⁰ Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

W przypadku korzystania ze smartfonu uczniowie deklarują najczęściej czas 2 – 3 godzin (SP 4-6: 47%; SP 7-8: 31%). Niepokojące są deklaracje 21% młodszych oraz 36% starszych uczniów mówiące o korzystaniu ze smartfonu powyżej 5 godzin dziennie.

Zapytaliśmy uczniów, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na granie w gry komputerowe. Optymistyczne są wskazania 20% uczniów klas 4-6 oraz 29% uczniów klas 7-8 mówiące, że nie grają w gry komputerowe.

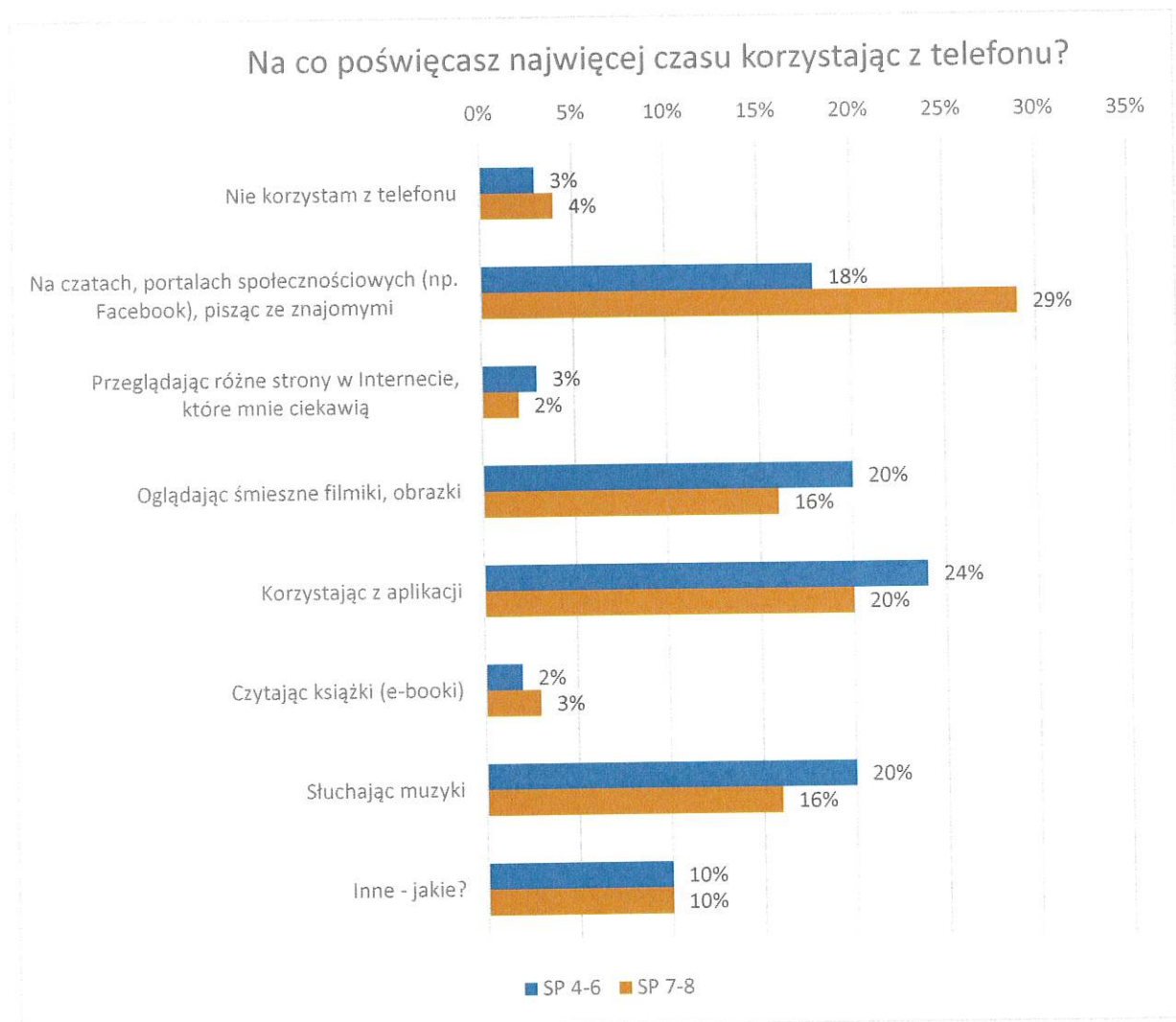
Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

Jeżeli chodzi o powody korzystania z telefonu uczniowie wskazywali kolejno na:

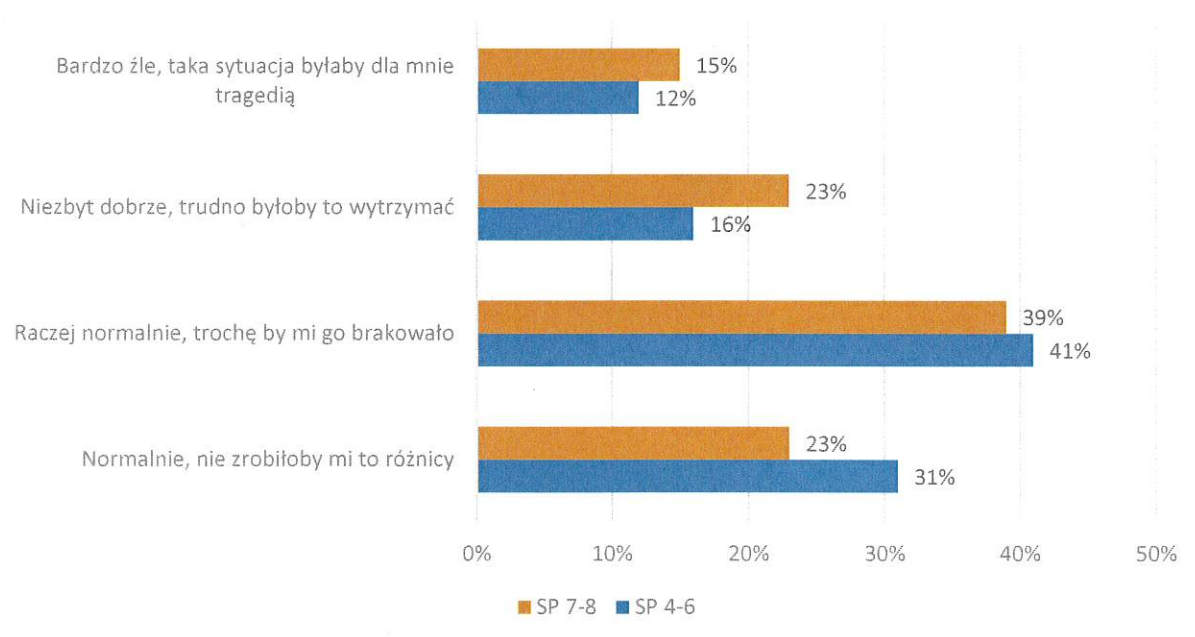
- **SP 4-6:** korzystając z aplikacji (24%), słuchanie muzyki (20%) oraz oglądanie tzw. memów i filmików (20%),

- **SP 7-8:** na czatach i portalach społecznościowych (29%) oraz korzystając z aplikacji (20%).

Łącznie **72% uczniów klas 4-6** oraz **62% uczniów klas 7-8** deklaruje, że **brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki**. Aczkolwiek, spora część uczniów przyznaje, że **odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 16%; SP 7-8 – 23%)**. Jednocześnie, 12% uczniów klas 4-6 oraz 15% klas 7-8 stwierdziło, że **korzystanie z Internetu jest dla nich na tyle istotne, że trudno byłoby im bez tego wytrzymać**.

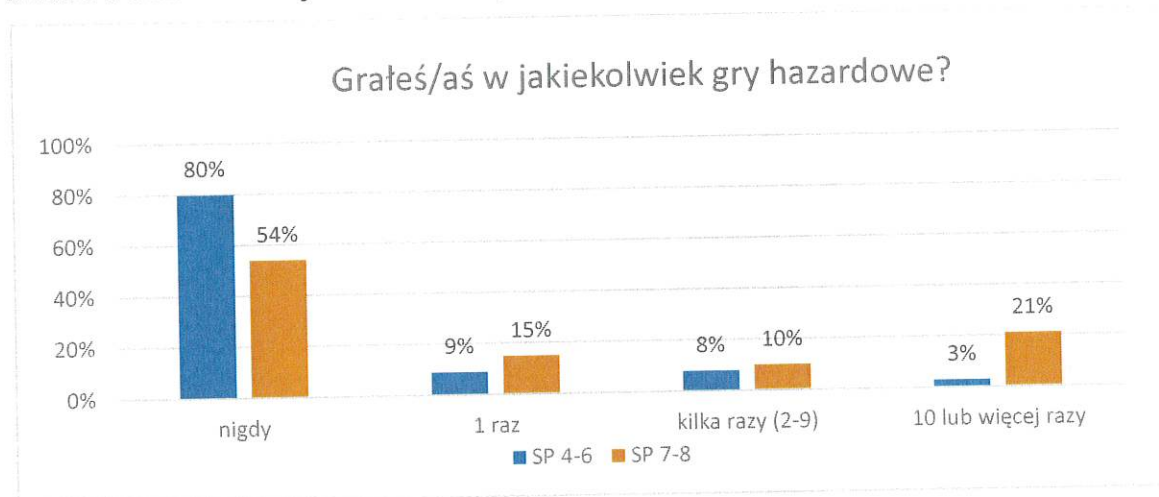
Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez tydzień nie miał dostępu do Internetu?

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodne gry hazardowe coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)¹¹.

¹¹ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

Uczniowie z Gminy Oleśnica sporej większości (SP 4-6: 80%, SP 7-8: 54%) nie mają doświadczenia z grami na pieniądze. Jednakże, 20% młodszych oraz 46% starszych uczniów miało do czynienia z taką formą hazardu.

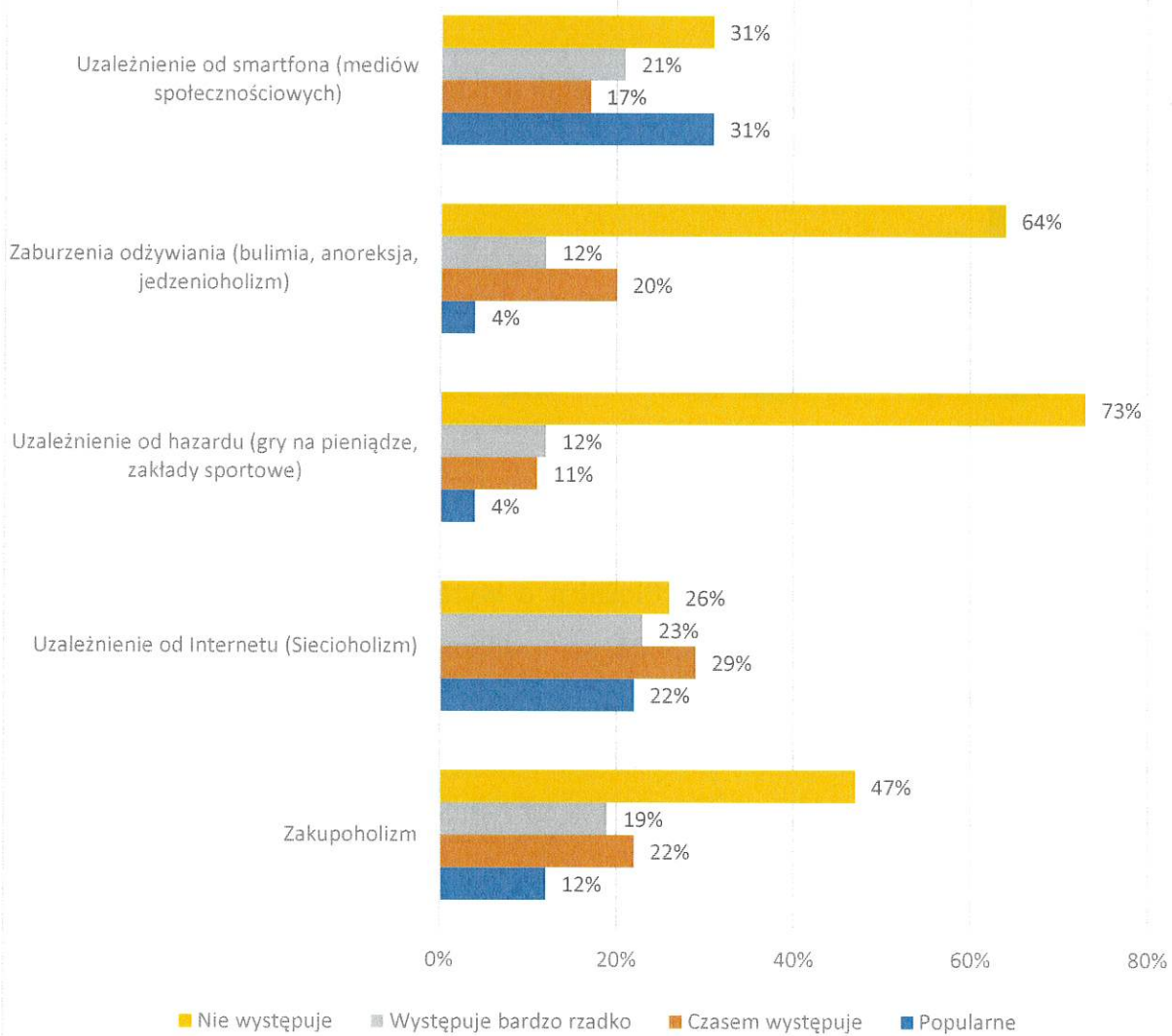
Poprosiliśmy również uczniów Gminy Oleśnica o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie Gminy Oleśnica uznali: uzależnienie od smartfonu (SP 4-6: 31%, SP 7-8: 56%) oraz sieciorholizm (SP 4-6: 22%, SP 7-8: 46%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawiają poniższe wykresy.

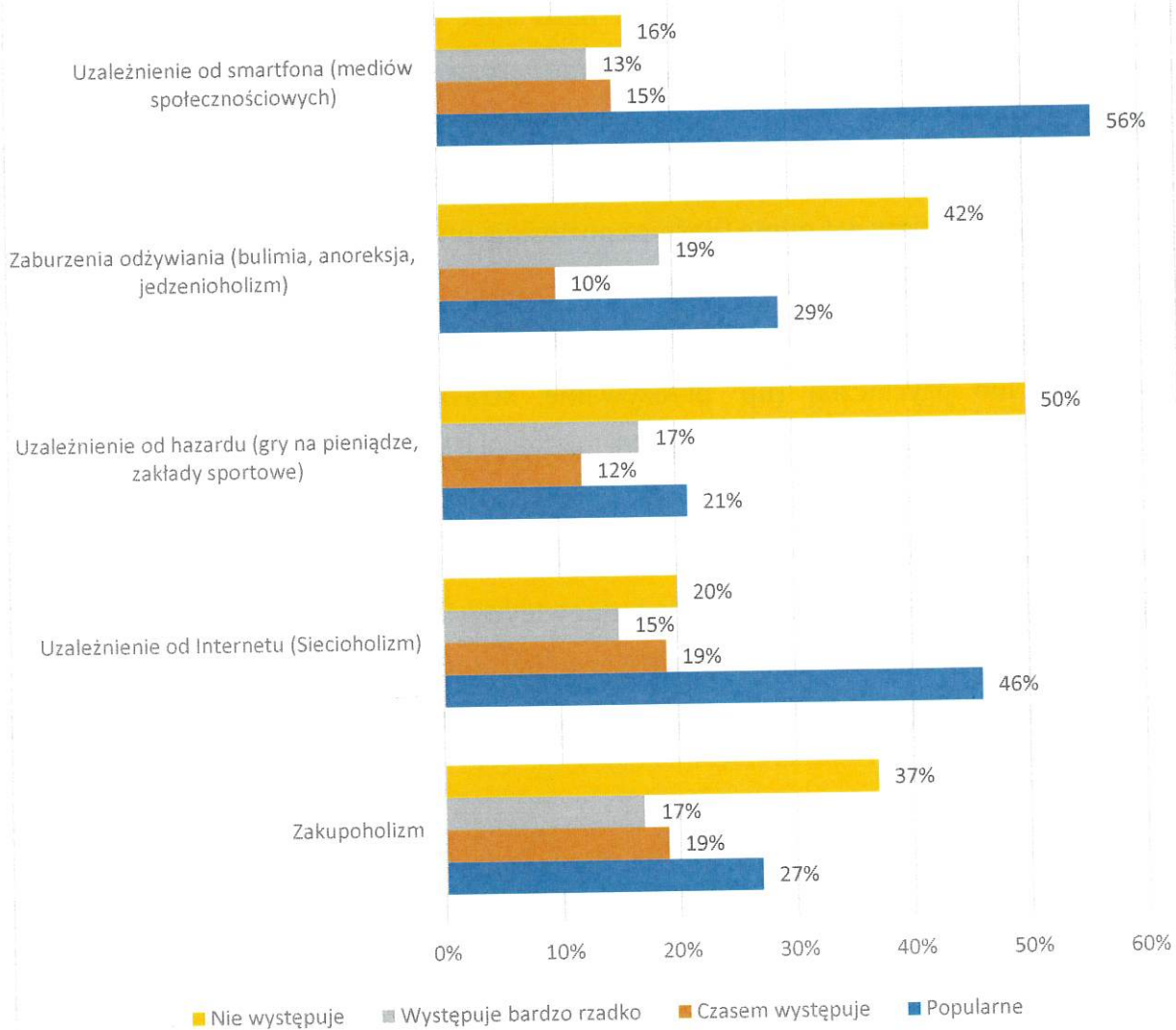
Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?

SP 4-6

Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?

SP 7-8

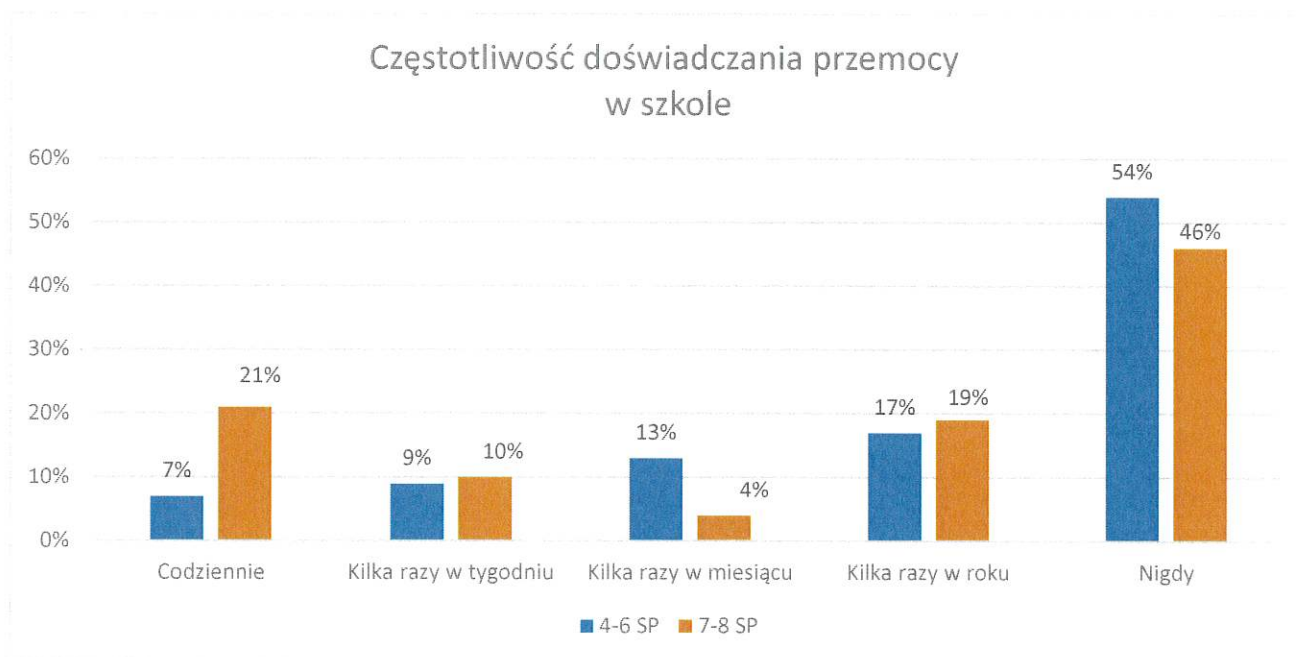

PRZEMOC ORAZ CYBERPRZEMOC

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w Gminie Oleśnica pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

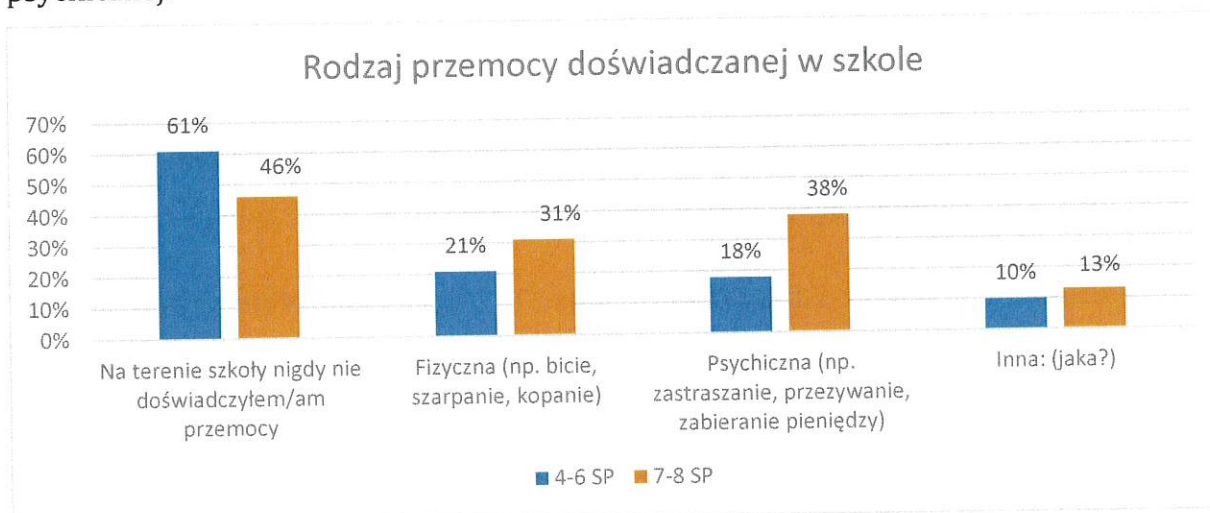
W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Uczniowie klas 4–6 i 7–8 Szkoły Podstawowej w Gminie Oleśnica najczęściej wskazują, że nigdy nie doświadczyli przemocy w szkole (odpowiednio 54% i 46%). Przemoc kilka razy w roku spotyka 17% uczniów klas 4–6 i 19% uczniów klas 7–8. Doświadczanie przemocy codziennie jest stosunkowo rzadkie, dotyczy 7% uczniów klas 4–6 i 21% uczniów klas 7–8.

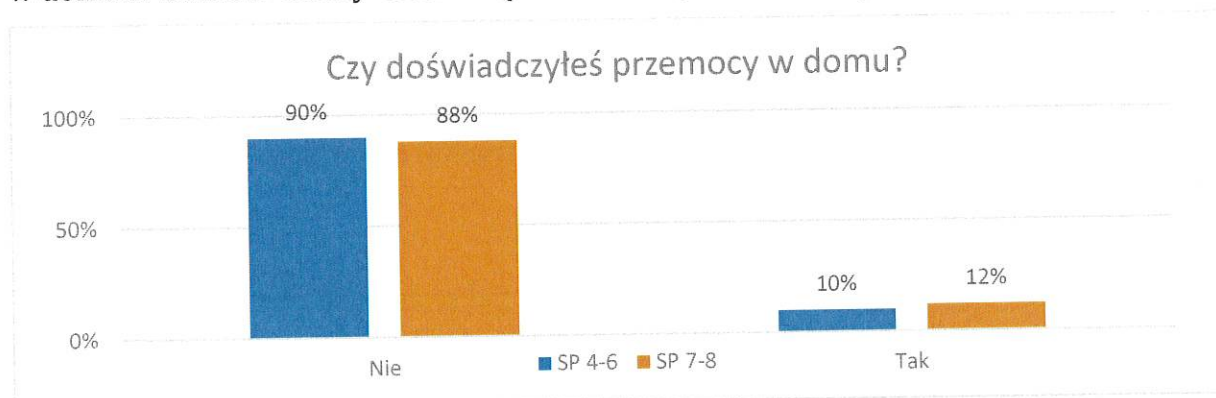

Zapytaliśmy też uczniów o rodzaj spotykanej przez nich przemocy w szkole. Wyniki wskazują, że młodsi uczniowie częściej doświadczają w szkole przemocy fizycznej niż

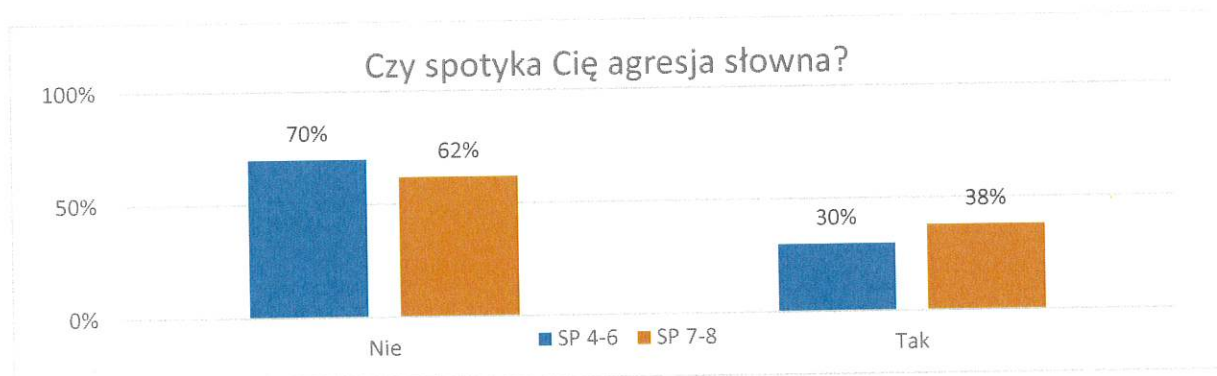
psychicznej, natomiast uczniowie starszych klas częściej doświadczają przemocy psychicznej.

Dzieci i młodzież spędzają najwięcej czasu w domu i w szkole – w związku z tym obydwie te środowiska powinny charakteryzować się harmonią i spokojem, które umożliwią prawidłowy rozwój młodego dorosłego. Uczniowie zostali zapytani czy doświadczają przemocy domowej. Uzyskane wyniki wskazują, że przemoc domowa jest obecna w domach uczniów Gminy Oleśnica (SP 4-6: 10%; SP 7-8: 12%).

Jak wynika z przeprowadzonych badań – uczniowie Szkół Gminy Oleśnica wskazują, iż w ich środowisku dochodzi do agresji słownej (SP 4-6: 30%; SP 7-8: 38%).

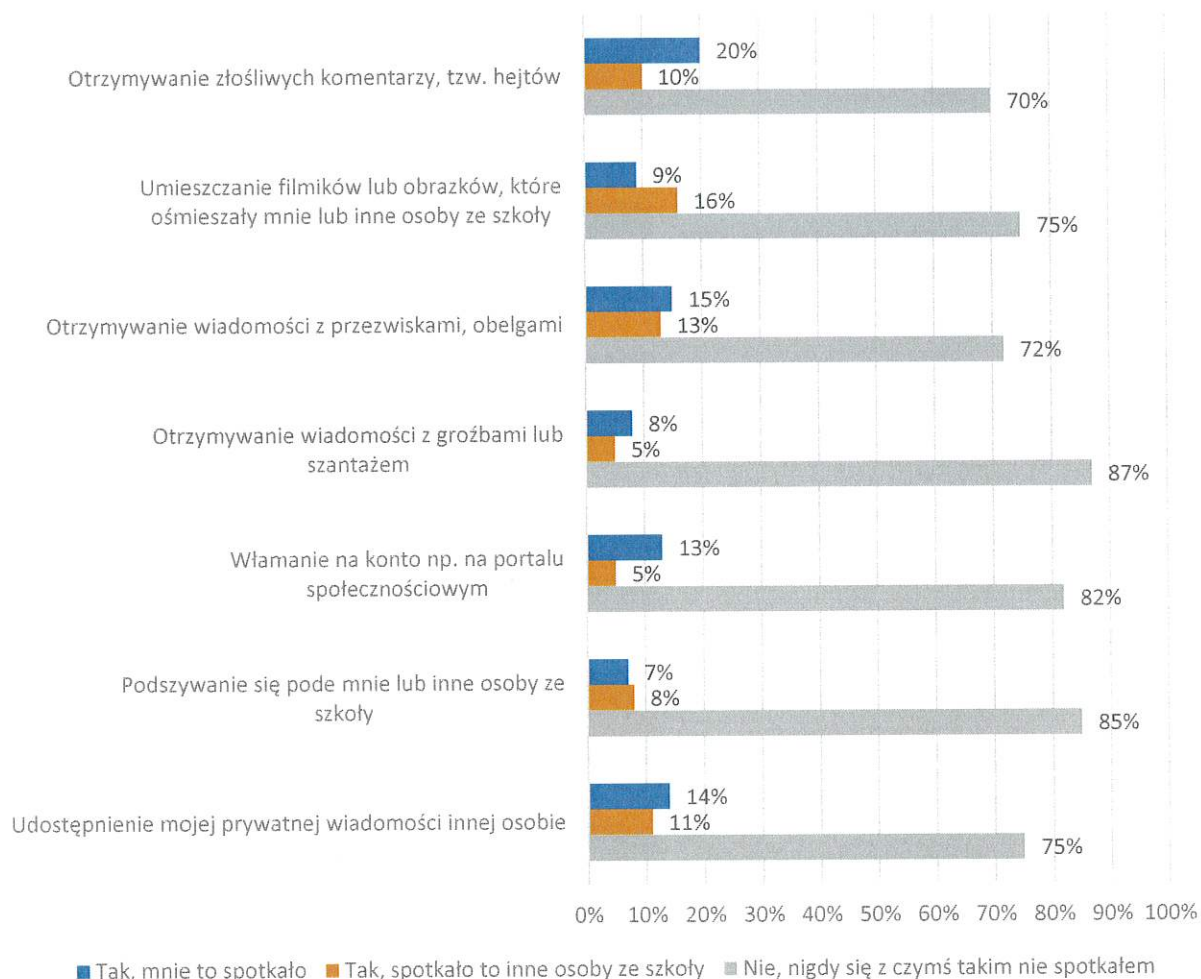
Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom Gminy Oleśnica nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

20% uczniów SP 4-6 oraz 21% uczniów klas SP 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

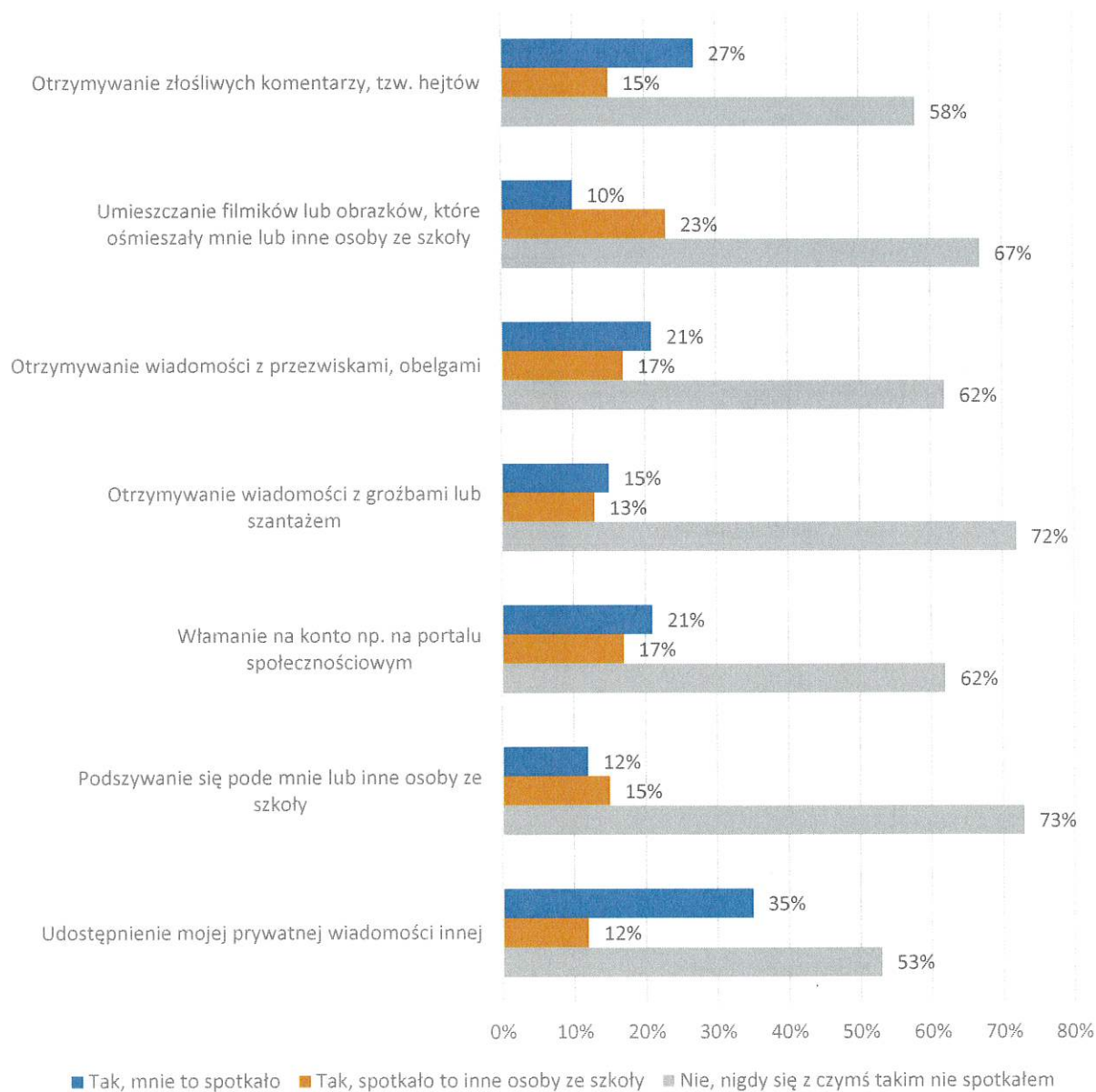
Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 21%) oraz często została udostępniana ich prywatna korespondencja (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 35%).

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6

Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8

CZAS WOLNY

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczą wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.¹²

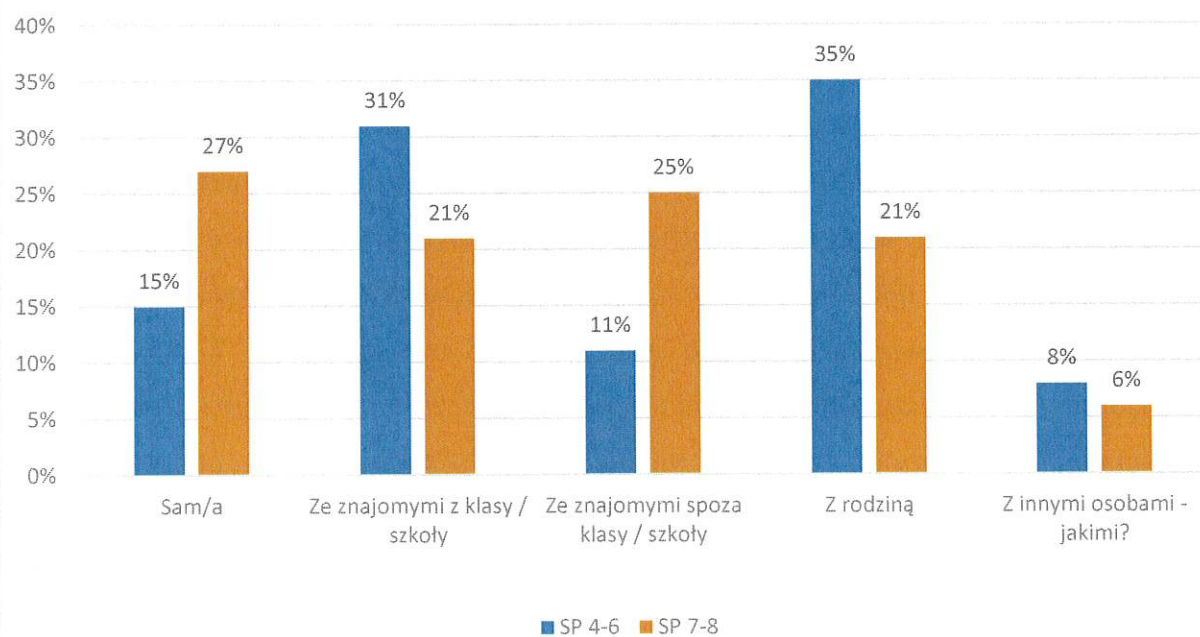
Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspaniałe spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Młodszy uczniowie najczęściej czasu spędzają z rodziną (SP 4-6: 35%) lub ze znajomymi z klasy/szkoły (SP 4-6: 31%). Natomiast, uczniowie klas 7-8 znajomymi spoza szkoły/klasy (25%) oraz samotnie (27%).

¹² Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

Z kim najczęściej spędzasz czas wolny?

PODSUMOWANIE

Dorośli mieszkańcy Gminy Oleśnica

- W opinii mieszkańców Gminy Oleśnica najistotniejszymi problemami społecznymi są: bezrobocie (84%), uzależnienia behawioralne (81%), uzależnienie od papierosów (81%), oraz uzależnienie od alkoholu (81%).
- Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: sieciorizm (83%), nikotynizm (79%) oraz alkoholizm (76%).
- Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Oleśnica 13% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy w rodzinie, a 32% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Oleśnica odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim stopniu ryzyka – większość badanych z rozważą spożywa alkohol – najczęściej kilka razy w roku (52%) oraz kilka razy w miesiącu (7%), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 31%)
- 52% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 45% takich miejsc jest za dużo.
- 92% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 77% badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.
- Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Oleśnica nie jest rozpowszechnionym nałogiem – 92% z badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych, a łącznie 5% badanych pali regularnie papierosy lub e-papierosy.
- 38% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 62% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Oleśnica, nie rozpowszechnionym zjawiskiem - 97% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.

- Większość respondentów (56%) nie ma tendencji do "zajadania" stresów i trudnych emocji, podczas gdy 44% przyznaje się do takiego zachowania. Co więcej, aż 80% badanych nie ma problemów z kontrolowaniem swoich zachowań jedzeniowych, co oznacza, że 20% doświadcza trudności w tym obszarze. Wyniki te sugerują, że problemy związane z niekontrolowanym jedzeniem w reakcji na stres dotyczą mniejszości z badanych.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań 71% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: warsztatów profilaktycznych dla uczniów (47%), wsparcia psychologicznego dla rodzin (30%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (13%) oraz udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (9%).

Rekomendowane działania dla dorosłych mieszkańców:

- Kontynuowanie podejmowanych działań informujących o negatywnych skutkach zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i billboardy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych.
- Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.

- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu
- Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego

- Badani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Oleśnica za najbardziej istotne problemy uznali: nadużywanie alkoholu przez dorosłych, spożywanie alkoholu przez młodzież, zażywanie narkotyków i dopalaczy przez młodzież, przemoc domową związaną z zażywaniem substancji oraz brak świadomości zagrożeń związanych z uzależnieniami. Wszystkie te problemy uzyskały 100% wskazań jako „bardzo istotne”.
- Respondenci za najważniejsze zadania KRPA uznali motywowanie do podjęcia leczenia, procedurę kierowania na leczenie odwykowe oraz działania zgodne z rekomendacjami KCPU, które uzyskały 100% wskazań.
- Respondenci podkreślili, że współpraca pomiędzy ZI a KRPA jest skuteczna (50%) lub bardzo skuteczna (50%). Za najbardziej efektywne sposoby zwiększenia tej współpracy uznano wspólne szkolenia, ustalanie wspólnych celów oraz strategii działania (100%). Regularna wymiana informacji i realizacja wspólnych projektów profilaktycznych również uzyskały wysokie poparcie (50%).

- Największe bariery w realizacji działań to niska świadomość społeczna, brak specjalistów, niedobór środków finansowych oraz niewystarczające programy edukacyjne.
- Respondenci ocenili współpracę z lokalnymi władzami pozytywnie – 50% uważa, że władze wspierają działania, a 50% wskazało, że wsparcie to jest ograniczone. Żaden z respondentów nie ocenił współpracy jako całkowicie niewystarczającej.
- Analiza wskazań respondentów pokazuje, że za kluczowe działanie w przeciwdziałaniu uzależnieniom uznano kampanie społeczne zwiększające świadomość na temat uzależnień (100% wskazań). Pozostałe działania, takie jak współpraca z instytucjami zdrowia, wsparcie psychologiczne dla rodzin i programy edukacyjne w szkołach, zostały wskazane przez 50% badanych.

Rekomendowane działania

- Zorganizowanie szkoleń i warsztatów dla dorosłych mieszkańców, aby zwiększyć świadomość społeczną na temat uzależnień i ich skutków.
- Realizacja kampanii społecznych edukujących o problemach uzależnień, skierowanych zarówno do młodzieży, jak i dorosłych.
- Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla rodzin oraz stworzenie systemu łatwiejszego dostępu do terapii uzależnień.
- Zacieśnienie współpracy między KRPA a Zespołem Interdyscyplinarnym poprzez regularne spotkania i wypracowanie wspólnych strategii działania.
- Wzmocnienie współpracy z lokalnymi instytucjami zdrowia i pomocy społecznej w celu lepszego wykorzystania dostępnych zasobów.
- Zwiększenie środków finansowych przeznaczanych na działania profilaktyczne oraz zatrudnienie dodatkowych specjalistów, takich jak psychologowie i terapeuci.

Dzieci i młodzież szkolna

- Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Oleśnica jest obecne. 1% uczniów klas 4-6 oraz 10% klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów

profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia oraz zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

- Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 1% młodszych i 26% starszych uczniów. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze nie jest obecny wśród uczniów szkół Gminy Oleśnica. Ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.
- Należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. 28% uczniów klas SP 4-6 oraz 40% uczniów SP 7-8 jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej, 17% uczniów z młodszej grupy oraz 40% uczniów starszych deklaruje, że pije napoje energetyczne.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób najczęściej – do 2 godzin dziennie (29% SP 4-6) oraz powyżej 6 godzin dziennie (17% SP 7-8). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach i wypełnieniu obowiązków są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość

nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

- Pozytywnie należy ocenić niską skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo tego, iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje – 20% uczniów SP 4-6 oraz 46% SP 7-8. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.
- Uczniowie w Gminie Oleśnica deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają agresji słownej. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.

Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:

- **Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:**
 - wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,

- uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
- rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
- kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia,

uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu,

oraz będą miały na celu:

- poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
- uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
- kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznanym,
- dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
- kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych oraz Internetu,
- podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
- ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
- poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
- pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.

○ **Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:**

- ✓ Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
- ✓ Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
- ✓ Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
- ✓ Sposobów wyjścia z uzależnienia.
- ✓ Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
- ✓ Przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
- ✓ Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.

- ✓ Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
- ✓ Omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
- ✓ Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
- ✓ Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
- ✓ Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
- ✓ Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.
- ✓ Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH W GMINIE OLEŚNICA W LATACH 2023 ORAZ 2024

Wyniki badań realizowanych na terenie Gminy Oleśnica 2024 roku, porównano z wynikami badań diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych z 2023 roku. Do analizy porównawczej wybrano te zagadnienia, które zostały przeprowadzone w oparciu o podobną metodologię i cel badań. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy.

DOROŚLI MIESZKAŃCY

W badaniu przeprowadzonym w 2023 roku wzięło udział 86 mieszkańców gminy, natomiast w badaniu przeprowadzonym w 2024 roku wzięło udział 100 mieszkańców.

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD PEŁNOLETNICH MIESZKAŃCÓW GMINY OLEŚNICA

	DIAGNOZA Z 2023 ROKU	DIAGNOZA Z 2024 ROKU
OCENA WAŻNOŚCI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE	Za najbardziej istotne problemy społeczne mieszkańcy uznali: zanieczyszczenie powietrza (83%), uzależnienia behawioralne (76%), bezrobocie (74%) oraz uzależnienie od alkoholu i papierosów (po 73%)	Za najbardziej istotne problemy społeczne mieszkańcy uznali: bezrobocie (84%), uzależnienia behawioralne (81%), uzależnienie od papierosów (81%), oraz uzależnienie od alkoholu (81%)
PROBLEM ALKOHOLOWY	<p>Częstotliwość spożywania alkoholu wśród badanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ prawie codziennie: 1%, ○ kilka razy w tygodniu: 0%, ○ raz w tygodniu: 5%, ○ kilka razy w miesiącu: 11%, ○ kilka razy w roku: 46%, ○ abstynenci: 37%. 	<p>Częstotliwość spożywania alkoholu wśród badanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ prawie codziennie: 0%, ○ kilka razy w tygodniu: 0%, ○ raz w tygodniu: 4%, ○ kilka razy w miesiącu: 7%, ○ kilka razy w roku: 52%, ○ abstynenci: 37%.

	<p>Badani deklaruwali najczęściej, że spożywają jednorazowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 1-2 porcje: 34%, ○ 3-4 porcje: 11%, ○ 5-6 porcji: 1%, ○ 7-9 porcji: 2%, ○ 10 porcji i więcej: 0%, ○ abstynenci: 52%. 	<p>Badani deklaruwali najczęściej, że spożywają jednorazowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 1-2 porcje: 31%, ○ 3-4 porcje: 5%, ○ 5-6 porcji: 3%, ○ 7-9 porcji: 3%, ○ 10 porcji i więcej: 1%, ○ abstynenci: 57%.
PROBLEM NIKOTYNOWY	<p>Częstotliwość spożywania alkoholu oraz wypijane jego ilości wśród badanych w porównywanych badaniach utrzymuje się na podobnym poziomie.</p> <p>Należy również zauważyć, że w badaniu przeprowadzonym w 2024 roku jak i 2023 roku taki sam odsetek badanych deklaruje abstynencję.</p>	
	<p>6% badanych odpowiedziało, że pali okazjonalnie papierosy lub e-papierosy. Regularnie paliło tradycyjne papierosy 6% badanych, a e-papierosy 2% badanych. 86% badanych mieszkańców wskazało, że nie znajduje się w nikotynowym nałogu.</p>	<p>3% badanych odpowiedziało, że pali okazjonalnie papierosy lub e-papierosy. Regularnie pali tradycyjne papierosy 5% badanych. 92% badanych mieszkańców wskazało, że nie znajduje się w nikotynowym nałogu.</p>
PROBLEM NARKOTYKOWY	<p>W 2024 roku o 6 p.p. zwiększyła się liczba wskazań badanych mieszkańców, którzy deklarują abstynencję nikotynową.</p>	
	<p>Łącznie 39% respondentów znało co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazła się marihuana i haszysz oraz dopalacze.</p>	<p>Łącznie 38% respondentów znało co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz oraz dopalacze.</p>
	<p>W 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem mniejsza liczba badanych (o 1%) wskazała na znajomość osób zażywających narkotyki lub dopalacze.</p>	

PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ	14% mieszkańców Gminy Oleśnica zadeklarowało znajomość osoby dotkniętej problemem przemocy domowej, a 29% podejrzewało, że tak się dzieje.	13% mieszkańców Gminy Oleśnica zadeklarowało znajomość osoby dotkniętej problemem przemocy domowej, a 32% podejrzewa, że tak się dzieje.
	W 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem zmniejszył się odsetek badanych znających osoby doznające przemocy domowej, natomiast zwiększył się odsetek badanych podejrzewających, że do takich sytuacji może dochodzić wśród znanych osób, co może wskazywać, że problem ten eskalował.	
PROBLEM HAZARDU	Wśród dorosłych mieszkańców Gminy Oleśnica 95% nigdy nie grało w gry hazardowe na pieniądze, a 5% przyznało, iż uczestniczyli w takiej formie hazardu.	Wśród dorosłych mieszkańców Gminy Oleśnica 97% nigdy nie grało w gry hazardowe na pieniądze, a 3% przyznało, iż uczestniczyli w takiej formie hazardu.
	W 2024 roku w porównaniu z 2023 zmniejszył się odsetek osób deklarujących uwikłanie w gry hazardowe.	

UCZNIOWIE

W badaniu przeprowadzonym w 2023 roku wzięło udział łącznie 108 uczniów: 72 klas 4-6 oraz 36 uczniów klas 7-8. Z kolei diagnoza przeprowadzona w 2024 roku objęła łącznie 98 uczniów: 78 klas 4-6 oraz 20 uczniów klas 7-8.

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD UCZNIÓW

	DIAGNOZA Z 2023 ROKU	DIAGNOZA Z 2024 ROKU
PROBLEM ALKOHOLOWY	Inicjację alkoholową miało za sobą: 1% badanych uczniów klas SP 4-6 oraz 8% uczniów klas SP 7-8.	Inicjację alkoholową ma za sobą: 1% badanych uczniów klas SP 4-6 oraz 10% uczniów klas SP 7-8.
	Uczniowie najczęściej sięgali po piwo, szampana czy wino.	Uczniowie najczęściej sięgali po piwo, wódkę, szampana, likiery, nalewki, alkopopy czy wino.
	W klasa SP 7-8 zwiększył się aktualnie odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową.	
PROBLEM NIKOTYNOWY	Inicjację nikotynową miało za sobą 6% uczniów SP 4-6 oraz 17% uczniów klas SP 7-8.	Inicjację nikotynową miało za sobą 1% uczniów SP 4-6 oraz 26% uczniów klas SP 7-8.
	10% młodszych i 50% starszych uczniów ze Szkoły Podstawowej wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy.	62% młodszych i 79% starszych uczniów ze Szkoły Podstawowej wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy.
	W 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem wśród uczniów klas 7-8 Szkoły Podstawowej zwiększył się odsetek badanych, którzy deklarują, że mają za sobą inicjację nikotynową, z kolei w klasach 4-6 odsetek ten zmalał.	
Zauważyć należy, że obecnie częściej pojawiały się deklaracje uczniów mówiące, że ich rówieśnicy palą		

	papierosy.	
PROBLEM NARKOTYKOWY	Wszyscy uczniowie przyznali, że nigdy nie przyjmowali substancji psychoaktywnych takich narkotyki i dopalacze.	Wszyscy uczniowie przyznali, że nigdy nie przyjmowali substancji psychoaktywnych takich narkotyki i dopalacze.
	Uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe/trudne.	Uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe/trudne.
	W obydwu badanych grupach w badaniu z 2023 roku oraz aktualnie nie odnotowano deklaracji uczniów, mówiących o przyjmowaniu przez nich narkotyków lub dopalaczy.	
PROBLEM PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ	49% uczniów klas 4-6 oraz 53% uczniów klas 7-8 deklaruje doświadczanie przemocy ze strony rówieśników. Starsi uczniowie deklarowali, że częściej doświadczają przemocy fizycznej, a młodsi psychicznej.	46% uczniów klas 4-6 oraz 54% uczniów klas 7-8 deklaruje doświadczanie przemocy ze strony rówieśników. Starsi uczniowie deklarowali, że częściej doświadczają przemocy psychicznej, a młodsi fizycznej.
	W 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem na podobnym poziomie utrzymują się deklaracje uczniów o doznawaniu przemocy ze strony kolegów i koleżanek w szkole.	

WNIOSKI

- Wzrost znaczenia uzależnień behawioralnych i bezrobocia jako najistotniejszych problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców, co wskazuje na rosnącą skalę tych zjawisk w lokalnym środowisku.
- Stabilizacja problemu alkoholowego – częstotliwość spożywania alkoholu i odsetek abstynentów pozostały na podobnym poziomie, co sugeruje brak znaczących zmian w postawach dorosłych wobec alkoholu.
- Poprawa w zakresie problemu nikotynowego wśród dorosłych – wzrost liczby osób deklarujących abstynencję od papierosów i e-papierosów świadczy o pozytywnych zmianach w nawykach zdrowotnych.
- Nieznaczny spadek świadomości o zażywaniu narkotyków w lokalnym środowisku (o 1%) może sugerować albo poprawę sytuacji, albo trudności w dostrzeżeniu problemu.
- Przemoc domowa pozostaje problemem ukrytym – choć spadł odsetek osób deklarujących znajomość przypadków przemocy, wzrosła liczba osób podejrzewających jej występowanie, co może oznaczać większą czujność społeczną, wobec tego zjawiska.
- Spadek zaangażowania w hazard wśród dorosłych mieszkańców, co może świadczyć o skuteczniejszej profilaktyce lub zmianie postaw społecznych.
- Wzrost deklaracji inicjacji alkoholowej i nikotynowej wśród uczniów klas 7-8 wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych w starszych klasach Szkoły Podstawowej.
- Spadek inicjacji nikotynowej w klasach 4-6 sugeruje, że działania edukacyjne wśród młodszych dzieci przynoszą pozytywne efekty.
- Brak deklaracji przyjmowania narkotyków przez uczniów utrzymuje się, co może świadczyć o świadomości wśród uczniów nt. szkodliwości tych substancji.
- Problem przemocy rówieśniczej utrzymuje się na stabilnym poziomie, co pokazuje, że nadal konieczne są działania przeciwdziałające agresji i wspierające budowanie relacji między uczniami.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Krystyna Bator
Krystyna Bator

RADA MIEJSKA OLEŚNICA

Uchwała Nr XII/75/24
Rady Miejskiej Oleśnica
z dnia 27 grudnia 2024 roku

w sprawie: zatwierdzenia planu finansowego form doskonalenia zawodowego nauczycieli Publicznej Szkoły Podstawowej im Stefana Żeromskiego w Oleśnicy i Przedszkola Gminnego im. św. Jana Pawła II w Oleśnicy prowadzonych przez Gminę Oleśnica na 2025 rok.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024.1465 ze zm.), art. 70a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 poz. 986 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 roku (Dz. U.2023.2628 t.j.) Rada Miejska uchwała co następuje:

§ 1

Wyodrębnia się środki finansowe w budżecie Gminy Oleśnica na 2025 rok z przeznaczeniem na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, o których mowa w art. 70a ust.1 Karty Nauczyciela z przeznaczeniem na:

1. Dofinansowanie opłat za doksztalcenie i doskonalenie zawodowe, pobieranych przez szkoły wyższe, placówki doskonalenia nauczycieli, instytuty naukowo-badawcze oraz inne podmioty, których zadania statutowe obejmują doskonalenie zawodowe nauczycieli, w tym studia podyplomowe i kursy kwalifikacyjne.
2. Organizację form doskonalenia zawodowego między innymi udziału nauczycieli w szkoleniach, wykładach, warsztatach, seminariach i konferencjach.
3. Dofinansowanie opłat za kursy doskonalące oraz inne formy doskonalenia zawodowego nauczycieli.
4. Koszty przejazdów związanych z udziałem w formach doksztalcenia i doskonalenia, o których mowa wyżej, w miarę posiadanych środków.

§ 2

Dokonuje się podziału środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w następujący sposób:

1. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Oleśnicy – 28.784,00 zł.
2. Przedszkole Gminne im. św. Jana Pawła II w Oleśnicy – 8.960,00 zł.

w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Ustala się maksymalną kwotę dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez wyższe uczelnie, szkoły lub inne instytucje organizujące dokształcanie lub doskonalenie zawodowe nauczycieli w wysokości do 1.500,00 zł w skali roku dla nauczyciela składającego wniosek o dofinansowanie.

§ 4

Dofinansowaniem obejmuje się opłaty za następujące formy doskonalenia zawodowego: studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne, kursy doskonalące i szkolenia.

W ciągu jednego roku kalendarzowego nauczyciel może otrzymać dofinansowanie tylko na jedną z form kształcenia wymienionego powyżej.

§ 5

W przypadku niewykorzystania przez jednostkę budżetową środków w wysokości określonej w § 2 dyrektor zwraca niewykorzystaną kwotę środków pieniężnych do budżetu Gminy Oleśnica.

§ 6

Zobowiązuje się Dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Oleśnicy i Dyrektora Przedszkola Gminnego im. św. Jana Pawła II w Oleśnicy do opracowania szczegółowych kryteriów udzielania dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli Szkoły Podstawowej i Przedszkola prowadzonych przez Gminę Oleśnica.

§ 7

Wykonanie uchwały powierza się dla Dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Oleśnicy i Dyrektora Przedszkola Gminnego im. św. Jana Pawła II w Oleśnicy.

§ 8

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2025 roku.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Krystyna Bator
Krystyna Bator

Plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli w szkole i przedszkolu gminy Oleśnica na rok 2025.

Na podstawie § 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli (...) (Dz. U. 2023. 2628 t.j.) oraz w związku z uchwałą nr XII/75/24 Rady Miejskiej Oleśnica z dnia 27.12.2024 roku w sprawie zatwierdzenia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkoły i przedszkola prowadzonych przez Gminę Oleśnica na rok 2025.

Lp.	Typ szkoły	Klasyfikacja Budżetowa /dział /rozdział /paragraf	Plan na 2025 rok	z tego złotych							
				Doradztwo metodyczne	Organizacja szkoleń, konferencji i seminariów	Materialy szkoleniowe	organizacja warsztatów i przedmiotowych szkoleń rad pedagogicznych	opłaty za kształcenie w wyższych uczelniach lub w szkołach	opłaty za kursy kwalifikacyjne i doskonalące	koszty przejazdów i zakwaterowania i żywienia	
1	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Oleśnicy	Dz. 801 R 80146, § 4300, § 4700	28.784,00	0,00	0,00	1.000,00	2.500,00	3.975,00	11.000,00	6.809,00	3.500,00
2	Przedszkole Gminne im. św. Jana Pawła II w Oleśnicy	Dz.801 R 80146 § 4210, § 4300 § 4700	8.960,00	0,00	0,00	1.500,00	1.000,00	2.000,00	1.500,00	2.000,00	960,00
RAZEM			37.744,00	0,00	0,00	2.500,00	3.500,00	5.975,00	12.500,00	8.809,00	4.460,00

**w sprawie zawarcia porozumienia pomiędzy Gminą Oleśnica a Gminą Chmielnik w zakresie
zapewnienia obsługi informatycznej Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oleśnicy na rok 2025**

Na podstawie art. 10 ust. 1 i art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.2024.1465 ze zm.) Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1

1. Wyraża się zgodę na współdziałanie Gminy Oleśnica z Gminą Chmielnik w zakresie zapewnienia obsługi informatycznej Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na rok 2025.
2. Obsługa informatyczna o której mowa w ust. 1 związana jest z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania oprogramowania użytkowego programów SAC (Pomost STD, Helios, TT-Pomoc) przeznaczonego do realizacji zadań pomocy społecznej.
3. Warunki współpracy między gminami określi zawarte porozumienie.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Oleśnica.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2025 roku.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**
Kryśtyna Bator
Kryśtyna Bator

RADA MIEJSKA OLEŚNICA

Uzasadnienie do Uchwały Nr XII/76/24 Rady Miejskiej Oleśnica z dnia 27 grudnia 2024 roku w sprawie zawarcia porozumienia pomiędzy Gminą Oleśnica a Gminą Chmielnik w zakresie zapewnienia obsługi informatycznej Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy na rok 2025

Podstawa do podjęcia niniejszej uchwały jest art. 10 ust. 1 i art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2024.1465 ze zm.).

Pismem Znak: PS-I-3111.2.4.2012 z dnia 13.01.2012 r. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach Wydział Polityki Społecznej zwrócił się do organów wykonawczych gmin województwa świętokrzyskiego z propozycją zmiany sposobu finansowania systemu informatycznego dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Od miesiąca lutego 2012 roku konieczna była zmiana sposobu finansowania poprzez przekazywanie z budżetu wojewody środków finansowych na realizację przedmiotowego zadania w wysokości 400,00 zł miesięcznie, bezpośrednio do każdej z gmin. Dzięki porozumieniom uda się zachować wysoki poziom obsługi informatycznej ośrodków pomocy społecznej. W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia przedmiotowej uchwały.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**
Krzysztof Bator
Krzysztof Bator

RADA MIEJSKA OLEŚNICA

POROZUMIENIE

zawarte w dniu w Chmielniku, pomiędzy Gminą Chmielnik z siedzibą: Urząd Miasta i Gminy 26-020 Chmielnik, Pl. Kościuszki 7 reprezentowanym przez: **Pawła Wójcika** - Burmistrza Chmielnika, zwaną w dalszej treści porozumienia **Gminą Chmielnik**, a Gminą: **OLEŚNICA** reprezentowaną przez: **Burmistrza Piotra Strzeleckiego** zwaną dalej **Gminą Oleśnica**, o następującej treści:

§ 1

Przedmiotem niniejszego porozumienia jest zapewnienie obsługi informatycznej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy przez koordynatora ds. komputeryzacji pomocy społecznej zatrudnionego w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chmielniku, zwanego dalej koordynatorem.

§ 2

Celem wykonania przedmiotu porozumienia Gmina **Oleśnica** zobowiązuje się do:

1. Przeznaczenia środków pochodzących z budżetu Wojewody Świętokrzyskiego (rozdział 85219, §2030 - dofinansowanie do zadań własnych gminy) i przekazania w formie dotacji celowej przeznaczonej na obsługę informatyczną programów SAC do budżetu **Gminy Chmielnik**. Gmina na to zadanie za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2025r. przekazywać będzie kwotę: **400 zł** miesięcznie (słownie: czterysta złotych) do ostatniego dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy Gminy Chmielnik.

Konto: Gmina Chmielnik BS Chmielnik – 61-8483-0001-1001-0000-0013-0144

2. Przeznaczenie środków własnych Gminy (rozdział 85219, §2030 - finansowanie zadań własnych gminy) w formie dotacji jako udział własny na obsługę informatyczną do budżetu Gminy Chmielnik. Gmina na to zadanie za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2025r. przekazywać będzie kwotę: **80 zł** miesięcznie (słownie: osiemdziesiąt złotych) do ostatniego dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy Gminy Chmielnik.

Konto: Gmina Chmielnik BS Chmielnik – 61-8483-0001-1001-0000-0013-0144

§ 3

Celem wykonania przedmiotu porozumienia Gminy ustalają, iż:

1. Miejszem pracy koordynatora będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku, który zapewni koordynatorowi odpowiednie warunki pracy dla realizacji wszystkich powierzonych mu zadań.
2. Zwierzchnictwo służbowe nad realizacją zadań koordynatora wynikające z bieżącego harmonogramu utrzymania i rozwoju systemu informatycznego w Rejonie będzie pełnił Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku.
3. Koordynator realizuje zadania związane z eksploatacją Systemu Informatycznego

dedykowanego dla potrzeb Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej, a przekazanego Jednostkom w użytkowanie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

§ 4

Szczegółowo obowiązki koordynatora związane z bieżącą obsługą informatyczną jednostek będących podmiotami porozumienia przedstawiają się następująco:

1. Koordynator powinien pojawić się bezpośrednio w siedzibie każdej z jednostek podpisujących porozumienie (poza stałą siedzibą) przynajmniej 1 raz w miesiącu w celu bieżącego nadzorowania prawidłowości działania Systemu oraz na wezwanie kierownika OPS-u w sytuacji zaistnienia potrzeby usunięcia problemu technicznego czy merytorycznego danej jednostki.
2. Do zakresu niezbędnych prac należy instalowanie i konfigurowanie nowych wersji Oprogramowania Użytkowego (Pomost STD, Helios, TT-Pomoc) przeznaczonego do realizacji zadań pomocy społecznej, pełnienie nadzoru nad bieżącą eksploatacją Systemu w gminach podpisujących porozumienie, telefoniczna obsługa problemów zgłaszanych przez użytkowników. Istnieje również możliwość realizacji tzw. zdalnej obsługi zgłaszanych problemów, ale tylko po uprzednim uzyskaniu zgody na taki sposób serwisowania przez kierownika obsługiwanej jednostki.
3. Poza administrowaniem systemem, jego konserwacją, oraz wspólnym ustaleniem z dyrektorem/kierownikiem jednostki sposobu archiwizacji danych wprowadzanych do Systemu, koordynator zobowiązany jest do przeprowadzania szkoleń, warsztatów wynikających ze zmian w Oprogramowaniu Użytkowym oraz samodoskonalenia w zakresie znajomości przepisów pomocy społecznej.
4. Koordynator powinien wykonywać inne czynności zlecone przez Wojewódzkiego Administratora Systemu Informatycznego z siedzibą w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w szczególności uczestniczyć we wszelkiego typu spotkaniach organizacyjnych lub szkoleniach dotyczących eksploatacji i utrzymania Oprogramowania Użytkowego.
5. Koordynator zobowiązany jest do prowadzenia rejestru potwierdzenia wykonanej pracy w postaci informacji określającej miejsce, datę, czas oraz krótki opis czynności w obsługiwanej jednostce. Jednocześnie jednostka zatrudniająca koordynatora zobowiązana jest do prowadzenia rejestru wyjazdów koordynatora w teren.

§ 5

Gmina Chmielnik zobowiązuje się do:

1. Dokumentowania realizacji dofinansowanych zadań.
2. Udostępnienia dokumentacji finansowej umożliwiającej ocenę wykorzystania środków, o których mowa w § 2 i zwrotu niewykorzystanej dotacji celowej do 15 stycznia 2026r.

3. Przedstawienia Gminie Oleśnica całkowitego rozliczenia realizacji zadań pod względem finansowym w terminie do 15 stycznia 2026 roku.
4. W przypadku wykorzystania dotacji finansowej niezgodnie z przeznaczeniem, do ich zwrotu wraz z odsetkami w wysokości określonej jak od zaległości podatkowych zgodnie z art. 251 ust. 5 i art. 252 ust. 6 pkt 1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1530 z późn. zm.).

§ 6

Wszelkie zmiany do niniejszego porozumienia mogą być wprowadzone jedynie za pomocą pisemnego aneksu.

§ 7

Rozwiązanie porozumienia może nastąpić w drodze trzymiesięcznego wypowiedzenia dokonanego przez każdą ze stron w formie pisemnej.

§ 8

Porozumienie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje każda ze stron.

§ 9

W sprawach nieuregulowanych niniejszym porozumieniem mają zastosowanie przepisy Kodeksu Cywilnego.

§ 10

Wszelkie spory wynikłe w związku z niniejszym porozumieniem będą rozwiązywane przez sąd właściwy miejscowo dla siedziby Gminy - siedziby Rejonu.

Gmina Chmielnik:

Gmina Oleśnica:

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Kryszyna Bator
Kryszyna Bator

